

ЕДИННИ УКАЗАНИЯ

ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ С КОНЦЕПЦИИ ЗА ИНТЕГРИРАНИ ТЕРИТОРИАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ (ИТИ)

финансирани от

ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“ 2021-2027

**ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“
2021-2027**

**ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ 2021-2027**

ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“ 2021-2027

ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027

ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021-2027

Краен срок за кандидатстване с концепции за ИТИ:	27.09.2023 г., 17:30 ч.
---	--------------------------------

София, юни 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	5
РАЗДЕЛ I :ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИ ТЕРИТОРИАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ	6
1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И СЪЩНОСТ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ТЕРИТОРИАЛЕН ПОДХОД. ОБЯСНЕНИЕ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ДОКУМЕНТА ТЕРМИНИ.....	6
2. ПРАВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПОДХОДА	8
3. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ	10
4. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ И ФИНАНСОВО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОДХОДА	11
5. МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ТЕРИТОРИАЛЕН ПОДХОД	13
5.1. Подготовка и подбор на концепции за ИТИ.....	14
5.2. Подаване и подбор на концепции за ИТИ с финансиране от Приоритет 1 на ПРР	17
5.3. Подаване и подбор на концепции за ИТИ, които ще се реализират на територията на различни региони	19
5.4. Подаване и подбор на концепции за ИТИ, в случай на финансиране с финансови инструменти	19
5.5. Подготовка, подаване и оценка на проектни предложения (фаза 2).....	19
6. ПОДГОТОВКА И ПОДАВАНЕ НА КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ.....	22
6.1. Изисквания към партньорството и концепциите за ИТИ:.....	23
6.2. Подаване на концепции за ИТИ	27
7. ПУБЛИЧНО ОБСЪЖДАНЕ.....	28
8. ПРАВИЛА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ	30
➤ Тест за държавна помощ	30
9. КРИТЕРИИ И МЕТОДИКА ЗА ПОДБОР И ПРИОРИТИЗАЦИЯ	33
10. СРОК ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ	48
11. ДОКУМЕНТИ, КОИТО СЕ ПОДАВАТ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ С КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ	48
12. ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ.....	49
РАЗДЕЛ II – СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ И ПРАВИЛА ПО ПРОГРАМИТЕ.....	51
1. ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“ 2021-2027 Г.....	51
1.1. Допустими дейности	51
1.2. Допустими бенефициенти и партньори	58
1.3. Предвиден индикативен финансов ресурс за посочените интервенции	58
1.4. Допустими разходи	59
1.5. Приложими индикатори	59
1.6. Специфични изисквания	60
1.7. Хоризонтални принципи	61
1.8. Приложими режими на държавна помощ	63
➤ Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност	63
➤ Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни и обществени сгради, вкл. студентски и ученически общежития.....	63
➤ Устойчива мобилност, вкл. градска мобилност.....	64
➤ Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност.....	65
➤ Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства.....	65
➤ Образователна инфраструктура	66
➤ Здравна инфраструктура	66
➤ Социална инфраструктура.....	66
➤ Жилищно настаняване	66
➤ Култура, спорт и туризъм	66
1.9. СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ	67
2. ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 Г.	68
2.1. Допустими мерки по приоритети	68
А. ПРИОРИТЕТ „РИСК И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА“	68
❖ А.1. Мерки за превенция и управление на риска от наводнения:.....	68

Обща информация	68
Примерни допустими дейности:	69
Допустими бенефициенти:	69
Предвиден индикативен финансов ресурс:	69
Приложими индикатори:	69
❖ А.2. МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ЗАЩИТА ПРИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ГЕОДИНАМИЧНИ ПРОЦЕСИ – СВЛАЧИЩА, СРУТИЩА, ЕРОЗИИ, АБРАЗИИ:	70
Обща информация	70
Примерни допустими дейности:	70
Допустими бенефициенти:	70
Предвиден индикативен финансов ресурс:	70
Приложими индикатори:	71
Б. ПРИОРИТЕТ „ВЪЗДУХ“	71
❖ МЕРКИ ЗА СПРАВЯНЕ С ВТОРИЧНОТО РАЗПРАШАВАНЕ – ЗЕЛЕНА ИНФРАСТРУКТУРА В ГРАДСКА СРЕДА (ИЗГРАЖДАНЕ НА "ЗЕЛЕНИ ПОЯСНИ/ЗОНИ", ЗЕЛЕНИ СТЕНИ, ОЗЕЛЕНЯВАНЕ НА „КАЛНИ ПЕТНА“, ЗЕЛЕНИ ПОКРИВИ И ДР., ВКЛЮЧИТЕЛНО ИНТЕЛИГЕНТНИ ЗЕЛЕНИ РЕШЕНИЯ.)	71
Обща информация	71
Б.1. Примерни допустими дейности:	71
Б.2. Допустими бенефициенти:	71
Б.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:	72
Б.4. Приложими индикатори:	72
Б.5. Специфични изисквания, които следва да бъдат съобразени от кандидатите при подготовка на концепцията!	72
Б.7. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ	72
Б.8. СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ	73
Б.9. ПРИЛОЖИМИ РЕЖИМИ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ	73
Б.10. ОСИГУРЯВАНЕ НА КЛИМАТИЧНА УСТОЙЧИВОСТ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.	73
3. ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“ 2021-2027 Г.	74
А. ПРИОРИТЕТ 1: ИНОВАЦИИ И РАСТЕЖ	74
А.3.1. Допустими дейности:	74
А.3.2. Допустими бенефициенти:	74
А.3.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:	74
А.3.4. Допустими разходи	75
А.3.5. Приложими индикатори	75
А.3.6. Хоризонтални принципи	75
А.3.7. Приложим режим на държавна помощ	75
А.3.8. Срок за изпълнение	75
Б. ПРИОРИТЕТ 2: КРЪГОВА ИКОНОМИКА:	76
Б.3.1. Допустими дейности	76
Б.3.2. Потенциални бенефициенти/критерии за допустимост:	76
Б.3.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:	76
Б.3.4. Допустими разходи	77
Б.3.5. Приложими индикатори	77
Б.3.6. Хоризонтални принципи	77
Б.3.7. Приложим режим на помощта:	77
Б.3.8. Срок за изпълнение	78
4. ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ 2021-2027 (ПНИИДИТ)	79
Обща информация	79
4.1. Допустими дейности	80
4.2. Допустими бенефициенти:	80
4.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:	80
4.4. Допустими разходи	81
4.5. Приложими индикатори	81
4.6. Хоризонтални принципи	81
4.7. Приложим режим на помощта:	81
4.8. СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ	81
5. ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“ 2021-2027 Г.	83
А. ПРОЦЕДУРА: ОГРАМОТЯВАНЕ НА ВЪЗРАСТНИ	84
А.5.1. Допустими дейности:	84
Целеви групи	86

A.5.2. Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори	86
A.5.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:	86
A.5.4. Допустими разходи	87
A.5.5. Приложими индикатори.....	87
Б. ПРОЦЕДУРА: КОМПЛЕКСНИ ПРОГРАМИ НА ОБЩИНСКО НИВО ЗА ДЕСЕГРЕГАЦИЯ НА УЧИЛИЩАТА, ПРЕВЕНЦИЯ НА ВТОРИЧНАТА СЕГРЕГАЦИЯ И ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЯТА	87
B.5.1. Допустими дейности:	87
⇒ Допустими целеви групи	88
B.5.2. Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори	88
B.5.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:	89
B.5.4. Допустими разходи	89
B.5.5. Приложими индикатори.....	89
В. ПРОЦЕДУРА: РАЗВИТИЕ НА ДУАЛНАТА СИСТЕМА НА ОБУЧЕНИЕ В ПОО	90
B.5.1. Допустими дейности:	90
⇒ Целеви групи	91
B.5.2. Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори	91
B.5.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:	91
B.5.4. Допустими разходи	92
B.5.5. Приложими индикатори.....	92
5.6. СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ.....	92
5.7. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ	92
5.8. ПРИЛОЖИМИ РЕЖИМИ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ	92
5.9. СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ	95
6. ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021-2027 Г.....	96
ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ	96
6.1. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ	106
6.2. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ.....	110
6.3. ПРЕДВИДЕН ФИНАНСОВ РЕСУРС ЗА ПОСОЧЕНИТЕ ИНТЕРВЕНЦИИ	110
6.4. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ.....	110
6.5. ПРИЛОЖИМИ ИНДИКАТОРИ	112
6.6. СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ (ФИНАНСОВИ ПАРАМЕТРИ НА ПРОЕКТИТЕ)	112
6.7. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ	112
6.8. РЕЖИМ НА ДЪРЖАВНА/МИНИМАЛНА ПОМОЩ.....	113
6.9. СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	114

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗУСЕФСУ	Закон за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПКИП	Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.
ПНИИДИТ	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г.
ПО	Програма „Образование“ 2021-2027 г.
ПОС	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРР	Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.
ПРЧР	Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г.
РСР	Регионален съвет за развитие

РАЗДЕЛ I :ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИ ТЕРИТОРИАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И СЪЩНОСТ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ТЕРИТОРИАЛЕН ПОДХОД. ОБЯСНЕНИЕ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ДОКУМЕНТА ТЕРМИНИ.

Интегрираният териториален подход представлява подход, базиран на местните специфики, насочен към ефективното използване на потенциала на всяка територия при тесен диалог и сътрудничество между институциите, работещи на различни нива на управление, както и останалите заинтересовани страни¹ и участници, действащи на съответната територия.

През периода 2021-2027 г. в България ще бъде прилаган интегриран териториален подход, с което се цели развитие на модел на партньорство и насърчаване на сътрудничеството между различни действащи лица на местно ниво – както между местните власти и другите заинтересовани страни, така и между отделните административни звена и публични институции.

За да подчертае значението на териториалното измерение за политиките, Регламентът за определяне на общоприложимите разпоредби за Европейските фондове за периода 2021-2027 г.² въвежда специално посветената на териториалния подход цел на политиката „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчиво и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи“. Тази нова цел ще се изпълнява чрез инструменти за интегрирано териториално развитие на базата на стратегии за териториално и местно развитие. С тези инструменти могат да се подкрепят и останалите цели на политиката, посочени в Регламента.

В съответствие с изискванията на Регламента за определяне на общоприложимите разпоредби отговорност за тези стратегии носят компетентните териториални органи, като тези териториални органи подбират или участват в подбора на операциите, които ще бъдат финансирани в изпълнение на териториалните стратегии, когато списъкът на операциите, които ще получават подкрепа, не е включен в тях.

Интегрираният териториален подход в България ще се прилага чрез инструмента интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) на базата на Интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2 (ИТСР), като видовете дейности, които ще се подкрепят, трябва да бъдат в съответствие с ИТСР от ниво NUTS 2 (подход „отдолу-нагоре“).

ИТСР са разработени за всеки един от шестте региона за планиране от ниво 2, съгласно изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР), като определят средносрочните цели, приоритети и перспективи за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие на територията на

¹ Заинтересовани страни са всички физически и юридически лица, включително неформални сдружения, на съответната територия

² Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика“

съответния регион за планиране. ИТСП на шестте региона за планиране от ниво 2 могат да бъдат намерени на следния адрес: <https://www.eufunds.bg/bg/oprd/node/11503>.

Всеки регион за планиране в страната разполага с определен бюджет от програмите, съфинансирани от фондовете на ЕС за периода 2021-2027 г. за изпълнение на своята стратегия, с който ще се финансира набор от мерки в изпълнение на стратегиите. Компетентните териториални органи, които отговарят за ИТСП съгласно изискванията на Регламента са регионалните съвети за развитие (вж. т. 2 Правна и институционална рамка за прилагане на подхода).

Тъй като ИТСП са документи с широк териториален обхват и включват широк набор от мерки, които могат да бъдат финансирани от различни източници се предвижда изготвянето на **Обща програмна концепция за принос на фондовете от ЕС към ИТСП** за всеки регион. Общата програмна концепция за принос на фондовете от ЕС е съвкупност от свързани и допълващи се концепции за ИТИ, одобрени от РСР, които представляват най-подходящата комбинация от ресурси и мерки, финансирани със средства от европейските фондове, насочени към решаването на проблеми с лимитиращ характер за развитието на конкретния регион и/или към усвояването на наличните потенциали и ресурси в изпълнение на ИТСП.

Концепцията за ИТИ представлява една или повече проектни идеи за една или няколко дейности/инвестиции, които в комбинация помежду си или с други осъществени или предстоящи инвестиции на дадена територия с общи характеристики и/или потенциали за развитие, служат за осъществяването на конкретна цел или приоритет от ИТСП на съответния регион за планиране от ниво 2.

Комбинирана концепция за ИТИ е концепция за ИТИ, за която е изпълнено поне едно от следните условия:

а) концепцията съдържа проектна идея / проектни идеи с интегрирани мерки от различни сектори (здравеопазване, социални услуги, култура, образование, транспорт, жилищно настаняване, икономика, околна среда, туризъм);

б) концепцията съдържа проектна идея, в чиято подготовка и/или изпълнение участват в партньорство поне два от следните видове заинтересовани страни: публичен орган³, частно-правен субект, юридическо лице с нестопанска цел;

в) концепцията съдържа проектна идея, изпълнявана в партньорство, която адресира нуждите на повече от една община;

г) концепцията съдържа проектни идеи, които се финансират от повече от една програма, съфинансирана от европейските фондове за споделено управление.

³ За целите на настоящите Единни указания под публичен орган се разбират държавните и общински администрации, второстепенните разпоредители с бюджет, както и образователни, здравни, социални, културни и научноизследователски организации, които са под контрола и управлението на държавата или общините. Държавни и общински предприятия, които не влизат в обхвата на образователния, здравния, социалния, културния и научноизследователския сектор, се считат за частно-правни субекти.

Концепции за ИТИ, които не отговарят на дефиницията за комбинирани концепции следва да докажат интегриран ефект и синергия с други проектни идеи на същата територия – напр. осъществени или в процес на реализация инфраструктурни проекти или бъдещи инфраструктурни или „меки“ мерки с осигурено финансиране (независимо от източника), за да бъдат допустими за участие в процедурата за подбор за концепции за ИТИ.

Комбинираните концепции за ИТИ ще се финансират с приоритет (вж. т. 5 Механизъм за изпълнение).

Кандидат с концепция за ИТИ е този, който подава концепцията в системата ИСУН.

Партньор в концепция за ИТИ е всяко лице, което изпълнява дейности по подготовката и реализацията на концепцията, независимо дали разходва средства или не. В случай на комбинирани концепции, изпълнявани в партньорство, следва да бъде определен **водещ партньор** в подписаното Споразумение за партньорство. Водещият партньор изпълнява функцията на кандидат и подава концепцията в системата ИСУН.

Операция е проект по съответната участваща програма, а в контекста на финансовите инструменти е финансовата подкрепа, предоставена от съответния финансов инструмент на крайните получатели.

2. ПРАВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПОДХОДА

С Решение на Министерския съвет № 335 от 7 юни 2019 г., изменено с Решение № 496 на Министерския съвет от 21 юли 2020 г., е предвидено всяка от програмите, съфинансирани от Европейския социален фонд+, Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд за програмен период 2021-2027 г., с изключение на Програмата за транспортна свързаност, Програмата за храни и основно материално подпомагане и Програмата за техническа помощ, да заделят ресурс в размер на поне 10 % от финансовата си алокация за осъществяване на интегрирани подходи за териториално развитие, т. е. за инструмента ИТИ.

Водещата програма по прилагане на подхода ИТИ, съгласно Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие (ППЗРР), е Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.

В изпълнението на подхода участват различни органи на национално и регионално ниво, както следва:

Регионален съвет за развитие (РСР)

РСР на всеки от регионите от ниво NUTS 2 е териториалният орган, който отговаря за ИТСР и ще участва в подбора на мерките за финансиране съгласно изискванията на Регламента. Това участие се осъществява чрез подбор на концепции за ИТИ (вж. т. 5 „Механизъм за изпълнение на интегрирания териториален подход в България“).

Членовете в състава на РСР са определени съгласно чл. 18 от ЗРР. При приемане на решения, свързани с подбор на концепции за ИТИ (чл. 19, ал. 1, т. 3 от ЗРР), част от наблюдателите (съгласно чл. 18 ал. 14 от ЗРР) имат право на глас, като в този случай съставът на РСР се нарича „широк състав”.

Работата на РСР се подпомага от експертен състав, съставен от три отделни звена със специфични функции:

Звеното за медиации съдейства за сформирването на партньорства между заинтересованите страни на регионално ниво и осъществява координация в процеса на подготовка на концепции за интегрирани териториални инвестиции; провежда разяснителни кампании и информационни дейности за популяризиране възможностите за реализация на интегрирани териториални инвестиции; отговаря за информационната стратегия на регионалния съвет за развитие при запознаването на общността с интегрирания териториален подход и с условията и реда за получаване на писма за подкрепа по смисъла на чл. 19, ал. 1, т. 3 от ЗРР. Всички заинтересовани страни и потенциални кандидати/партньори могат да се обръщат към Звената за медиации, когато имат нужда от информация, съдействие при подготовката на своите проектни идеи или при намирането на партньори за подготовката и реализацията на концепции за ИТИ. *Функциите на звената за медиации се осъществяват от Областните информационни центрове, разположени в областните градове.* Списък с всички ОИЦ в страната и техните контакти може да бъде намерен на следния адрес: <https://www.eufunds.bg/bg/oic-page>.

Звеното за публични консултации организира и провежда обществени консултации и представяния, свързани с разглеждане и обсъждане на подадените концепции за ИТИ. Чрез тях се осигурява участието на местните общности в процеса на подбор, като мненията и коментарите от обсъжданията се представят на широкия състав на РСР, който трябва да ги вземе под внимание преди да одобри Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР. *Функциите на звената за публични консултации се осъществяват от Областните информационни центрове, разположени в областните градове.*

Звеното за предварителен подбор се състои от представители на управляващите органи на програмите, съфинансирани от европейските фондове за споделено управление, които участват в изпълнението на интегрирания териториален подход чрез финансиране на проекти по инструмента ИТИ. Звеното извършва проверка за административно съответствие и допустимост и приоритизация на концепциите за ИТИ в съответствие с критериите по т. 9.

Финансиращи програми

• **Водеща програма** - Програма “Развитие на регионите“ 2021-2027 (ПРР). Управляващ орган (УО) на ПРР 2021-2027 е Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие” в Министерство на регионалното развитие и благоустройството. УО на водещата програма осъществява цялостната координация по изпълнение на подхода ИТИ.

• Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г. (ПНИДИТ) с УО Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ в Министерство на иновациите и растежа;

• Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 (ПКИП) с УО Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ в Министерство на иновациите и растежа;

• Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО) с УО Изпълнителна агенция „Програма за образование“;

• Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. (ПОС) с УО Главна дирекция „Оперативна програма Околна среда“ в Министерство на околната среда и водите;

• Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г. (ПРЧР) с УО Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти“ в Министерство на труда и социалната политика.

3. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ

Инструментът ИТИ ще се изпълнява на територията на цялата страна. Същевременно следва да се има предвид, че във фокуса на ПРР 2021-2027 г. са градските общини в България. Съвместно с Министерство на земеделието е определена нова дефиниция за **селска община - община, в която няма населено място с повече от 15 000 жители.**

ВАЖНО!

Селските общини са допустими за финансиране в съответствие с настоящите единни указания, при спазване на ограниченията за някои мерки, както е посочено по-долу.

Доколкото градското развитие е предмет на специални разпоредби, съгласно чл. 11 от Регламент (ЕС) 2021/1058 от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“ на ПРР е насочен изцяло към десетте големи градски общини в страната, както следва: Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община и Благоевград. В тази връзка изпълнението на Приоритет 1 на ПРР е предмет на отделни указания извън обхвата на интегрирания териториален подход, описан в настоящите Указания. Въпреки това ще бъде насърчавано участието на градските общини от териториалния обхват на Приоритет 1 в подхода ИТИ. **Ето защо 30% от средствата по Приоритет 1 на ПРР са заделени за участието на градски общини в концепции за ИТИ и ще се разпределят в съответствие с процедурите по настоящите Указания.**

Всички останали общини на територията на страната (селски и градски) са допустими за финансиране **по Приоритет 2 на ПРР**, с някои изключения по отношение на селските общини, както е описано по-долу.

Всички допустими дейности по приоритет 2 на ПРР са допустими за финансиране на територията 40-те средно големи и по-малки градски общини:

1. Айтос	15. Кърджали	29. Свиленград
2. Асеновград	16. Кюстендил	30. Свищов
3. Ботевград	17. Ловеч	31. Севлиево
4. Велинград	18. Лом	32. Силистра
5. Враца	19. Монтана	33. Сливен
6. Габрово	20. Нова Загора	34. Смолян
7. Горна Оряховица	21. Пазарджик	35. Троян
8. Гоце Делчев	22. Панагюрище	36. Търговище
9. Димитровград	23. Перник	37. Харманли
10. Добрич	24. Петрич	38. Хасково
11. Дупница	25. Пещера	39. Шумен
12. Казанлък	26. Разград	40. Ямбол
13. Карлово	27. Самоков	
14. Карнобат	28. Сандански	

ВАЖНО!

За осигуряването на демаркация с мерките, финансирани със средства за Общата селскостопанска политика, инфраструктурните мерки, които могат да бъдат финансирани чрез Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 -2027 (СПРЗСР), не следва да получават финансиране по ПРР.

В тази връзка и с цел засилване на градско-селските връзки и развитието на функционални зони **на територията на селски общини по ПРР ще бъдат финансирани само мерки за:**

- здравна инфраструктура;
- енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни сгради;
- развитие на индустриални зони/паркове;
- туризъм;
- устойчива мобилност, при ясно обоснована необходимост и интегриран характер на инвестицията;
- пътища от републиканската пътна мрежа извън TEN-T мрежата при доказан ефект върху територията на региона като цяло.

4. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ И ФИНАНСОВО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОДХОДА

За изпълнението на инструмента ИТИ са заделени всички средства от Приоритет 2 „Интегрирано териториално развитие на регионите“ на ПРР 2021-2027 г., 30% от средствата по Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“ на същата програма и различни по размер средства от всяка от програмите, изброени в т. 2 „Правна и институционална рамка“.

Индикативният размер на средствата от заделения за ИТИ ресурс от програмите, който ще бъде разпределен в рамките на настоящата процедура за подбор, е представен в таблицата по-долу. Средствата по ПРР могат да бъдат увеличени след анализ на постъпилите концепции за ИТИ, ако с тях може да се постигне изпълнение на поетите в програмата ангажименти.

ИНДИКАТИВЕН ОБЩ БЮДЖЕТ ЗА ПРОЦЕДУРАТА - ПО РЕГИОНИ (в лева)							
Регион ниво NUTS 2	ПРР		ПО	ПОС	ПКИП	ПНИИДИТ	ПРЧР
	П 1	П 2					
СЗР	52 107 774	286 000 000	28 988 016	35 363 756	41 030 737	7 861 670	82 081 690
СЦР	67 122 843	273 000 000	28 988 015	22 694 546	41 030 737	7 861 670	82 081 690
СИР		208 000 000	28 988 016	28 570 409	41 030 736	7 861 670	82 081 690
ЮИР	66 681 858	195 000 000	28 988 016	28 513 230	41 030 736	7 861 669	82 081 690
ЮЦР		195 000 000	28 988 016	61 182 855	41 030 736	7 861 669	82 081 690
ЮЗР	67 163 190	143 000 000	33 157 792	24 122 898	27 679 464	9 546 314	35 282 788
ОБЩО	253 075 665	1 300 000 000	178 097 871	200 447 694	232 833 146	48 854 662	445 691 238

ВАЖНО!

Разпределението в таблицата е индикативно.

Посочените ресурси по отделните програми са предвидени за финансирането на проектни предложения в съответствие с одобрените концепции за ИТИ с приоритет на проектните предложения от комбинираните концепции. В случай че след оценката на проектните предложения в съответствие с комбинирани концепции за ИТИ на фаза 2, остане свободен финансов ресурс в някой от регионите по някоя от програмите (с изключение на ПРР), по преценка на съответния УО той може да бъде пренасочен към друг(и) регион(и) за финансиране на проектни предложения от комбинирани концепции, за които не достига финансиране, или да бъде обединен с остатъчен ресурс от друг/и регион/и и да бъде изразходван за финансиране на проектни предложения в съответствие с концепции за ИТИ, които не са комбинирани, на територията на цялата страна.

Не е допустимо преразпределяне на средства от по-слаборазвити региони към региона в преход (ЮЗР).

Следва да се има предвид, че ресурсът по Приоритет 1 на ПРР, включен в таблицата, може да бъде изразходван само за инвестиции на територията на десетте големи градски общини от обхвата на Приоритет 1 (вж. т. 3 Териториален обхват).

ВАЖНО!

За участието на кандидати/партньори от десетте големи градски общини по Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“ на ПРР в концепции за ИТИ се използват средствата на съответните градски клъстери⁴ в рамките на бюджета на Приоритет 1, само когато инвестициите се осъществяват на територията на десетте големи градски общини. В случай на предвидени инвестиции на

⁴ В ПРР десетте големи градски общини са групирани в 4 клъстера и бюджетът на Приоритет 1 е разпределен между клъстерите. Допълнителна информация може да бъде намерена в текста на програмата на следния адрес: <https://bgregio.eu/wps/portal/operativna-programa/regional-development-program-2021-2027/planning-programming-prd-2021-2027>

територията на останалата част от страната се използва бюджетът на Приоритет 2, независимо от седалището на кандидата/партньора.

За одобрението на концепции за ИТИ с необходимост от финансиране със средства от Приоритет 1 се прилага процедурата, описана в настоящите Единни указания.

5. МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ТЕРИТОРИАЛЕН ПОДХОД

Интегрираният териториален подход се изпълнява чрез следните последователни стъпки:

- Набиране, подбор и одобрение на концепции за ИТИ, формиращи Обща програмна концепция за приноса на фондовете от ЕС към ИТСП по реда на ЗРР (**Фаза 1**);
- Набиране, оценка и изпълнение на проектни предложения, разработени в съответствие с одобрените концепции за ИТИ, по реда на Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ) (**Фаза 2**).

ВАЖНО!

Настоящите Единни указания имат за цел да представят общия подход и логическата последователност на стъпките, отнасящи се до подбора на концепции за ИТИ и разработването и одобрението на Обща програмна концепция за приноса на фондовете от ЕС към ИТСП. Изискванията и правилата за подготовка, подаване, оценка, предоставяне на финансиране и изпълнение на конкретни проектни предложения ще бъдат предмет на отделни Насоки за кандидатстване, разработени от съответните УО на участващите програми.

5.1. Подготовка и подбор на концепции за ИТИ

Подборът на концепции за ИТИ се осъществява съгласно изискванията и сроковете, регламентирани в Приложение № 4 на ППЗРР, както и в настоящите Указания.

Основните стъпки в процеса, представени на схемата по-горе, са следните:

1. Подготовка и подаване на концепции за ИТИ – Заинтересованите страни разработват концепции за ИТИ (самостоятелно или в партньорство) чрез попълване на формуляр за кандидатстване, в съответствие с изискванията по отношение на съдържането им и съгласно регламентирания начин за тяхното подаване, посочени в т. 6 „Подготовка и подаване на концепции за ИТИ“.

2. Подбор на концепции за ИТИ

2.1. Проверка за административно съответствие и допустимост – Проверката за административно съответствие и допустимост на всички подадени концепции за ИТИ започва в рамките на 8 работни дни от изтичане на крайния срок, определен в Указанията, съгласно разпоредбите на т. 3.2 и т. 3.3 на Приложение № 4 към чл. 39, ал. 4 от ППЗРР и по критериите за административно съответствие и допустимост, посочени в т. 9 „Критерии и методика за подбор и приоритизация“ от настоящите Указания, като се отбелязва „Да“, „Не“ или „Н/П“ (не е приложимо). На проверка подлежат само концепциите, подадени в рамките на определения в т. 10 срок за кандидатстване.

При установяване на липса на документи и/или друга нередовност, непълноти и/или несъответствия на документите по критериите за административно съответствие и допустимост на кандидата се изпраща уведомление за установените нередовности с разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от 5 работни дни. Неотстраняването им в срок може да доведе до отхвърляне на концепцията за ИТИ. Концепция за ИТИ, която получи оценка „Не“ по който и да е критерий, се отхвърля.

Списъкът на концепциите за ИТИ, отхвърлени на етапа на проверка на административното съответствие и допустимостта, се публикува на интернет страницата на водещата програма и на Единния информационен портал и в ИСУН, а за недопускането се съобщава на всеки кандидат, включен в списъка, в срок до 10 дни от приключване на проверката на административното съответствие и допустимостта. В списъка се посочват и основанията за отхвърлянето им.

Въз основа на извършената проверка за административно съответствие и допустимост се изготвят три списъка, както следва:

- Списък на концепции за ИТИ, **отхвърлени на етап проверка на административно съответствие и допустимост** съгласно утвърдените критерии;
- Списък на комбинирани концепции за ИТИ, които отговарят на критериите за административно съответствие и допустимост;
- Списък на концепции за ИТИ, които не са комбинирани и отговарят на критериите за административно съответствие и допустимост.

Срокът за извършване на проверката е до 15 работни дни, като спира да тече за времето за изискване и получаване на пояснения или допълнителна информация от кандидатите.

2.2. Приоритизиране от Звеното за предварителен подбор – Комбинираните концепции за ИТИ, които отговарят на критериите за административно съответствие и допустимост, се проверяват и оценяват от Звената за предварителен подбор по критериите за приоритизация, посочени в т. 9 „Критерии и методика за подбор и приоритизация“ от настоящите Указания. В допълнение, членовете на Звената за предварителен подбор, които представляват УО на ПОС 2021-2027 г. извършват приоритизация по критериите, посочени в т. 9 и на концепции за ИТИ с проектни идеи по ПОС 2021-2027 г., които не са комбинирани и отговарят на критериите за административно съответствие и допустимост.

ВАЖНО!!!

На приоритизация подлежат **само комбинираните** Концепции за ИТИ, преминали успешно проверката за административно съответствие и допустимост, както и концепции за ИТИ, които не са комбинирани и включват дейности само по Програма „Околна среда“, преминали успешно проверката за административно съответствие и допустимост.

Успешно преминалите етапа на проверка на административното съответствие и допустимостта концепции за ИТИ, които не са комбинирани, не подлежат на оценка и приоритизация от Звеното за предварителен подбор, с изключение на тези със заявено финансиране само по ПОС 2021-2027 г. Срокът за извършване на приоритизацията е до 20 работни дни.

3. Публично обсъждане – Едновременно с процеса на приоритизиране от Звеното за предварителен подбор на комбинираните концепции за ИТИ се провеждат публични дискусии

по места, извършвани съгласно разпоредбите на т. 3.5 на Приложение № 4 към чл. 39, ал. 4 от ППЗРР и в съответствие с посочените изисквания в т. 7 „Публично обсъждане“ на настоящите Указания. **На публично обсъждане подлежат всички концепции за ИТИ, които са преминали успешно проверката за административно съответствие и допустимост.** Кандидатите с концепции за ИТИ участват в процеса, като предприемат мерки за популяризиране на своите концепции и присъстват на обсъжданията, организирани от Звеното за публични консултации.

4. Оформяне на проект на Обща програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР на съответния регион от ниво 2 – Проект на Общата програмна концепция се оформя въз основа на резултатите от проверката за административно съответствие и допустимост и приоритизирането от страна на Звеното за предварителен подбор. Тя съдържа три списъка с концепции за ИТИ, както следва:

- списък с комбинирани концепции за ИТИ и получените от тях точки;
- списък с концепции за ИТИ, които не са комбинирани;
- списък с концепции за ИТИ, които не са комбинирани и включват дейности само по Програма „Околна среда“ и получените за тях точки..

За концепциите, които не са комбинирани, Общата програмна концепция съдържа обобщена обосновка за техния интегриран характер и се изготвя в рамките на 5 работни дни.

5. Обсъждане и одобрение на Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР на съответния регион от ниво 2 – Обсъждането и одобрението на Общата програмна концепция се осъществява съгласно т. 5 на Приложение № 4 към чл. 39, ал. 4 от ППЗРР, като под внимание се вземат резултатите от проведените публични обсъждания, както е описано в т. 7 „Публично обсъждане“ от настоящите единни указания.

При обсъждането на Общата програмна концепция всеки член на широкия състав на регионалния съвет за развитие оценява приноса към развитието на региона на всяка комбинирана концепция за ИТИ в съответствие с критериите за приоритизация от широкия състав, описани в т. 9 „Критерии и методика за подбор и приоритизация“ от настоящите единни указания.

Окончателното класиране на концепциите в списъка с комбинирани концепции за ИТИ се определя на база на резултатите от приоритизацията, извършена от Звеното за предварителен подбор, и оценката на приноса на всяка концепция за ИТИ, извършена от всеки член на широкия състав на РСР, чрез методологията, описана в т. 9 „Критерии и методика за подбор и приоритизация“. Получените резултати при приоритизирането на комбинираните концепции за ИТИ от Звеното за предварителен подбор и от широкия състав на РСР имат равна тежест при формирането на крайния резултат и оформянето на финалния списък.

В случай на концепции за ИТИ с равна оценка съгласно методологията, се прилага Процедурата за приоритизация на концепции за ИТИ с равна финална оценка, описана в т. 9.3. Критерии за приоритизация на комбинирани концепции за ИТИ от широкия състав на РСР.

ВАЖНО!

Концепциите от списъците с концепции за ИТИ, които не са комбинирани, могат да получат финансиране на Фаза 2 съгласно т. 6.5 от Приложение № 4 на ППЗРР след като бъдат финансирани

комбинираните концепции за ИТИ, при наличие на финансов ресурс, определен от управляващия орган на съответната програма.

Процедурата по подготовка и подбор на концепции за ИТИ и разработване и одобрение от Регионалния съвет за развитие на Обща програмна концепция за приноса на фондовете от ЕС към ИТСП на съответния регион приключва с публикуването на одобрената Обща програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС, заедно със съпътстващите я списъци с концепции за ИТИ. Процедурата приключва в рамките на 55 работни дни от стартирането на проверката за административно съответствие и допустимост.

Одобрената Обща програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС се публикува на интернет страницата на всяка от финансиращите програми и/или на Единния информационен портал и в ИСУН в срок от 5 работни дни от приключването на процедурата по подбор.

ВАЖНО!

Общата програмна концепция за приноса на фондовете от ЕС към ИТСП на съответния регион може да бъде актуализирана периодично чрез нова процедура за подбор на концепции за ИТИ, в случай на наличен финансов ресурс по участващите програми. В тази връзка следва да се има предвид, че за ПРЧР, ПКИП, ПНИИДИТ и ПО в таблицата по т. 4 е включен целият ресурс, предвиден за ИТИ по програмите и при нова процедура за подбор на концепции за ИТИ тези три програми може да не участват, в случай на изчерпан финансов ресурс след настоящата процедура.

5.2. Подаване и подбор на концепции за ИТИ с финансиране от Приоритет 1 на ПРР

Градските общини по Приоритет 1 (Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община и Благоевград) или заинтересовани страни на тяхната територия могат да си партнират помежду си или с други общини от същия или друг регион (или заинтересовани страни на тяхната територия) за изпълнението на концепции за ИТИ в съответствие с ИТСП на съответния регион за планиране от ниво 2. По този начин се разширяват възможностите пред заинтересованите страни от територията на 10-те градски общини, тъй като осигуряват достъп до ресурс за изпълнението на допълващи или меки мерки. Перспективите при изпълнението на такива проекти предопределят постигането на по-голямо въздействие и мащаб в сравнение с възможността те да бъдат изпълнявани самостоятелно на територията само на една община или в рамките на градския клъстер⁵.

При този тип концепции потенциалните бенефициенти по Приоритет 1 биха могли да ползват и от ресурса на Приоритет 2 на ПРР за дейности, които ще реализират на територията на община в обхвата на Приоритет 2. Те разполагат със следните възможности за участие като партньори в концепции за ИТИ в рамките на настоящата процедура:

- i. с проектна идея, която да бъде финансирана с ресурса от бюджета на градския клъстер, заделен за участие в концепции за ИТИ (30% от бюджета на клъстера), когато дейностите се реализират на територията на градска община от клъстера;
- ii. проектна идея, която да бъде финансирана с ресурс от Приоритет 2 на ПРР, когато дейностите се реализират на територията на общини от обхвата на Приоритет 2 на ПРР (включително селски общини); от този вариант се изключват проектни идеи за мерки,

⁵ В ПРР десетте големи градски общини са групирани в 4 клъстера и бюджетът на Приоритет 1 е разпределен между клъстерите. Допълнителна информация може да бъде намерена в текста на програмата на следния адрес: <https://bgregio.eu/wps/portal/operativna-programa/regional-development-program-2021-2027/planning-programming-prd-2021-2027>

- насочени към индустриални зони/паркове, пътна инфраструктура и устойчива мобилност, които ще се реализират само на територията на съответната градска община и съседна на нея селска община (вж. каре „Важно“ по-долу);
- iii. с проектна идея, допустима за финансиране от другите програми (извън ПРР), участващи в интегрирания териториален подход;
- iv. с мерки или проекти, финансирани със собствен принос или други средства.

Възможни са и комбинации между няколко или всички от гореизброените варианти.

ВАЖНО!

Проектни идеи за мерки, насочени към индустриални зони/паркове, пътна инфраструктура и устойчива мобилност, които ще се реализират само на територията на градска община от обхвата на Приоритет 1 и съседна на нея селска община се финансират само със средства от Приоритет 1 на ПРР и в тази връзка подборът им не е предмет на настоящите Единни указания. Когато такива проектни идеи са включени в по-мощни концепции за ИТИ с финансиране и на друг тип инфраструктура по ПРР на територията на селската община (извън изброените сектори), те могат да бъдат включени в концепции за ИТИ като проектни идеи по т. i.

Когато проектната идея е предвидена за финансиране с 30% от ресурса на бюджета на градския клъстер, заделен за участие в концепции за ИТИ (проектна идея по т. i), ще се прилага процедурата за подбор, описана в т. 5.1, но с една допълнителна стъпка, за да се гарантира съответствието с Плана за интегрирано развитие на общината (ПИРО): заинтересованата страна подава към съответната община искане в свободен текст за потвърждаване на съответствието на проектната идея с ПИРО. В искането задължително се представя следната информация:

- ✓ Кратко описание на концепцията за ИТИ и конкретните проектни идеи, които се предлага да се финансират със средства от Приоритет 1;
- ✓ Кратко описание на дейностите от всяка проектна идея, които се предлага да се финансират със средства от Приоритет 1 на ПРР;
- ✓ Място на реализация на дейностите (включително посочване на конкретните обекти на интервенция, когато е приложимо);
- ✓ Размер на необходимия ресурс за реализация на дейностите, включително разбивка в случай на различни източници на финансиране с посочване на конкретния източник;
- ✓ Обосновка за съответствието с ПИРО.

За одобрението на проектни идеи по т. i за включване в концепции за ИТИ ще се следва кратка и опростена процедура, предвид по-дългия срок, който е необходим за одобрението на проектни предложения в рамките на концепции за ИТИ. Идеите по т. i ще се одобряват от страна на Звеното за подбор⁶ в съответната община, което в кратки срокове (не повече от 7 работни дни) проверява съответствието на идеята с градската стратегия (ПИРО) и при положителен резултат издава становище за съответствие на проектна/и идея/и, включена/и в концепция за ИТИ с ПИРО на общината. Наличието на такова становище е задължително условие за одобрение на концепции за ИТИ в рамките на настоящата процедура, когато в тях са включени проекти идеи с източник за финансиране Приоритет 1 на ПРР (т. i по-горе), което ще бъде проверявано от Звената за предварителен подбор към РСР.

⁶ Отговорния териториален орган по Приоритет 1 на ПРР е конкретната община, като в общините се създават специални звена за изпълнение на функциите, свързани с подбора на проектни идеи по Приоритет 1 на ПРР – Звена за подбор.

5.3. Подаване и подбор на концепции за ИТИ, които ще се реализират на територията на различни региони

Когато се предвижда дейностите в концепцията за ИТИ да се реализират на територията на повече от един регион се прилага процедурата по т. 5.1. „Подготовка и подбор на концепции за ИТИ“. Единствената разлика е, че при въвеждането на концепцията за ИТИ в ИСУН във формуляра за кандидатстване в поле „Местонахождение“ от раздел „Основни данни“ следва да се отбележат всички региони, на чиято територия ще се реализира концепцията, а в раздел „План за изпълнение/Дейности по проекта“ към съответната програма следва да се отбележи коя дейност на територията на кой регион ще се осъществява.

По ПРР е допустимо финансирането на дейности, които ще се изпълняват на територията на друга държава, когато това съответства на целите на програмата. Приема се, че концепциите съответстват на целите на програмата, ако са в съответствие с целите и приоритетите на ИТСП на региона, към който са подадени, и допринасят за адресиране на нуждите на този регион или за оползотворяване на потенциалите му. В този случай във формуляра за кандидатстване в раздел „План за изпълнение/Дейности по проекта“ към ПРР се посочва коя дейност къде ще се реализира.

5.4. Подаване и подбор на концепции за ИТИ, в случай на финансиране с финансови инструменти

Комбинирани концепции за ИТИ, в които са включени дейности с финансиране от финансови инструменти, заедно с дейности, предложени за финансиране с безвъзмездни средства от участващите програми, преминават през описаната по-горе процедура за подготовка и подбор (т. 5.1).

Същевременно за концепциите за ИТИ, които се очаква да се финансират **само със средства от финансов инструмент или с комбинация от финансов инструмент и безвъзмездна помощ в рамките на единична операция по финансов инструмент** съгласно чл. 58, пар. 5 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, процедурата по т. 5.1 не се прилага, тъй като техният подбор се осъществява от субектите, изпълняващи финансовите инструменти по правилата, приложими за финансовите инструменти. Такива концепции могат да се подават текущо и извън срока по т. 10, като за тях широкият състав на РСР одобрява становища, с които удостоверява съответствието им с приоритетите на ИТСП на съответния регион. Становищата се подписват от председателя на съответния регионален съвет за развитие съгласно чл. 39, ал. 8 от ППЗРР.

В тази връзка Фондът на фондовете и съответните финансови посредници ще дадат указания за начина на подаване на такива концепции за ИТИ.

5.5. Подготовка, подаване и оценка на проектни предложения (фаза 2)

Предоставянето на финансова подкрепа чрез БФП на одобрените за финансиране комбинирани концепции за ИТИ се извършва от управляващите органи на съответните програми, участваща в подхода, по реда на ЗУСЕФСУ, като за целта се подготвят и публикуват отделни Насоки за кандидатстване (документи по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ), в съответствие с нуждите според одобрените концепции за ИТИ и съгласно Индикативните годишни работни програми на финансиращите програми. При обявяването на процедурите за предоставяне на БФП в съответствие с одобрени комбинирани концепции за ИТИ УО на участващите програми ще се стремят да планират отделните процедури така, че да се осигури координация и синхрон между изпълнението на дейностите според планираните в концепциите графици.

Оценката на проектни предложения в съответствие с одобрените концепции за ИТИ се извършва от съответния Управляващ орган на финансираща подхода програма в съответствие с правилата на конкретната програма.

Преди предоставянето на безвъзмездна финансова помощ на одобрените проектни предложения съответните УО ще извършват проверка за двойно финансиране за избягване финансирането на едни и същи мерки със средства от различни публични източници.

3.3.1. Проектни предложения в съответствие с комбинирани концепции за ИТИ

Участниците (партньорите) в одобрени комбинирани концепции за ИТИ, които ще изпълняват дейности, изискващи финансов принос от програмите, **стават конкретни бенефициенти** по съответните програми, по които е предложено да се финансират, съгласно т. 6.1 от Приложение № 4 от ППЗРР. Участниците от одобрени комбинирани концепции, за които не достига финансиране за някоя от дейностите по съответната програма, остават в резервен списък и при освобождаване на ресурс могат да получат БФП като конкретни бенефициенти и УО да ги покани да подадат проектни предложения, по реда на класиране на концепциите.

За проектни предложения на конкретни бенефициенти се прилагат **процедури на директно предоставяне на БФП** от УО на съответните финансиращи програми, като отделните проектни предложения се разглеждат в рамките на съответната процедура за директно предоставяне на БФП в съответствие с одобрените от РСР концепции за ИТИ, освен ако в специфичните правила по програми в Раздел II не е указано друго.

Ще могат да бъдат финансирани проектните предложения, разработени съгласно одобрените комбинирани концепции за ИТИ до размера на наличния финансов ресурс по съответните програми. При изчерпване (за някоя концепция) на ресурса от една програма, но наличен ресурс по останалите, продължава финансирането на проектни предложения за концепциите, съдържащи само мерки по програмите с разполагам ресурс, независимо, че преди тях може да има класирани други концепции за ИТИ.

Поканените да подадат проектни предложения конкретни бенефициенти ги изготвят и подават в съответствие с изискванията в публикуваните Насоки за кандидатстване (документи по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ) и в съответствие с предвиденото в одобрените концепции.

ВАЖНО!

Когато една или няколко от дейностите в рамките на одобрените за финансиране концепции попадат в обхвата на правилата по държавните помощи в съответствие с теста за държавна помощ по т. 8. участниците (партньорите) в концепциите, които отговарят за изпълнението на тези дейности **могат да станат конкретни бенефициенти** с одобрението на концепцията, като е необходимо да се провери тяхната допустимост спрямо правилата по държавните помощи.

Съответствието с правилата по държавните помощи е предмет на оценка от страна на УО на съответните програми на етапа на оценка/подбор на проектни предложения.

За всяка такава концепция съответният УО преценява дали и при какви условия конкретният участник в концепцията може да стане конкретен бенефициент.

Когато в одобрената комбинирана концепция за ИТИ са предвидени дейности с финансиране от **Програма „Образование“**, участниците (партньорите) в концепциите, които отговарят за изпълнението на тези дейности, могат да станат конкретни бенефициенти по Програма „Образование“. В този случай детайлна проверка за спазване на изискванията на режима на минимална помощ се извършва от УО на програмата на етапа на оценка на проектно предложение по съответната процедура за директно предоставяне на БФП, когато съответният участник (партньор) следва да докаже съответствие с правилата за минимална помощ.

В случаите, в които в концепциите участва публичният орган, който е администратор на помощта или може да поеме функциите на администратор на помощта, този публичен орган може да стане конкретен бенефициент (както и всички останали партньори, които не участват в изпълнението на дейности с икономически характер). Примери за такива случаи са мерките за устойчива мобилност, при които общините са администратори на помощта за транспортните оператори; мерките за здравна инфраструктура и оборудване, при които администратор на помощта е Министерството на здравеопазването или финансиращата съответното здравно заведение община; мерките за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради, в които част от собствениците изпълняват стопанска дейност и за които съответната община възлага обновяването на сградите. В такива случаи е подходящо въпросният публичен орган да бъде определен за **водещ партньор/кандидат по концепцията**.

В други случаи, например при финансирането на индустриални паркове и МСП, функциите на администратор на помощта не могат да се поемат от участник в концепцията. Когато в такива концепции участват един или няколко публични органа (например общини) един от тях поема функциите на водещ партньор/кандидат и подава концепцията с описание на мерките, свързани с конкретната икономическа дейност и индикативни партньори за изпълнението им, заедно със **споразумение за партньорство, доказващо поет ангажимент** от тези индикативни партньори да подадат проектно/и предложение/я за съответните мерки при публикуване на покана/процедура за предоставяне на БФП за финансиране на такива мерки. В концепцията за ИТИ изрично се посочва кои са дейностите и партньорите, за които е необходимо да се осигури съответствие с правилата по държавните помощи.

Когато въпросната дейност може да се изпълни от повече от едно лице, което отговаря на приложимите изисквания, УО на съответната програма, която следва да отпусне помощта за мярката, публикува процедура на конкурентен подбор, по която могат да кандидатстват както партньорите по съответната концепция, така и всички други потенциални кандидати, които отговарят на условията по въпросната процедура.

В случай че проектните предложения на поелите ангажимент индикативни партньори не бъдат одобрени, но бъдат одобрени проектни предложения на други кандидати, които могат да осъществят същата дейност, те осъществяват предвидените в одобрената концепция дейности.

Партньори от частния сектор, чийто статут (съгласно правна норма, концесия или друго ограничение) не позволява друг субект да изпълни дейността, могат да станат конкретни бенефициенти след проверка от страна на съответния УО. В такива случаи във формуляра за кандидатстване с концепция за ИТИ задължително се посочват основанията, които определят партньора като единствен възможен кандидат и се прилагат доказателствени документи (ако е приложимо). В този случай на етапа на оценка на проектните предложения партньорът ще може да получи финансиране по реда на процедура за директно предоставяне, само ако са изпълнени

приложимите правила по държавните помощи. Всеки такъв случай се разглежда индивидуално от съответния УО на финансиращата програма.

3.3.2. *Подготовка, подаване и оценка на проектни предложения в съответствие с концепции за ИТИ, които не са комбинирани*

Концепциите за ИТИ, съдържащи индивидуални проектни идеи за финансиране само от една програма, могат да получат финансиране при наличие на финансов ресурс след отпускане на БФП за проектните предложения от комбинирани концепции за ИТИ, одобрени за подкрепа от същата програма. За тях се провежда процедура за конкурентен подбор, освен ако в специфичните правила по програми в Раздел II не е предвидено друго. На фаза 2 УО на съответните програми публикуват Насоки за кандидатстване (документи по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ) с проектни предложения в съответствие с одобрени концепции за ИТИ, които не са комбинирани, а кандидатите от концепциите разработват съответни проектни предложения, които подават за подбор съгласно условията по публикуваните процедури.

6. ПОДГОТОВКА И ПОДАВАНЕ НА КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ

В рамките на интегрирания териториален подход по настоящата процедура всички заинтересовани страни могат да инициират и подават концепции за ИТИ, при съобразяване със специфичните изисквания за допустимост на бенефициентите по отделните програми (когато има такива), описани в Раздел II.

Водеща функция в осъществяването на този процес има **Звеното за медиация към РСР**. То съдейства на заинтересованите страни като ги информира за възможностите за реализация на интегрирани териториални инвестиции, съдейства при сформирането на партньорства между заинтересованите страни на регионално ниво и осъществява координация в процеса на подготовка на концепциите.

Основна стъпка за подготовката на концепциите за ИТИ е **сформирането на партньорство между участниците в концепцията и сключването на споразумение за партньорство** (вж. Приложение А2 – Образец на Споразумение за партньорство за подготовка и изпълнение на концепция за ИТИ). Образецът може да бъде допълван в зависимост от нуждите на партньорите, включително във връзка с конкретни финансови или други ангажименти по подготовката и изпълнението на концепциите. Споразумението има за цел да уреди отношенията между партньорите в процеса на подготовка на концепцията и да уточни ролята на всеки от партньорите за подготовката на проектните предложения и последващото изпълнение на проектите, както и конкретните задължения, произтичащи от тази роля.

6.1. Изисквания към партньорството и концепциите за ИТИ:

При подбора ще се насърчава принципа на партньорство и в тази връзка с предимство ще се ползват концепции за ИТИ, в чиято подготовка и изпълнение участват партньори от различни сектори – публичен, неправителствен, частен сектор. Препоръчва се участието на целевите групи чрез техни граждански организации и сдружения.

За целите на кандидатстването се избира един **водещ партньор**, който представлява партньорството пред съответния РСР, осъществява координацията между партньорите, улеснява комуникацията между тях и отговаря за цялостната подготовка и подаване на концепцията. Няма ограничения по отношение на избора на водещ партньор – това е решение, което се взема от всички участващи в концепцията за ИТИ партньори.

ВАЖНО!

Всеки от партньорите по концепцията за ИТИ има ангажимент при подготовката и/или изпълнението на конкретна мярка или дейност от концепцията, като **НЕ е задължително да изпълнява дейности, изискващи финансов ресурс от програмите.**

Въпреки че се насърчава, участието на партньори в концепциите за ИТИ се допуска само, когато е ясно обвързано и обосновано със спецификата на дейностите, за които се иска финансиране по програмите.

Така например, неправителствена организация може да поеме ангажимент да оказва съдействие на община-партньор за осигуряване на съответствие на мерките за социална инфраструктура с хоризонталните принципи за равенство, недискриминация и включване като предоставя своята експертиза и съвети при подготовката и изпълнението на мерките без да получава финансиране от програмите за това. Аналогично представители на бизнеса могат да участват в концепция за ИТИ със собствени средства за съвместна инвестиция с община или представители на частния и неправителствения сектор могат да се включат чрез поемането на ангажименти, свързани с бъдещото ползване, управление или осигуряването на устойчивост на инвестициите.

ВАЖНО!

Всяка заинтересована страна може да се обърне към звената за медиация (ОИЦ на територията на съответния областен град) за разяснения и съдействие при намирането на партньори и сключването на партньорско споразумение. Списък с всички ОИЦ в страната и техните контакти може да бъде намерен на следния адрес: <https://www.eufunds.bg/bg/oic-page>.

ВАЖНО!

Всички дейности, предвидени за финансиране със средства от Европейските фондове в подаваните

концепции за ИТИ задължително трябва да са в съответствие с ИТСР на регионите от ниво 2 (подход отдолу-нагоре).

Дейностите, предвидени за финансиране по ПРР в секторите **пътна инфраструктура, образователна инфраструктура, здравеопазване, социална политика и култура**, следва да съответстват на картите на нуждите в сектора, изготвени от органите, отговорни за съответните политики, и отразени в ИТСР (подход отгоре-надолу). Съответствие с картите няма да се изисква за общински пътища и за нова образователна инфраструктура.

Картите на нуждите за всеки от изброените сектори са, както следва:

Пътна инфраструктура:

[Инвестиционна програма за изпълнение на условията за усвояване на средствата от европейските фондове за периода 2021 – 2027 г.](#), Раздел IV „Инвестиции в коридорите на основната трансевропейска транспортна мрежа, в съответствие с релевантните работните планове на коридорите“, т. 5 Резултати от оценката на проектите в пътния сектор: Пътни отсечки, които осигуряват свързаност на регионите с основната мрежа - Приложение Б1.

За общински пътища няма да се търси съответствие с цитирания списък.

Образователна инфраструктура:

В областта на училищното и предучилищното образование допустими за модернизация са обекти в областта на училищното и предучилищното образование в съответствие със списъците с класираните обекти, публикувани на адрес <https://www.mon.bg/bg/101095>, като се отчита демаркацията с инвестициите по Националния план за възстановяване и устойчивост.

В областта на висшето образование инвестициите следва да съответстват на приоритетите съгласно Рейтинговата система на висшите училища в България (<https://rsvu.mon.bg/rsvu4/#/>) и Националната карта на висшето образование (Приложение Б2).

За нова образователна инфраструктура няма да се търси съответствие с гореописаните документи.

Здравеопазване:

Национална карта на дългосрочните нужди от здравни услуги – Приложение Б3

Социална политика:

Предвид че Национална карта на социалните услуги все още е в процес на подготовка, мерките в областта на социалната инфраструктура и услуги ще бъдат проверявани за съответствие с Индикативната карта на социалните услуги в България, изготвена за целите на планирането на ресурсите по Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ) и Програмата за развитие на регионите,

Програмата за развитие на човешките ресурси и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за новия програмен период 2023-2027 г. съгласно Приложение Б4.

Същевременно при подготовката на концепции за ИТИ, които предвиждат инвестиции в социални услуги, съответните общини следва да се съобразят с актуалните анализи на нуждите от социални услуги в съответствие с чл. 37, ал. 1 от Наредбата за планиране на социалните услуги (НПСУ), като при подаване на концепцията за ИТИ следва да се представи и Решение на общинския съвет за одобрение на предложението за планирането в общината на социалните услуги на общинско и областно ниво по чл. 41, ал. 1 от НПСУ.

ВАЖНО!

На етапа на оценка на конкретните проектни предложения (след одобрение на концепцията за ИТИ) съответният УО ще изисква по служебен път потвърждение от Агенцията за социално подпомагане, че предложеното от съответната община създаване на нова социална услуга съответства на държавната политика и предоставянето ѝ ще бъде обезпечено финансово.

Култура:

Списъци с обекти от сектора на културата, подадени официално от Министерството на културата – Приложение Б5

ВАЖНО!

Обекти на пътната, здравната, образователната и културната инфраструктура, които не фигурират в цитираните по-горе карти, приложени към настоящите Единни указания, ще бъдат допустими за финансиране при условие, че за конкретния обект бъде предоставено писмо от съответния компетентен орган, с което се удостоверява че:

1. Предвидените инвестиции в конкретния обект съответстват на националните приоритети в сектора.
2. Компетентният орган се ангажира да включи в картата съответния обект до подаването на проектно предложение на фаза 2.

При подбора на проектни предложения на фаза 2 съответствието с картите по сектори ще бъде проверявано от УО и ще бъде критерий за допустимост.

Отговорност на кандидатите е да се обърнат към съответния компетентен орган в случай на евентуална необходимост от актуализация на картите, както следва:

- За пътна инфраструктура – министъра на транспорта и съобщенията;
- За здравна инфраструктура – министъра на здравеопазването;
- За образователна инфраструктура – министъра на образованието и науката;

Разработените на фаза 2 проектни предложения в изпълнение на концепции за ИТИ могат да бъдат финансирани по една или повече програми, съфинансирани от европейските фондове, ако съответните концепции за ИТИ са включени в Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР на всеки регион, одобрена от съответния РСР, и за тях са налични средства в рамките на съответната програма. Проектните предложения се разработват в съответствие с одобрените от РСР концепции. Когато в концепциите за ИТИ са предвидени различни дейности, за които отговарят различни заинтересовани страни, концепциите се разработват в партньорство между съответните заинтересовани страни. Концепциите за ИТИ могат да имат различна структура по отношение на конкретния териториален обхват, броя на включените проектни идеи, обхвата на секторите, периода на действие, но е задължително мерките да адресират специфичните нужди на конкретната територия интегрирано и в допълняемост помежду си или с други вече осъществени или предстоящи инвестиции на същата територия.

Броят на партньорите следва да е съобразен със спецификата на проектните идеи в концепцията, с ангажираността и с капацитета на партньорите, както и с необходимите финансови, времеви и човешки ресурси. Партньорите могат да бъдат както представители на публичните власти (например общински и областни администрации), така и други представители на заинтересованите страни - гражданското общество (представители на неправителствени организации, представители на работодателски организации, представители на синдикати и др.), бизнеса (представители на големи предприятия, представители на малки и средни предприятия и др.), научната общност (представители на университети, БАН и др.) и т.н. Предвид отдавания приоритет на инвестициите с над-общинско значение ще се насърчават концепции за ИТИ, които се осъществяват на територията или адресират нужди и потенциали на няколко общини. В тези случаи всички засегнати общини би следвало да бъдат ангажирани в партньорствата, независимо дали се предвижда да кандидатстват за финансов ресурс в съответствие с концепцията. В процеса на подбор на концепциите за ИТИ приоритет се дава на участието на стопански субекти (представители на бизнеса) в партньорствата. Задължително условие за предоставяне на финансиране на проекти по реда на ЗУСЕФСУ в изпълнение на одобрените концепции за ИТИ при участие на стопански субекти, ако такова е предвидено, е същото да е в съответствие с правилата за държавни помощи.

Допълнителни точки ще получават концепциите за ИТИ, които изпълняват едно или няколко от следните условия:

- изпълняват се в партньорство от различни заинтересовани страни и включват като партньор/и стопански субект/и;

- прилагат принципите на Новия Европейски Баухаус - https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en;
- имат надобщинско значение и допринасят за развитието на функционални зони и връзки;
- включват инвестиции в различни сектори и комбинират инфраструктурни с „меки мерки“;
- предвиждат участие на партньори от други държави в обхвата на Дунавската стратегия и Програмата „Дунав“ 2021 – 2027, и от Черноморския район, включително транснационална програма „Черноморски басейн“ 2021-2027 г. и програмите INTERREG]
- адресират уязвими групи и територии или климатичните промени;
- имат принос към повече от една специфична цел или към повече индикатори от участващите програми.

(Вж. т. 9 Критерии и методика за подбор и приоритизация).

6.2. Подаване на концепции за ИТИ

Концепциите за ИТИ се подават чрез попълване на формуляр за кандидатстване в системата ИСУН (*Приложение А1*). Формулярите за кандидатстване с концепции за ИТИ съдържат основната информация за планираните мерки и дейности, ясна обосновка за приноса им към постигането на целите на съответния териториален документ и на финансиращите програми, дейности, индикатори, индикативен бюджет и план график за изпълнение и други елементи, според изискванията на финансиращите УО. Когато концепциите за ИТИ ще се изпълняват в партньорство между различни заинтересовани страни, се посочват водещият партньор (кандидат), останалите партньори за подготовка и изпълнение на всяка отделна инвестиция в обхвата на концепцията, както и отговорностите на страните по изпълнението на отделните инвестиции, като същите трябва да отговорят на подписаното споразумение за партньорство.

Концепцията за ИТИ включва информация за географския район и територията, на която ще се изпълнява инвестицията, описание на една или няколко интегрирани интервенции/мерки и наличие на взаимовръзка с други мерки с принос към изпълнението на ИТСП на съответния регион за планиране (доказателство за интегриран ефект).

ВАЖНО!

Комбинираните концепции за ИТИ могат да се реализират на територията на повече от един регион за планиране от ниво 2, като дейностите, участниците, разходите и т.н. следва ясно да се посочат за всеки от регионите. В случай на концепция, предвидена за изпълнение на територията на

повече от един регион, тя следва да бъде одобрена по реда на описаната в т. 5.1 процедура от Регионалния съвет за развитие на всеки от регионите, на чиято територия ще се реализира. Ако концепцията попадне в списъка с одобрените за финансиране концепции на единия регион, но не бъде одобрена в другия, концепцията се смята за отхвърлена. В случай че концепцията е в списъка с одобрените за финансиране концепции на единия регион, но попадне в списъка с резервни концепции на другия регион, проектни предложения от тази концепция няма да бъдат финансирани на фаза 2 докато не бъде осигурено финансиране за всички дейности от нея.

В допълнение, там където е приложимо, във формуляра за кандидатстване следва да се включи информация за съответствие, както следва:

- с приложими национални секторни стратегически програмни и/или планови документи (т.нар. картиране);
- със [Стратегията на ЕС за Дунавския регион](#);
- с политиките по околна среда и изменение на климата и принос към изпълнение на ангажиментите по Зелената сделка на ЕС (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_bg);
- с хоризонталните принципи по програмите.

В концепцията следва ясно да е уточнено какви са очакваните икономически и социален ефект и принос за региона от изпълнението на инвестицията/ите. Задължително следва да се изготви индикативен план график за изпълнение на дейностите, отбелязва се продължителността на изпълнение на всяка инвестиция, като срокът следва да бъде реалистичен и в съответствие с допустимия срок за изпълнение на дейностите за програмен период 2021-2027 г. В концепцията за ИТИ се посочват и индикаторите, планираното разпределение на средствата от всяка от програмите и други финансиращи организации.

7. ПУБЛИЧНО ОБСЪЖДАНЕ

Наличието на обществена подкрепа за концепциите за ИТИ е задължително изискване и ще бъде проверявано в рамките на процедурата за подбор. С цел гарантираното прилагане на принципа на партньорство в рамките на всеки РСР функционира Звено за публични консултации, което отговаря за провеждането на публични събития и инициативи, насочени към широката общественост и всички заинтересовани страни.

Водеща цел на интегрирания териториален подход е планираните интервенции да бъдат припознати и подкрепени от максимален брой заинтересовани страни на местно ниво. За тази цел те

следва да бъдат дискутирани с широката общественост. Местните общности следва да бъдат добре информирани и да получат максимално детайлна информация за очакваните ползи и ефекти от предвидените инвестиции.

На публично обсъждане подлежат всички концепции за ИТИ, преминали етапа на проверка за административно съответствие и допустимост, като то се провежда от Звеното за публични консултации към РСР едновременно с приоритизирането на комбинираните концепции за ИТИ от Звеното за предварителен подбор. Звеното за публични консултации има ангажимент да планира, организира и проведе публичните консултации и представяния, свързани с разглеждане и обсъждане на подадените концепции за ИТИ и да изготви доклад за резултатите от проведените публични консултации и получените коментари по представените концепции за ИТИ.

За целите на публичното обсъждане се публикува информацията от поле „Резюме на концепцията за ИТИ и обосновка на интегрирания подход“ към раздел „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ на формуляра за кандидатстване.

Резултатите от обсъжданията се обективират в доклад, който се представя на широкия състав на съответния РСР. При обсъждането на Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 широкият състав на РСР взема под внимание резултатите от публичните обсъждания, както е описано по-долу.

ВАЖНО!

Концепции за ИТИ, за които в доклада от проведените обсъждания е идентифицирано наличие на множество възражения или такива, които по преценка на Звеното за публични консултации поставят под риск бъдещото изпълнение на концепцията, се разглеждат по отделно и оставането им в списъците към Общата програмна концепция се подлага на гласуване, което може да доведе до отхвърляне на концепциите за ИТИ.

Отхвърлянето на концепции за ИТИ от страна на регионалния съвет за развитие се обективира в списък към протокола от проведеното заседание, като се посочват мотивите за отхвърлянето. Отхвърлените от регионалния съвет за развитие концепции за ИТИ се заличават от списъците към Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2, като могат да бъдат подадени за участие при следваща покана за подбор на концепции за ИТИ. Кандидатите с отхвърлените концепции ще получат подробна информация, за да могат да подобрят концепциите си при бъдещи процедури за подбор на концепции за ИТИ.

8. ПРАВИЛА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ

Предоставянето на публичен ресурс, в това число БФП в рамките на интегрирания териториален подход трябва да е съобразено с правилата за държавни помощи, като се отчита принципната недопустимост на държавните помощи и възможните хипотези на съвместимост, които предвиждат Договорът за функционирането на ЕС, регламентите и европейското законодателство в неговата цялост. Предоставянето на държавна/минимална помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по държавните/минималните помощи, представлява неправомерна държавна помощ/незаконосъобразна минимална помощ, което от своя страна е основание за нейното възстановяване от получателя на помощта.

Предвид че одобрението на концепциите за ИТИ по настоящата процедура не представлява одобрение за финансирането им, описаните тук правила по отношение на държавните помощи имат за цел само да запознаят кандидатите с условията, които биха били приложими за тях в случай на одобрение на проектните им предложения на етапа на подбор от съответния Управляващ орган (вж. т. 5 Механизъм за изпълнение на интегрирания териториален подход). За бъдещите бенефициенти е важно да знаят доколко евентуална бъдеща помощ за изпълнението на концепция за ИТИ може да представлява държавна или минимална помощ и какви ограничения или допълнителни изисквания ще бъдат наложени от това на етапа на оценка и подбор на проектни предложения.

Ето защо в случай на комбинирани концепции за ИТИ, по които един или няколко от партньорите попадат в обхвата на правилата по държавните помощи (включително публични органи, представители на бизнеса, НПО и др., извършващи стопанска дейност по смисъла на правилата за държавни помощи), тези партньори не могат да станат автоматично конкретни бенефициенти/партньори на конкретни бенефициенти (вж. първо каре „Важно“ в т. 5.5. „Подготовка, подаване и оценка на проектни предложения“).

В тази връзка в настоящия раздел са представени основните въпроси, на които би следвало да си отговори всеки от кандидатите, за да провери наличието на държавна помощ, както и най-общите изисквания на различните режими на държавна помощ.

Всеки от кандидатите следва да приложи описания по-долу тест за държавна помощ към всяка от мерките и дейностите, включени в концепцията му за ИТИ. **Тест от страна на участниците не се извършва за дейностите по Програма „Образование“**, предвид че УО на програмата е определил и аргументирал конкретния режим за съответните участници (виж по-долу **специфични правила по програми в Раздел II**).

➤ Тест за държавна помощ

Финансирането за дадена мярка/дейност би могло да представлява държавна помощ, ако са положителни отговорите на всеки един от следните въпроси:

1. Прехвърля ли се публичен ресурс към предприятие, т.е. използва ли се финансирането за изпълнение на „икономическа дейност“?

На етапа на одобрение на конкретно проектно предложение в изпълнение на концепция за ИТИ ще бъде налице прехвърляне на публичен ресурс. В тази връзка е необходимо да се прецени дали конкретните мерки и дейности, които се предлагат за финансиране служат за изпълнението на икономическа дейност.

Икономическа дейност е всяка дейност по предлагане на стоки и услуги на пазара, както и всяка дейност, резултатите от която са предназначени за размяна на пазара, независимо дали от това се формира и разпределя печалба. За икономическа дейност се смята и предоставянето за ползване на материално и нематериално имущество и права. Достатъчно е дейността, за която се предоставя финансиране да бъде възможно да се осъществява възмездно, за да се определи тя като икономическа.

За целите на правилата по държавните помощи лицата, извършващи икономическа дейност се определят като предприятия. Предприятие по смисъла на правилата за държавните помощи може да бъде всякакъв субект, дори и такъв, който по принцип не извършва икономическа дейност. Правният статут на дадено лице съгласно националното право или генерирането на печалба е без значение - публичните органи, спортните клубове, асоциациите и неправителствените организации също могат да бъдат определени като предприятия в зависимост от това каква дейност извършват и има ли пазар за тази дейност.

За неикономически се смятат дейности като осъществяването на основните обществени /държавни или общински/ функции (сигурност, защита, полиция, митници, образование), ползването на инфраструктури, които не се експлоатират търговски (обществени пътища, паркове, канали) и нелиберализирани дейности (за които няма отворен пазар) като например управлението на железопътната инфраструктура.

2. Предоставя ли се икономическо предимство (частен инвеститор би ли финансирал този проект)?

Предимство може да бъде директното плащане на държавни ресурси, безвъзмездна помощ или субсидия, както и непреки ползи, които влияят върху публичния бюджет, като например нисколихвени заеми, продажба на публична земя на стойност под пазарната, предоставяне на услуги безвъзмездно или под пазарната им стойност. Предимство е и предоставянето на инфраструктура за целите на изпълнение на съответната икономическа дейност или обновяването на тази инфраструктура. Предимство представляват и спестените разходи, като например спестявания от разходи за поддръжка или електроенергия.

За анализа на наличието на държавна помощ **при инфраструктурата се разглеждат 3 нива:** собственик на инфраструктурата, концесионер или оператор на инфраструктурата и потребител.

Възможно е собственикът и операторът да са едно и също лице – в такива случаи следва да се прецени доколко собственикът получава предимство като получател на държавната помощ. Следва да се приложи принципът на пазарния оператор, т.е. инвеститорът (съответният орган) покрива само инвестиционните разходи плюс разумна печалба. Ако инвестицията не е съобразена с този принцип, то собственикът е получател на държавна помощ.

3. Селективна ли е помощта (кои са крайните получатели на предимството)?

Селективна е помощ, която се насочва избирателно към определени видове бизнес, региони, типове компании (МСП), или определени сектори, но не към други. По отношение на селективността на помощта следва да се установи към кого е насочена помощта – например дали операторите или потребителите на инфраструктурата/услугите се избират чрез определени критерии или всеки има право да ги ползва. Селективност не е налице при общодостъпни инфраструктура и услуги, които се ползват безвъзмездно.

4. Помощта има ли ефект върху търговията между държавите членки на ЕС и променя ли конкуренцията?

По правило се приема, че конкретна мярка за помощ нарушава конкуренцията ако помощта се отпуска на предприятие, което оперира в либерализиран сектор, на който има или би могло да има конкуренция на вътрешния пазар на Европейския съюз. Съдът на ЕС в своята практика е постановил, че когато публичното финансиране засилва позицията на определено предприятие на пазара, в сравнение с позицията на други предприятия, които са негови конкуренти на вътрешния пазар на ЕС, е налице засягане на конкуренцията. Същевременно е възможно да се изключи ефект върху търговията, когато мерките имат чисто местно значение. Пример в това отношение са субекти, извършващи стопански дейности, които е малко вероятно да привлекат ползватели или посетители от сходни оферти в други държави членки или които ще имат незначително влияние върху условията за трансграничните инвестиции или установяването.

За проверка на приложимостта на правилата по държавните помощи кандидатът попълва контролен лист по образец (Приложение А3) с отговори на въпросите по-горе за всеки от партньорите и всяка от дейностите. Когато са положителни отговорите на всеки от въпросите по-горе по отношение на някоя дейност в рамките на концепциите за ИТИ, е възможно финансирането на мярката да представлява държавна помощ. В такъв случай във формуляра за кандидатстване се отбелязва за кой партньор или дейност в рамките на концепцията тестът за държавна помощ е положителен.

При подготовката на условията за кандидатстване по отделните програми управляващите органи ще включат подробни изисквания във връзка с приложимите режими по държавните помощи и ще разработят схеми за помощ, когато е приложимо. Тези изисквания ще трябва да бъдат изпълнени от бенефициентите по съответните проектни предложения.

ВАЖНО!

Прилагането на правилата по държавните помощи може да наложи ограничения във вида на допустимите разходи, размера на помощта, която могат да получат бенефициентите (интензитет на помощта), евентуален собствен принос от бенефициента, както и ограничения в обхвата на икономическите сектори, за които може да се отпусне помощ.

Несъответствие с изискванията във връзка с правилата по държавните помощи може да доведе до отхвърляне на проектното предложение на етапа на оценка от страна на УО.

В Раздел II „Специфични изисквания и правила по програмите“ е дадена информация за това кои са приложимите режими към отделните мерки по отделните програми, като подробните изисквания на приложимите разпоредби могат да бъдат намерени на следните адреси:

- ✓ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02013R1407-20200727>)
- ✓ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187/26.06.2014) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0651-20210801>)
- ✓ Регламент (ЕО) 1370/2007 относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A02007R1370-20171224>)
- ✓ Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7 от 11.1.2012 г.) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012D0021&from=HU>)

9. КРИТЕРИИ И МЕТОДИКА ЗА ПОДБОР И ПРИОРИТИЗАЦИЯ

9.1. КРИТЕРИИ ЗА АДМИНИСТРАТИВНО СЪОТВЕТСТВИЕ И ДОПУСТИМОСТ

Критерии за административно съответствие

1. Формулярът е подписан с квалифициран електронен подпис (КЕП) от представляващия кандидата или оправомощено/упълномощено за целите на подаване на концепцията лице.
2. Документ за оправомощаване/упълномощаване за подаване на концепция за ИТИ (ако е приложимо) е прикачен в ИСУН.
3. Попълнени са всички раздели на Формуляра за кандидатстване с изискуемата информация в съответствие с изискванията на Единните указания.
4. Представени са всички документи от кандидата и партньора (ако е приложимо), които се изискват за целите на кандидатстването, описани в настоящите единни указания за кандидатстване с концепции за ИТИ, като документите за които е указано са подписани и приложени във изискуемия формат.

Критерии за допустимост

5. Подадената концепция отговаря на дефиницията за концепция за ИТИ съгласно пар. 1 от Допълнителните разпоредби на ППЗРР.
6. Концепцията за ИТИ е в съответствие с целите/приоритетите на ИТСР, като адресира конкретни нужди или потенциалите за развитие на региона или предвижда за изпълнение мерки, идентифицирани в ИТСР.
7. Участниците в концепцията за ИТИ, които искат финансиране от програмите, са допустими кандидати/ партньори съгласно изискванията на отделните програми за изпълнение на разписаните дейности, посочени в раздел II.
8. В случай на партньорство е обосновано участието на всички включени в концепцията партньори. В случай на мерки за социална инфраструктура по ПРР е осигурено участието в подготовката на концепцията на независима организация в областта на основните права и правата на човека. *(приложимо в случай на партньорство).*
9. Дейностите в обхвата на концепцията за ИТИ, за които е поискано финансиране от участващите програми, са в съответствие с допустимите дейности по тях, съгласно настоящите Указания и тяхното описание напълно отговаря на изискванията на съответната програма.
10. Размерът на финансовия принос от програмите, предвиден за изпълнението на отделните дейности (проектни идеи), включени в концепцията, е в съответствие с изискванията за минимален и максимален размер на допустимите разходи за проектно предложение по съответните програми *(Приложимо само за мерки с финансиране от ПО, ПРЧР или мерки по Приоритет „Въздух“ от ПОС).*
11. Изпълнението на планирани дейности в концепцията за ИТИ съответства на максималната продължителност на допустимите дейности по отделните програми съгласно раздел II.

12. Дейностите, предвидени за финансиране по ПРР в секторите пътна инфраструктура, образователна инфраструктура, здравеопазване, социална политика и култура, са в съответствие с националните стратегии и картите на нуждите в секторите, изготвени от органите, отговорни за съответните политики или за тях е предоставено писмо от съответния компетентен орган.

13. Поет е ангажимент на етапа на разработване на проектни предложения за дейностите, включени в концепцията за ИТИ, да бъде осигурено съответствие с хоризонталните принципи по програмите (посочени в Раздел II „Специфични изисквания и правила по програмите“).

14. Дейностите не попадат в обхвата на правилата по държавните помощи или когато попадат изрично са посочени дейностите и партньорите, за които следва да бъде осигурено съответствие.

15. Предложените мерки са в съответствие с актуална (действаща, приета от съответния общински съвет) общинска програма за качеството на атмосферния въздух (КАВ), в която вторичното разпрашаване е идентифицирано като един от източниците на замърсяване на въздуха и са предвидени мерки за озеленяване на градска среда (*приложимо само за мерки по Приоритет „Въздух“ на ПОС 2021-2027 г.*).

16. Представена е обосновка, демонстрираща подобряване на свързаността между териториите, създаване на функционални връзки и е доказан принос на мерките за общинска пътна инфраструктура за постигане на целите за социално включване и икономическо развитие (*приложимо само в случай на инвестиции в общински пътища от IV клас*).

17. Инфраструктурните мерки са комбинирани с подходящи меки мерки (*приложимо само за концепции, предвиждащи инвестиции по ПРР в социална и/или в образователна инфраструктура*).

18. Предложената за създаване нова социална услуга е включена в одобреното от общинския съвет предложение за планирането в общината на социалните услуги на общинско и областно ниво по чл. 41, ал. 1 от Наредбата за планиране на социалните услуги (*приложимо само в случай на инвестиции в социални услуги и инфраструктура*).

19. Концепцията се изпълнява в задължително партньорство с поне едно училище (*приложимо само в случай на инвестиции в меки мерки за образование*), както и:

19.1. са включени най-малко две училища, където ще се осъществяват дейностите, от които наличие на поне едно училище с висока концентрация на уязвими групи и поне едно училище с по-ниска или без концентрация на уязвими групи. Концепцията подкрепя предвидени мерки в утвърден/и общински план/стратегия, включващи мерки за интеграция на ромите (*приложимо само за мерки за Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията*)

19.2. е включен поне един работодател (*приложимо само за мерки за осигуряване на дуално обучение*).

19.3. са включени задължителните индикатори за съответната дейност.

20. Концепциите включват цялата информация по всички елементи от описанието на мярката, съобразно изискванията на УО на ПРЧР (*приложимо само в случай на мерки с финансиране от ПРЧР*).

Съответствието с критериите се проверява съгласно Методиката за подбор и приоритизация (Приложение Б6), като може да бъде оценено с „ДА“, „НЕ“ или „Неприложимо“. При установяване на липса на документи и/или друга нередовност, непълноти и/или несъответствия на документите по критериите за административно съответствие и допустимост на кандидата се изпраща уведомление за установените нередовности с разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от 5 работни дни. Неотстраняването им в срок може да доведе до отхвърляне на концепцията за ИТИ. Концепция за ИТИ, която получи оценка „НЕ“ дори на един критерий води до отхвърляне на концепцията за ИТИ.

9.2. КРИТЕРИИ ЗА ПРИОРИТИЗАЦИЯ НА КОМБИНИРАНИ КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ ОТ ЗВЕНТО ЗА ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПОДБОР КЪМ РСР

1. Концепции за ИТИ с мерки и дейности, финансирани по повече от една програма

- В концепцията за ИТИ са включени дейности, които се предлага да бъдат подкрепени по повече от 2 участващи програми - 15 т.
- В концепциите за ИТИ са включени дейности, които се предлага да бъдат подкрепени по 2 участващи програми – 10 т.

2. Предвидено е партньорство* на различни видове заинтересовани страни (от публичен сектор, от частен сектор, от НПО), като участието на всеки от партньорите е обосновано*****

- Обосновано участие на двама или повече партньори от различни видове заинтересовани страни в концепция за ИТИ, единият от които е стопански субект**** – 20 т.
- Обосновано участие на партньори от най-малко два вида заинтересовани страни в концепцията за ИТИ – 10 т.
- Обосновано участие на партньори от един вид – 5 т.

* За целите на процедурата по подбор на концепции за ИТИ Партньор е всяко лице, което е предвидено да изпълнява дейности по подготовката и реализацията на концепцията, независимо дали разходва средства или не.

** За нуждите на настоящата оценка под публичен орган се разбират държавните и общински администрации, второстепенните разпоредители с бюджет, както и образователни, здравни, социални,

културни и научноизследователски организации, които са под контрола и управлението на държавата или общините. Държавни и общински предприятия, които не влизат в обхвата на образователния, здравния, социалния, културния и научноизследователския сектор, се считат за частно-правни субекти..

*** Участието на партньорите е обосновано, когато е необходимо за реализацията на мерките и без тяхното участие мерките няма да бъдат изпълнени със същото качество или няма да бъде постигнат същият ефект от реализацията им.

**** За нуждите на настоящата оценка Стопански субект е всяко извършващо стопанска дейност физическо или юридическо лице или извършващо стопанска дейност сдружение на лица, което не е юридическо лице, но съгласно правото на Съюза или националното право има призната правоспособност да извършва правни действия.

3. Концепцията за ИТИ допринася за развитието на функционални зони* и връзки, като:

- Мерките допринасят за функционална свързаност на целевите територии с осите на урбанистично развитие с национално и регионално значение съгласно ИТСР на региона;
 - Мерките допринасят за развитието на агломерационно образувание съгласно ИТСР на региона;
 - Мерките допринасят за функционална свързаност на територии в демографски риск съгласно ИТСР на региона;
 - Мерките допринасят за функционална свързаност на територии, идентифицирани като функционални зони (неформални райони със специфични характеристики, проблеми и потенциали) в ИТСР на региона.
- Всички условия са изпълнени – **15 т.**
 - Три от посочените условия са изпълнени – **10 т.**
 - Две от посочените условия са изпълнени – **5 т.**

*Функционалната зона представлява компактна пространствена система от функционално обвързани територии (населени места), характеризирайки се с общи/сходни условия и цели за развитие, взаимодействащи помежду си чрез функционални връзки. Функционалните връзки включват, но не се изчерпват до: ежедневни трудови пътувания в границите на функционалната зона; наличие на поне едно населено място без училище (детска градина) и наличие на средишно училище (средишна детска градина) в населено място в рамките на функционалната зона **или** друг вид ежедневни пътувания до учебно/учебни заведение/заведения в общински/областен център (например до профилирана или професионална гимназия); наличие на селище/селища предлагащо/предлагащи по-широк спектър от услуги на общественото обслужване, което налага регулярно пътуване между населените места в рамките на функционалната зона.

4. Концепцията за ИТИ адресира нуждите на повече от една община или се реализира на територията на повече от една община (ИТИ с надобщинско значение), както следва:

- повече от 2 общини, поне една от които е селска община* - 20 т.
- повече от 2 градски общини – 15 т.
- 2 общини – 10 т.

** Селска община - община, в която няма населено място с повече от 15 000 жители*

5. Концепцията за ИТИ интегрира дейности/мерки от различни сектори (здравеопазване, социални услуги, култура, наука, образование, транспорт, жилищно настаняване, икономика, околна среда, туризъм, спорт), като включването на мерки за всеки от секторите е обосновано

- Дейности/мерки в 4 или в повече от 4 сектора – 20 т.
- Дейности/мерки в 3 сектора – 15 т.
- Дейности/мерки в 2 сектора – 10 т.

6. В Концепцията за ИТИ е/са включена/и дейност/и, с пряк принос* към климатичните цели – 10 т.

За една дейност се приема, че има **пряк принос към климатичните цели, ако може да бъде отнесена към един или няколко от кодовете на интервенция с принос към климата, приложими към отделните програми съгласно Приложение Б7.*

7. Концепцията за ИТИ адресира уязвими групи*:

- Дейности, насочени към две или повече уязвими групи – 20 т.
- Дейности, насочени към 1 уязвима група – 10 т.

** Представители на **уязвими групи**: хора в неравностойно положение, вкл. с увреждания; деца под 18 г.; малцинства (в това число маргинализирани общности като роми); безработни и/или неактивни лица/младежи; лица в риск от отпадане или отпаднали от системата на образованието; лица без завършени класове от началния и/или прогимназиалния етап; неграмотни или слабо грамотни лица; лица, търсеци или получили закрила.*

8. Концепцията за ИТИ включва дейности, които адресират територии със специфични проблемни характеристики (зони със социални, икономически или екологични проблеми), дефинирани в ИТСП и/или в ПИРО на целевите територии – 10 т.

**Територии със специфични проблемни характеристики са (1) териториите в демографски риск, посочени в ИТСП на региона, или (2) зони със социални, икономически или екологични проблеми, идентифицирани в ПИРО на съответните общини или (3) територии в риск от наводнения, посочени в ИТСП на региона и идентифицирани в Плановите за управление на риска от наводнения като райони със значителен потенциален риск от наводнения*

9. Концепцията за ИТИ включва дейности, за които са предвидени подготовка и изпълнение на проектните предложения в съответствие с принципите на Новия Европейски Баухаус (устойчивост, естетика, принадлежност) и с основните тематични направления на инициативата (Приложение Б8, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_21_4626) -10 т.

10. Концепцията за ИТИ предвижда участие на партньор/и от други държави и/или съвместни концепции за финансиране с програмите INTERREG и/или

транснационалната програма „Черноморски басейн“ 2021-2027 и/или Програмата „Дунав“ 2021 – 2027 – 5 т.
11. Концепцията за ИТИ включва мерки с пряк принос към изпълнението на приоритетните дейности от Плана за действие за изпълнението на СЕСДР – 10 т. (Приложение Б9)
12. Концепцията има принос към повече от една специфична цел от ПРЧР – 10 т.
13. Концепцията има принос към повече от една специфична цел от ПО – 10 т.
14. Предвидени са мерки в сферата на образованието, които се комбинират с поне една от мерките, както следва: Детска гаранция; осигуряване на заетост; образователна инфраструктура – 5 т.
15. Концепцията за ИТИ предвижда принос към повече от един индикатор по съответните финансиращи програми: – Принос към повече от 1 индикатор по 2 или повече програми – 5 т. – Принос към повече от 1 индикатор по 1 програма – 3 т.

Максимален брой точки при приоритизация от Звено за предварителен подбор – 185 т. Подробно описание на начина на оценяване за всеки критерий е представено в Приложение Б6 „Методика за подбор и приоритизация“.

9.3. КРИТЕРИИ ЗА ПРИОРИТИЗАЦИЯ НА КОМБИНИРАНИ КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ ОТ ШИРОКИЯ СЪСТАВ НА РСР

1. Съответствие с тематичните области* за развитие на региона, очертани в ИТСР: - Принос към всички тематични области - 20 т. - Принос към 3 тематични области – 15 т. - Принос към 2 тематични области - 10 т. - Принос към 1 тематична област, но повече от две под-теми - 5 т. - Принос към 1 тематична област (една или две под-теми) – 0 т. <i>*Тематичните области са общи за всички ИТСР и са описани в Методиката за подбор и приоритизация</i>
2. Принос към удовлетворяване на нуждите и оползотворяване на потенциалите на региона - Концепцията има мащабен принос към удовлетворяване на нуждите и оползотворяване на потенциалите на региона - 20 т. - Приносът на концепцията към удовлетворяване на нуждите и оползотворяване на потенциалите на региона е съществен, но не може да се определи като мащабен - 10 т. - Адресира проблем за региона, който не се определя като значим - 0 т.

- 3. Насърчаване на социално-икономическото развитие на региона – критерият е определен от съответния РСР и се прилага отделно за всеки регион, както следва:**

СЕВЕРОЗАПАДЕН РЕГИОН

Принос към стратегическите приоритети и съответните специфични цели съгласно ИТСР на региона:	Максимален брой точки - 40
СП 1. Ускоряване на растежа на регионалната икономика: <u>Специфични цели:</u> 1.1.Повишаване на инвестиционната активност; 1.2.Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика; 1.3.Устойчиво използване на регионалните ресурси - Принос към всяка от специфичните цели – 8 т. - Принос към 2 специфични цели – 6 т. - Принос към 1 специфична цел – 4 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 8
СП 2. Запазване и развитие на човешкия капитал: <u>Специфични цели:</u> 2.1. Равен достъп до качествено образование и обучение; 2.2. Достъп до качествено здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт. - Принос към всяка от специфичните цели – 12 т. - Принос към 1 специфична цел – 8 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 12
СП 3. Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата: <u>Специфични цели:</u> 3.1.Транспортна и цифрова свързаност; 3.2. Устойчива околна среда; 3.3.Подобряване качествата на градската и агломерационната среда; 3.4. Развитие на териториалното сътрудничество. - Принос към всяка от специфичните цели – 20 т. - Принос към 3 специфични цели – 15 т. - Принос към 2 специфични цели – 10 т. - Принос към 1 специфична цел – 5 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 20

СЕВЕРОИЗТОЧЕН РЕГИОН

Принос към стратегическите приоритети и специфичните цели съгласно ИТСР на региона, както следва:	Максимален брой точки - 40
1. Развитие на интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж (СП 1 на ИТСР) Повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с висока технологична и НИРД интензивност. Развитие на бизнес и индустриална инфраструктура.	5 точки
2. Устойчиво оползотворяване на специфичния местен потенциал за развитие и подобряване качеството на околната среда (СП 1 и СП 3) Развитие на морската индустрия - подкрепа за икономика, свързана с морето. Устойчиво селско стопанство и активизиране на селските райони. Разнообразяване на регионалния туристически продукт чрез активно устойчиво включване на природното и културното богатство. Планирани политики и мерки, описани и изброени по Сп. цел 3.3 „Запазване и подобряване качеството на околната среда“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.	5 точки
3. Инвестиции в образование и умения (СП 2) Планирани политики и мерки, изброени по Сп. цел 2.1 „Инвестиции в образование и умения“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.	5 точки
4. Подобряване на достъпа до качествени здравни и социални услуги (СП 2) Достъп до качествени здравни услуги. Предоставяне на социални услуги. Предотвратяване на рисковете за социално изключване.	5 точки
5. Подобряване на културната и спортна инфраструктура (СП 2) Планирани политики и мерки, описани и изброени по Сп. цел 2.3 „Подобряване на културната и спортната инфраструктура“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.	5 точки
6. Бърза и сигурна транспортна и цифрова свързаност (СП 3) Планирани мерки, описани и изброени по Сп. цел 3.1 „Бърза и сигурна транспортна и цифрова свързаност“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.	5 точки
7. Градско възстановяване и интегрирано развитие (СП 3) Планирани политики и мерки, описани и изброени по Сп. цел 3.2 „Градско възстановяване и интегрирано развитие“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.	5 точки
8. Трансгранично и транснационално сътрудничество (СП 3) Планирани политики и мерки, описани и изброени по Сп. цел 3.4 „Трансгранично и транснационално сътрудничество“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.	5 точки

СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН

Принос към стратегическите приоритети и съответните специфични цели съгласно ИТСР на региона:	Максимален брой точки - 40
СП 1. Постигане на икономически подем и трансформация <u>Специфични цели:</u> 1.1. Провеждане на ефективна политика за привличане на инвестиции и насърчаване на предприемачеството 1.2: Изграждане на иновационна среда и мрежи за ново развитие 1.3 Създаване на нови качествени работни места и подобряване достъпа до заетост 1.4 Укрепване на регионалната конкурентоспособност чрез устойчиво развитие на туризма и селското стопанство - Принос към всяка от специфичните цели – 12 т. - Принос към 3 специфични цели – 9 т. - Принос към 2 специфични цели – 6 т. - Принос към 1 специфична цел – 3 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 12
СП 2. Развитие на човешкия потенциал и постигане на социален растеж <u>Специфични цели:</u> 2.1. Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението 2.2. Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, култура и спорт - Принос към всяка от специфичните цели – 13 т. - Принос към 1 специфична цел – 8 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 13
СП 3. Устойчиво териториално развитие и свързаност <u>Специфични цели:</u> 3.1. Развитие на транспортната и цифровата инфраструктура 3.2. Интегрирано и устойчиво развитие и укрепване на полицентричната мрежа от селища. Вътрешнорегионално сътрудничество 3.3. Опазване на околната среда. Развитие на екологосъобразна инфраструктура 3.4. Развитие на трансгранично сътрудничество - Принос към всяка от специфичните цели – 15 т. - Принос към 3 специфични цели – 11т. - Принос към 2 специфични цели – 7 т. - Принос към 1 специфична цел – 4 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 15

ЮГОЗАПАДЕН РЕГИОН

Принос към стратегическите приоритети и съответните специфични цели съгласно ИТСР на региона:	Максимален брой точки - 40
<i>СП 1. Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж:</i> <u>Специфични цели:</u> <i>1.1.Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климатичната икономика;</i> <i>1.2.Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР</i> - Принос към всяка от специфичните цели – 18 т. - Принос към 1 специфична цел – 10 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 18
<i>СП 2. Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги:</i> <u>Специфични цели:</u> <i>2.1. Образование и обучение за квалифицирана работна сила;</i> <i>2.2. Осигуряване на равен достъп до качествени здравни услуги и социални услуги</i> - Принос към всяка от специфичните цели – 16 т. - Принос към 1 специфична цел – 12 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 16
<i>СП 3. По-добре свързан и устойчив регион:</i> <u>Специфични цели:</u> <i>3.1. Подобряване на свързаността на региона в национален и международен план и на вътрешнорегионалната достъпност;</i> <i>3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие;</i> <i>3.3. Териториално развитие и сближаване;</i> <i>3.4. Укрепване на трансграничните перспективи.</i> - Принос към всяка от специфичните цели – 6 т. - Принос към 3 специфични цели – 4 т. - Принос към 2 специфични цели – 3 т. - Принос към 1 специфична цел – 2 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 6

ЮГОИЗТОЧЕН РЕГИОН

Принос към стратегическите приоритети и съответните специфични цели съгласно ИТСР на региона:	Максимален брой точки - 40
--	-----------------------------------

СП 2. Подобряване на образователното равнище на населението и качеството на живот в ЮИР <u>Специфични цели:</u> 1.1 Инвестиции в човешки ресурси 1.2 Подобряване на здравната, социалната, културната и спортната инфраструктура и достъпа до услуги 1.3 Изграждане и/или рехабилитацията на техническа инфраструктура 1.4 Чиста околна среда - Принос към всяка от специфичните цели – 16 т. - Принос към 3 специфични цели – 12 т. - Принос към 2 специфични цели – 8 т. - Принос към 1 специфична цел – 4 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 16
СП 3. Териториално сближаване и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони <u>Специфични цели:</u> 2.1 По-добре свързан регион чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ 2.2 Укрепване на полицентричната мрежа от селища в ЮИР и/или Развитие на трансграничното и транснационално сътрудничество - Принос към всяка от специфичните цели – 16 т. - Принос към 1 специфична цел – 8 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 16
СП 1. Подкрепа за устойчива и интелигентна икономика на ЮИР <u>Специфични цели:</u> 3.1 Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и въвеждане на нови технологии 3.2 Развитие на синя икономика, туризъм и селско стопанство с повишена добавена стойност - Принос към всяка от специфичните цели – 8 т. - Принос към 1 специфична цел – 4 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 8
ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН	
Насърчаване на социално-икономическото развитие на региона чрез принос към трите измерения на кохезионната политика – икономическо, социално и териториално	Максимален брой точки - 40
1. Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика	Максимален брой точки - 10

Концепцията за ИТИ допринася за насърчаване на научните изследвания, иновациите и инвестициите във високо-технологични икономически сектори и/или приоритетните тематични области за интелигентна специализация, определени в ИСИС 2021-2027 г.	3 точки
Концепцията за ИТИ насърчава предприемачеството и развитието на чистите технологии, кръговата и нисковъглеродната икономика, вкл. и инвестициите в индустриални зони	3 точки
Концепцията за ИТИ допринася за устойчивото развитие на туризма в региона и/или развитието на конкурентни сектори, базирани на местни ресурси	4 точки
2. Социална кохезия и демографско развитие на региона	Максимален брой точки - 10
Концепцията за ИТИ подкрепя инвестиции в образование и умения и/или допринася за повишаване на младежката заетост и/или за включването в заетост на безработни и неактивни лица на пазара на труда	4 точки
Концепцията за ИТИ осигурява равен достъп до здравеопазване и социални услуги и/или подобрява социалното включване и интеграцията на уязвими групи и/или маргинализирани общности	3 точки
Концепцията за ИТИ допринася за развитието на културата, опазването на културното наследство и/или развитието на спорта	3 точки
3. Устойчиво териториално развитие и сближаване	Максимален брой точки - 20
Концепцията за ИТИ допринася за изграждането на екологична инфраструктура и/или опазването на биологичното разнообразие в региона	5 точки
Концепцията за ИТИ подобрява транспортната и/или цифровата свързаност и достъпност на региона	5 точки
Концепцията за ИТИ допринася за балансираното пространствено развитие на региона и намаляване на неравенствата	10 точки

Общият брой точки, които получава всяка концепция, се изчислява като средно аритметично на сумата от общия брой точки, присъдени на концепцията от всеки член, върху броя на членовете с право на участие в подбора. Максимален брой точки при приоритизация от широкия състав на РСР – 80 т. Подробно описание на начина на оценяване за всеки критерий е представено в Приложение Б6 „Методика за подбор и приоритизация“.

Окончателната приоритизация на комбинираните концепции за ИТИ се осъществява на база на следната формула:

$0,5 \times (\text{брой точки, присъден от Звеното за предварителен подбор} / 185) \times 100 + 0,5 \times (\text{брой точки от широкия състав} / 80) \times 100.$

Финалната максимална оценка, която може да получи всяка концепция за ИТИ, подлежаща на приоритизиране, изчислена по посочената формула, е 100. В случай на концепции за ИТИ, които са получили еднаква финална оценка се прилага следния подход при окончателното класиране на концепциите:

ПРОЦЕДУРА ЗА ПРИОРИТИЗАЦИЯ НА КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ С ЕДНАКВА ФИНАЛНА ОЦЕНКА

Концепции за ИТИ с една и съща финална оценка, получена по формулата по-горе, се подреждат според броят точки, присъдени от широкия състав на РСР – концепцията с най-висок брой точки, присъдени от широкия състав на РСР, се подрежда преди останалите концепции със същата финална оценка, а концепцията с най-нисък брой точки, присъдени от широкия състав на РСР, остава последна.

Ако точките, присъдени от широкия състав на РСР също са равни, класирането се прави според броя точки, присъдени по критерий № 3 „Насърчаване на социално-икономическото развитие на региона“ за съответния РСР.

В случай че и точките и по този критерий са равни, РСР подрежда съответните концепции в списъка чрез гласуване.

9.4. КРИТЕРИИ ЗА ПРИОРИТИЗАЦИЯ ОТ ЗВЕНОТО ЗА ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПОДБОР НА КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ, КОИТО НЕ СА КОМБИНИРАНИ И ПРЕДВИЖДАТ ФИНАНСИРАНЕ САМО ОТ ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027⁷

Приложимо за концепции с включени мерки за превенция и защита при наводнения, с финансиране от ПОС 2021-2027 г.:

1. Предвидените мерки са за територията на Райони със значителен потенциален риск от наводнения и са включени в Плана за управление на риска от наводнения за съответния район на басейново управление – 10 т.

- Предвидените мерки са за територията на Райони със значителен потенциален риск от наводнения, но не са включени в ПУРН – 8 т.

- Предвидените мерки не попадат на територията на Район със значителен потенциален риск от наводнения, но са включени в ПУРН – 5 т.

- Предвидените мерки не попадат на територията на Райони със значителен потенциален риск от наводнения и не са включени в ПУРН – 2 т.

⁷ По критерий 1 и 2 оценка се извършва на некомбинирани (индивидуални) концепции с проектни идеи за превенция и защита при наводнения по Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ на ПОС. По критерий 3 и 4 оценка се извършва на некомбинирани (индивидуални) концепции с проектни идеи за превенция и защита от неблагоприятни геодинамични процеси по Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ на ПОС. По критерий 5 и 6 оценка се извършва на некомбинирани (индивидуални) концепции с проектни идеи за мерки за справяне с вторичното разпращане по Приоритет „Въздух“ на ПОС.

2. Предвидените мерки са само за инвестиции в екологосъобразна (зелена) инфраструктура – 10 т. - Предвидените мерки са комбинация от екологосъобразна и сива инфраструктура – 5 т.
Приложимо за концепции, свързани с укрепване на свлачища, с финансиране от ПОС: 3. Целевият обект е активно/периодично активно съвременно свлачище в населено място, което е включено в регистър на свлачищните райони на територията на Р. България – 10 т. - Целевият обект е срутище, ерозия, абразия, каменопад, друго – 5 т.
4. Целевият обект засяга едновременно жилища, обществени сгради, пътища, съоръжения – 10 т. - Целевият обект засяга единствено жилища – 8 т. - Целевият обект засяга пътища и /или обществени сгради и/или съоръжения – 6 т.
Приложимо за концепции с мерки за справяне с вторичното разпрашаване с финансиране по Приоритет „Въздух“ на ПОС 5. Допълняемост със средства от общинските бюджети - В плана за действие в общинските програми за КАВ, разработена в изпълнение на чл. 27, ал. 1 от Закона за чистота на атмосферния въздух, като източник на финансиране на заложените мерки за вторично разпрашаване/озеленяване или др. Релевантно е предвиден и общински бюджет /собствени средства. – 10 точки - В плана за действие в общинските програми за КАВ, разработена в изпълнение на чл. 27, ал. 1 от Закона за чистота на атмосферния въздух, като източник на финансиране на заложените мерки за вторично разпрашаване/озеленяване или др. релевантно не е предвиден и общински бюджет /собствени средства. – 2 точки
6. Инвестиции в интелигентни/иновативни* зелени решения с принос към намаляване на вторичното разпрашаване - Предвидени са инвестиции в интелигентни/иновативни зелени решения с принос към намаляване на вторичното разпрашаване – 10 точки - Не са предвидени са инвестиции в интелигентни/иновативни зелени решения с принос към намаляване на вторичното разпрашаване – 2 точки

Максимален брой точки при приоритизация е 20.

* **Интелигентни / иновативни зелени решения** са такива, които са от неконвенционален характер или използват технологии, които имат за цел да намалят въздействието на човешката дейност върху околната среда и да подобрят устойчивостта на градовете. Тези решения прилагат напреднали технологии, като например сензори, интернет на нещата, изкуствен интелект и други, за да наблюдават и анализират данни за околната среда и да оптимизират управлението на ресурсите или предлагат нетрадиционни модели на озеленяване.

Напр.: Вертикални градини - системи за растителност, инсталирани върху стени на сгради, които могат да бъдат използвани за озеленяване на градските пространства. Те не само чистят въздуха и подобряват качеството му, но и подобряват енергийната ефективност на сградата, като намаляват консумацията на енергия за отопление и охлаждане; Интелигентни системи за управление на напояването/оросяването на зелените площи, за да оптимизират управлението на водните ресурси и да намалят загубите на вода; Покривни градини - градини, разположени върху покриви на сгради. Те имат множество предимства, като подобряване на качеството на въздуха, намаляване на топлинните острови, подобряване на енергийната ефективност на сградата, защита на покрива от бурни ветрове и градушки; Зелени огради - екологично чисто решение за ограждане на пространства, което включва използването на живи растения, за да се създаде природна бариера. Това може да бъде изпълнено чрез поставянето на зелени стени, изградени от живи растения, като храсти, дървета и др.

10. СРОК ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Концепции за ИТИ се подават чрез системата ИСУН в срок до 17:30 ч. на 27.09.2023 г.

Крайният срок може да бъде удължен в съответствие с т.1.8 на Приложение № 4 към чл. 39, ал. 4 на ППЗРР, както и при решение за промяна на бюджета на настоящата процедура за кандидатстване с концепции за ИТИ по преценка на УО на участващите програми.

Настоящите Единни указания могат да бъдат изменени в следните случаи:

- настъпили промени в нормативната уредба на национално и европейско ниво;
- промяна в обхвата на допустимите дейности за изпълнение чрез ИТИ по програмите;
- промяна в размера на финансовите ресурси и тяхното разпределение.

11. ДОКУМЕНТИ, КОИТО СЕ ПОДАВАТ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ С КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ

При кандидатстване по настоящата процедура кандидатите трябва да попълнят уеб-базирания в ИСУН Формуляр за кандидатстване и съответните приложения към настоящите Единни указания, публикувани на интернет адресите на:

- ✓ Управляващия орган на ОПРР www.bgregion.eu, в меню „ИТИ“, подменю „Възможности за финансиране“;
- ✓ Министерството на регионалното развитие и благоустройството www.mrtb.government.bg в рубрика „Обяви“;
- ✓ Единния информационен портал за Структурните фондове в България www.eufunds.bg в рубрика „Обяви за набиране на проектни предложения“;
- ✓ Модула за електронни услуги в ИСУН <https://eumis2020.government.bg/>;

При кандидатстване кандидатът следва да представи по електронен път всички изискуеми документи, както следва:

Приложение А1	Формуляр за кандидатстване с концепция за ИТИ - попълва се електронно в ИСУН
Приложение А2	Споразумение за партньорство за подготовка и изпълнение на концепция за ИТИ (документът може да бъде допълван според нуждите на партньорите) – прикачва се файл във формат .pdf или архивиран файл във формат .rar
Приложение А3	Тест за държавни помощи – контролен лист – прикачва се файл във формат MS Word <i>Не се изисква за дейности по Програма „Образование“ 2021-2027 г.</i>
В случай на мерки за социална инфраструктура	Решение на общинския съвет за одобрение на предложение за планирането в общината на социалните услуги на общинско и областно ниво по чл. 41, ал. 1 от Наредбата за

	планиране на социалните услуги – прикачва се сканирано във файл формат .pdf или архивиран файл във формат .rar
В случай на мерки по Приоритет „Въздух“ на ПОС 2021-2027 г.	Действаща, приета от съответния общински съвет общинска програма за качество на атмосферния въздух (прикачва се сканирано копие във файл формат .pdf или архивиран файл във формат .rar или се посочва електронен адрес, на който е публикувана – ел. адрес се посочва във Формуляра за кандидатстване, раздел „План за изпълнение/Дейности по проекта към ОПОС, поле „Описание“)
В случай на мерки, изпълнявани на територията на 10-те големи общини в обхвата на Приоритет 1 на ПРР	Становище от Звеното за подбор от една от десетте големи общини в обхвата на Приоритет 1 на ПРР, че включена/и в концепция за ИТИ проектна/и идея/и е в съответствие с ПИРО на общината

12. ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ

Приложение Б1	Резултати от оценката на проектите в пътният сектор: Пътни отсечки, които осигуряват свързаност на регионите с основната мрежа
Приложение Б2	Националната карта на висшето образование
Приложение Б3	Национална карта на дългосрочните нужди от здравни услуги
Приложение Б4	Индикативна карта на социалните услуги в България, изготвена за целите на планирането на ресурсите по Плана за възстановяване и устойчивост за новия програмен период 2021-2027 г. и Програмата за развитие на регионите, Програмата за развитие на човешките ресурси и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за новия програмен период 2023-2027 г.
Приложение Б5	Списъци с обекти от сектора на културата, подадени от Министерството на културата
Приложение Б6	Методика за подбор и приоритизация
Приложение Б7	Кодове на интервенция с принос към целите за изменение на климата по отделните програми
Приложение Б8	Нов Европейски Баухаус
Приложение Б9	Приоритетни дейности от Плана за действие за изпълнението на СЕСДР
Приложение Б10	Указания за попълване на формуляра за кандидатстване.

Приложение Б11	ПРР-индикатори
Приложение 5 към ПРР	Приложение 5 към ПРР Допълнителна информация към поле „Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация“ (Уязвими групи)
Допълнителна информация към ПОС	Планове за управление на риска от наводнения: https://www.moew.government.bg/bg/vodi/planove-za-upravlenie/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-purn/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-2022-2027/ https://www.moew.government.bg/bg/vodi/planove-za-upravlenie/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-purn/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-2022-2027vmchvch/ Публичен регистър на свлачищните райони: https://data.egov.bg/data/view/68cf5a09-41fa-4c3a-8969-821c4fee273e

РАЗДЕЛ II – СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ И ПРАВИЛА ПО ПРОГРАМИТЕ

1. ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“ 2021-2027 Г.

1.1. Допустими дейности

Допустимите мерки и дейности, които могат да бъдат финансирани в рамките на интегрирания териториален подход по ПРР 2021-2027 г., са представени в таблицата по-долу:

Група мерки по програмата	Допустими дейности и специфики	Демаркация с мерки, подпомагани от НПВУ
Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност	• Инфраструктура за бизнес и предприемачество (вкл. сгради); • Бизнес и индустриални паркове.; • Инфраструктура за иновации и развитие на МСП. ВАЖНО! На територията на индустриалните паркове тези мерки ще се финансират само чрез комбинация от БФП с финансови инструменти в рамките на една операция и за тях ще важат правилата на финансовите инструменти. В този случай размерът на БФП ще бъде определен от субекта, изпълняващ финансовия инструмент след одобрение на концепциите за ИТИ.	По същество на територията на парковете по НПВУ и ПРР ще се подкрепят еднородни дейности (техническа инфраструктура, сгради и зарядни станции), но инвестициите по ПРР могат да включват и всички други видове мерки, допустими за финансиране по програмата – жилища, детски градини и училища, обществен транспорт за осигуряване на свързаност в зависимост от местните нужди. За паркове и зони, които не се подкрепят от НПВУ, ПРР ще инвестира също в улици, електричество, вода и канализация (тези инвестиции ще бъдат подкрепени по кодове за интервенция 168 „Физическо възстановяване и сигурност на обществени пространства“ и 073 „Рехабилитация на промишлени обекти и замърсена земя“). Демаркацията ще се осигури на проектен принцип – мерки подкрепени по НПВУ няма да могат да получат финансиране по ПРР.

Енергийна ефективност	Мерки за енергийна ефективност и устойчиво обновяване на многофамилни и еднофамилни жилищни и обществени сгради, вкл. студентски и ученически общежития • Кампании за повишаване на осведомеността и всички видове мерки за ЕЕ в сградите, вкл. конструктивно (и сеизмично) укрепване; • Системи за отопление и климатизация; • Интегрирани инсталации за възобновяема енергия на място; • Оборудване за зареждане на електромобили; • Цифровизация на сградите; • Зелена инфраструктура и др. Дейностите ще бъдат изпълнявани в съответствие с Дългосрочната стратегия за саниране на сградния фонд в Р. България с хоризонт до 2050 г. Мерките, свързани с обновяване на сграден фонд, трябва да се изпълняват интегрирано с мерки за зелена градска инфраструктура, включително с мерки за облагородяване на територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики, вземащи под внимание нуждите на местните общности. Приоритет ще се дава на проекти, изпълнявани в съответствие с принципите и ценностите на Новия Европейски Баухаус (Приложение Б8). ВАЖНО! Тези мерки ще се финансират само чрез комбинация със собствен принос или финансов инструмент в рамките на единична операция. В случай на финансиране с комбинация от БФП и финансов инструмент допустимият размер на БФП ще бъде определен от субекта, изпълняващ финансовия инструмент. За енергийно бедни домакинства и ученически общежития ще се допуска 100% БФП. За всички останали минималният изискуем собствен принос е в размер на 5%⁸ от допустимите разходи.	Демаркацията между мерките по НПВУ и ПРР ще бъде осигурена на проектен принцип – мерки, подкрепени по НПВУ няма да получават подкрепа по ПРР. За разлика от мерките за подпомагане на възобновяеми енергийни източници по НПВУ, които се подкрепят самостоятелно, по ПРР ще се прилага интегриран подход: ВЕИ ще бъдат подпомагани само като част от мерките за ЕЕ и могат да бъдат допълнени с други мерки в и около сградите като инфраструктура за зареждане от ВЕИ, цифровизация в сградите, зелена инфраструктура и т.н.
Устойчива мобилност, вкл. градска мобилност	Инвестиции в инфраструктура и оборудване за устойчива мобилност, вкл., но не само: • разработване на ПУГМ; • въвеждане на интелигентни транспортни системи и др. мерки за дигитализация на транспорта; • подмяна на подвижния състав на обществения транспорт с екологично чист; • зарядна инфраструктура за чисти превозни средства; • велосипедна и пешеходна мрежа; • транспортна инфраструктура, вкл. улици и съоръжения във връзка с развитието на интегрирана система за обществен транспорт; • мерки за подобряване на достъпността и безопасността на транспорта;	Демаркацията между НПВУ и ПРР ще се осигурява на проектна база – мерки получили подкрепа по НПВУ няма да бъдат финансирани по ПРР.

⁸ Съгласно препоръките в Предварителната оценка на финансовите инструменти по ПРР.

	• подобряване на връзките между градски, междуградски автобусен, железопътен, въздушен, вътрешноводен и морски транспорт, като част от реализиране на интермодални превози и др. Мерките ще бъдат финансирани само при наличие на разработен План за устойчива градска мобилност, вкл. като част от ПИРО. Дейностите, свързани с развитието на устойчивата мобилност следва да бъдат проектирани и изпълнявани при стриктно съобразяване и осигуряване на всички необходими мерки за безопасност на движението с фокус върху най-уязвимите участници – пешеходци и велосипедисти. Ще се насърчава развитието на функционални зони и регионални връзки от гледна точка на трудова мобилност, включително чрез развитие на междуселищния обществен транспорт. Инвестициите в селски общини са допустими за подкрепа при обоснована необходимост и доказана интегрираност.	
Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност	• Подобряване на свързаността между териториите чрез инвестиции в пътища от I, II и III клас от републиканската пътна мрежа (съгласно чл. 3 от Закона за пътищата) извън TEN-T мрежата; • Инвестиции в местни общински пътища на територията на градските общини при солидна обосновка, демонстрираща подобряване на свързаността между териториите, създаване на функционални връзки и доказана необходимост от постигане на целите за социално включване и икономическо развитие; • Обособяване на ленти за велосипеден транспорт; • Мерки за цифровизация на транспорта по пътната мрежа с цел намаляване на емисиите на парникови газове; • Всички видове мерки за пътна безопасност, ИТС, превенция и повишаване на осведомеността и др.; • Развитие на инфраструктура за алтернативни горива по новоизградените или модернизирани пътища. Инвестициите в пътна инфраструктура трябва да са свързани с подобряване на достъпа на населените места на територията на общините до TEN-T мрежата или да са обвързани с инвестиции за устойчива градска мобилност за развитие на маршрутната мрежа на градския (вкл. междуселищния) транспорт. Инвестициите в пътна инфраструктура задължително трябва да включват мерки за развитие на велосипедния транспорт, когато такива са предвидени в ПИРО, ИТСР или в Националния велосипеден план. В случай на инвестиции в четвъртокласни пътища мерките следва да допринасят за подобряване на свързаността между териториите, създаване на функционални връзки и постигане на целите за социално включване и икономическо развитие. Мерките за пътна безопасност трябва да бъдат изпълнявани в съответствие с европейската и национална стратегическа рамка в сектора, а именно Работен документ	За пътна инфраструктура се осъществява демаркация с подпомагането по Програма „Транспортна свързаност“: ПТС подпомага само пътища от TEN-T мрежата и извън границите на населените места, а ПРР подпомага мерки извън TEN-T мрежата и на територията на населените места. Демаркация на териториален принцип се осъществява и със СПРЗСР: ПРР интервенира в общински пътища само на територията на градските общини, а СПЗРСР – на територията на селски общини.

	на службите на Комисията „Политическата рамка на ЕС за пътна безопасност 2021-2030 – Следващи стъпки към „Визия нула“, както и Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България за периода 2021 – 2030 г. и Плана за действие 2021 – 2023 г.	
Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства	- Изграждане на обществени зони за отдих и зелени площи, вкл. физически елементи на градската среда и зелена инфраструктура за сгради и междублокови пространства; - Мерки за повишаване на сигурността, вкл. пътна безопасност и подобряване на готовността на институциите да реагират в случай на инциденти; - Обновяване на квартали/специфични територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики, при спазване на принципа за несегрегация.	Мерки за градска инфраструктура се подкрепят по ПРР само на територията на градските общини. Селските общини получават подпомагане в рамките на СПРЗСР. Демаркацията с ПОС по отношение на мерките за зелена инфраструктура се осигурява на ниво проект – кандидатът описва в концепцията за ИТИ за всяка от двете програми какви мерки се предлагат за финансиране като не следва да се допуска дублиране.
Образователна инфраструктура	Образователна инфраструктура и оборудване (вкл. училищни автобуси) за предучилищно, училищно и висше образование, вкл. ученически общежития, както и детски ясли и градини при спазване на принципите за несегрегация Инвестициите в обекти от предучилищното и училищното образование следва да отговарят на изискванията, регламентирани в националното законодателство и да включват определен набор от мерки, препоръчани от МОН(като спортни площадки, площадки за игри или за безопасност на движението, дидактически материали, уреди за пречистване на въздуха и др.). Ще се финансират проекти, в които инфраструктурните инвестиции са съпътствани от подходящи „меки“ мерки с финансиране от ЕСФ+, като приоритет ще се дава на проекти в подкрепа на уязвими групи. Няма да се подкрепят инвестиции в STEM оборудване. ВАЖНО! В случай на бенефициенти от частния сектор, тези мерки ще се финансират само чрез финансов инструмент или комбинация от БФП и финансов инструмент в рамките на единична операция. Допустимият размер на БФП ще бъде определен от субекта, изпълняващ финансовия инструмент, след одобрение на концепциите за ИТИ.	В рамките на ПРР ще се подкрепят инвестиции в образователна инфраструктура, които не са получили подкрепа от НПВУ. За разлика от НПВУ ПРР ще финансира доставката на училищни автобуси и няма да подкрепя инвестиции в STEM. Нови обекти на образователната инфраструктура ще бъдат финансирани само в рамките на ПРР. За тях на фаза 2 (подбор на проектни предложения) ще бъде необходимо одобрение от Министерството на образованието и науката, което потвърждава, че изграждането на обектите е в съответствие с националните приоритети и че след изграждането им ще бъде осигурено тяхното функциониране.
Здравна и социална инфраструктура	Инфраструктура и оборудване за предоставяне на здравни, интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността: Подпомагане на общопрактикуващи лекари (индивидуални и групови практики) с фокус върху отдалечените и труднодостъпни места;	ПРР ще допълва инвестициите в здравна инфраструктура по НПВУ чрез подкрепа за инвестиции, които не са предвидени за финансиране по НПВУ. Докато НПВУ ще

	• Мобилни кабинети в подкрепа на провеждане на информационни кампании и профилактика • Обновяване на медицинската апаратура в болниците, свързана с диагностиката на сърдечно-съдови и онкологични заболявания; • Ново строителство на общинска здравна инфраструктура при солидна обосновка за необходимостта от допълнителен капацитет и в съответствие с картата на здравните услуги; • Изграждане и оборудване на нови социални услуги в общността за резидентна грижа за лица над трудоспособна възраст (без увреждания и с възможност за самообслужване) - част от реформата в Дългосрочната грижа; • Нови интегрирани здравно-социални услуги в общността за резидентна грижа за възрастни хора с трайни увреждания, нуждаещи се от постоянни медицински грижи и възрастни хора, които не могат да се обслужват сами и се нуждаят от постоянни медицински грижи - част от реформата в Дългосрочната грижа; • Нови социални услуги в общността за спешно настаняване и осигуряване на подслон за лица в кризисна ситуация (временно настаняване за бездомни лица и семейства и временно настаняване в безопасна среда за лица в кризисна ситуация и жертви на домашно насилие, жертви на трафик или непридружени деца); • Базирани в общността центрове за ранно детско развитие за подкрепа на деца и техните родители и семейства (предоставящи основно дейности за консултиране, обучение и терапия, както и работа в общността, застъпничество и посредничество). Подкрепата за инвестиции в социална инфраструктура е обвързана със задължение за изпълнение на мерки за социално включване, вкл. по ПРЧР. Ще се насърчават гъвкави решения за предоставяне на услуги в общността. ВАЖНО! В случай на бенефициенти от частния сектор, тези мерки ще се финансират само чрез финансов инструмент или комбинация от БФП и финансов инструмент в рамките на единична операция. Допустимият размер на БФП ще бъде определен от субекта, изпълняващ финансовия инструмент, след одобрение на концепциите за ИТИ.	подкрепя болничната помощ, ПРР ще се фокусира върху превенцията и профилактиката чрез предоставяне на оборудване на общопрактикуващите лекари (индивидуални и групови практики) с фокус върху отдалечени и труднодостъпни места и мобилни кабинети. Докато НПВУ ще подкрепя центрове за лечение на мозъчно-съдови заболявания, ПРР ще инвестира в диагностика на сърдечно-съдови и онкологични заболявания. Диагностичната функция на болниците е част от здравната превенция и като такава ще бъде подпомогната от ПРР по отношение на сърдечно-съдови и онкологични заболявания, т.е. ПРР ще подпомогне модернизацията на диагностичната апаратура и модернизацията на съответните помещения, свързани с ранна диагностика и превенция на социално -важни заболявания (сърдечно-съдови и онкологични). Модернизацията на болничната база по НПВУ е тясно свързана с лечебната функция на болниците, а не с профилактичната. Допълването и разграничаването на инвестициите в социални услуги се осигурява чрез картографирането на социалните услуги, извършвано от Министерството на труда и социалните услуги. Услугите, които ще се подкрепят по всеки от инструментите (НПВУ и ПРР), са включени отделно в картата.
--	---	---

Жилищно настаняване	• Осигуряване на модерно и достъпно жилищно настаняване, вкл. и на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение, вкл. роми; • Подкрепа за прилагане на иновативни подходи за финансиране на жилищната политика в общините; • Насърчаване на архитектурния дизайн и изграждането на жилища, прилагащи принципи за устойчивост на околната среда, със специално внимание към смекчаването и адаптирането на изменението на климата. Тези инвестиции ще се извършват само в несегрегирани квартали и ще следват принципа на несегрегация. Няма да се правят инвестиции в услуги/обекти за конкретни групи или в такива, които могат да поддържат или да доведат до сегрегация/изолация (като например в училища със специални нужди, в сегрегирани (ромски) училища или квартали и т.н.). Инвестициите за жилищно настаняване могат да се комбинират с подходящи съпътстващи „меки“ мерки по линия на ЕСФ+ като развитие на общността, социална работа, посредничество, обучения, дейности, генериращи приходи (напр. създаване на социални предприятия, програми за микрокредитиране), антидискриминационни дейности и др., развитие на общността и улесняване на публични дебати за подготовка за процеса на включване, обучение на специалисти в областта на образованието, обучение за медиатори и ментори, по-добра връзка между родители и специалисти, извънкласни дейности, повишаване на осведомеността и обществени кампании, индивидуална подкрепа за ученици в неравностойно положение, включително роми (прехвърлени от сегрегирани към масови среди). Мерките, свързани с обновяване/изграждане на сграден фонд, трябва да се изпълняват интегрирано с мерки за зелена градска инфраструктура, включително с мерки за облагородяване на територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики, вземащи под внимание нуждите на местните общности. Приоритет ще се дава на проекти, изпълнявани в съответствие с принципите и ценностите на Новия Европейски Баухаус (Приложение Б8).	Мерките за жилищно настаняване се подпомагат със средства от ПРР само на територията на градски общини.
Култура, спорт и туризъм	• Инфраструктура и оборудване за масов спорт; • Съхранение и развитие на културното наследство: инфраструктура и оборудване за културни организации, обекти и сгради, вкл. за създаване на ключови регистри и дигитализация на културни ценности; разработване на планове за опазване и управление на обектите на недвижимото културно наследство; • Съхранение и развитие на природното наследство, вкл. инвестиции в инфраструктура за планински туризъм (напр. хижи и заслони);	Мерките за културна и спортна инфраструктура се подпомагат по ПРР сам на територията на градски общини, предвид допустимостта им за финансиране в рамките на СПРЗСР. Същевременно мерките за насърчаване на туризма са допустими за финансиране на територията на цялата страна.

	Общодостъпна дребномащабна инфраструктура и меки мерки за насърчаване развитието на местни забележителности и атракции, включително популяризирането на устойчиви форми на туризъм: екотуризм (отговорно пътуване до природни места без да се засяга дивата природа), селски туризъм (насърчаващ алтернативна заетост в селските райони), културен туризъм (развитие на културни забележителности и атракции опазващи културното наследство, както и активно изживяване и участие в културни прояви и творчески процеси), крайбрежен и морски туризъм (с внимание към околната среда и местните традиции, свързани с рибарството и аквакултурите). Инвестициите в сектор туризъм следва да съответстват на целите на Пътя за преход в туризма: ускоряване на зеления и цифров преход и подобряване на устойчивостта на туристическата екосистема.	
--	--	--

1.2. Допустими бенефициенти и партньори

Допустими бенефициенти по ПРР 2021-2027 г. са широк кръг заинтересовани страни, сред които:

- Държавни органи;
- Областни администрации;
- Общински власти на всички градски и селски общини в съответствие с териториалния обхват на допустимите дейности;
- Представители на гражданското общество (неправителствени организации, организации на работодатели и на синдикати, фондации);
- Представители на бизнеса (предприятията);
- Научна и академична общност;
- Сдружения на собственици на сгради в режим на етажна собственост;
- Лечебни заведения, държавна или общинска собственост, само в партньорство съответно с Министерството на здравеопазването (в случай на държавна) или общината (в случай на общинска собственост);
- Културни институти;
- Други организации от публичния сектор.

1.3. Предвиден индикативен финансов ресурс за посочените интервенции

Следва да се има предвид, че на ниво програма ресурсът е разпределен по видове инфраструктура, което е от значение за постигане на индикаторите по програмата, поради което ще се следи за спазването му от страна на УО на ПРР. В допълнение, в ПРР е заложено условие общият индикативен размер на средствата за образователна, социална и здравна инфраструктура да не бъде променян и да бъде изразходван в цялост само за интервенции в здравна, образователна и социална инфраструктура.

В тази връзка индикативното процентно разпределение на ресурса по ПРР по типове мерки е представен в таблицата по-долу:

Тип Инфраструктура	Дял от бюджета на приоритет 1	Дял от бюджета на приоритет 2
Здравна инфраструктура	10,70%	13,75%
Образователна инфраструктура	11,10%	13,70%
Устойчива мобилност	20,70%	16,03%
Пътна инфраструктура	8,00%	11,02%
Културна и туристическа инфраструктура	10,00%	10,00%
Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства	8,00%	9,00%
Социална инфраструктура, вкл. жилищно настаняване	8,50%	7,50%
Енергийна ефективност	10,00%	10,00%

Насърчаване на икономическата активност	13,00%	9,00%
---	--------	-------

*Цифрите в таблицата са приблизителни, доколкото точното процентно разпределение в ПРР е по кодове на интервенция, а не по видове инфраструктура.

1.4. Допустими разходи

По ПРР допустими за финансиране ще бъдат са всички видове разходи, свързани изпълнението на предвидените в одобрените концепции дейности, освен ако не е предвидено друго в приложимите правила по държавните помощи. Разходите следва да бъдат извършени между 1.1.2021 г. и 31.12.2029 г.

Недопустими за финансиране ще бъдат разходите за операции, които са били физически завършени или изцяло изпълнени преди подаването на детайлно проектно предложение за оценка от УО на ПРР, както и разходите, посочени в чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060.

УО на ПРР 2021-2027 може да прилага опростени варианти на разходите, предвидени в чл. 53 от Регламент (ЕС) № 2021/1060.

Интензитетът на помощта по програмата е 100% освен ако в таблицата с допустимите дейности по т. 1.1. не е указано друго или когато средствата се отпускат в режим на минимална или държавна помощ съгласно описаните в т. 1.8 режими. В случай на държавна или минимална помощ по отношение на допустимите разходи и интензитета на помощта се прилагат ограничения в зависимост от режима, както е описано в т. 1.8.

1.5. Приложими индикатори

Всички мерки, финансирани със средства по ПРР, следва да допринасят за изпълнението на индикаторите по програмата, описани в таблицата по-долу. Приносът към индикаторите ще бъде предмет на оценката на качеството на проектите предложения от страна на УО на ПРР.

Индикатор за крайния продукт	Мерна единица
Жилища с подобрени енергийни характеристики	жилищни сгради
Обществени сгради с подобрени енергийни характеристики	квадратни метри
Зелена инфраструктура, подпомогната за цели, различни от адаптиране към изменението на климата	хектари
Дължина на новите или подобрени пътища — извън трансевропейската транспортна мрежа	km
Дължина на реконструирани или модернизирани пътища — извън трансевропейската транспортна мрежа	km
Капацитет на екологосъобразния подвижен състав за колективен обществен транспорт	пътници
Специализирана велосипедна инфраструктура, за която се отпуска подпомагане	km
Инфраструктура за алтернативни горива (точки за зареждане/зарядни точки)	станции за зареждане с гориво/електроенергия
Капацитет на нови или модернизирани места за социално жилищно настаняване	лица
Капацитет на класните стаи на нови или модернизирани детски заведения	лица
Капацитет на класните стаи на нови или модернизирани образователни заведения	лица
Капацитет на нови или модернизирани здравни заведения	лица/година

Капацитет на нови или модернизирани структури за социални грижи (различни от жилищно настаняване)	лица/година
Жители, обхванати от проекти в рамките на стратегии за интегрирано териториално развитие	лица
Стратегии за интегрирано териториално развитие, които получават подпомагане	приноси към стратегии
Интегрирани проекти за териториално развитие	проекти
Брой културни и туристически обекти, които получават подпомагане	културни и туристически обекти
Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри

Индикатор за резултат	Мерна единица
Годишно първично енергийно потребление (от което: жилища, обществени сгради, предприятия, други)	MWh/г.
Очаквани емисии на парникови газове	тонове еквивалент на CO2/година
Годишен брой ползватели на новоизградени, реконструирани, усъвършенствани или модернизирани пътища	пътник/km/година
Годишен брой ползватели на нов или модернизиран обществен транспорт	потребители/година
Годишен брой ползватели на ново или модернизирано социално жилищно настаняване	потребители/година
Годишен брой ползватели на нови или модернизирани детски заведения	потребители/година
Годишен брой ползватели на нови или модернизирани учебни заведения	потребители/година
Годишен брой ползватели на нови или модернизирани здравни заведения	потребители/година
Годишен брой ползватели на нови или модернизирани заведения за социални грижи	потребители/година
Жители с достъп до нова или подобрена зелена инфраструктура	лица
Подкрепени общопрактикуващи лекари в страната	брой

Допълнителна информация за гореизброените индикатори е представена в Приложение Б11 „ПРР-индикатори“.

1.6. Специфични изисквания

За различните групи дейности, допустими за финансиране по ПРР, в програмата са заложени различни изисквания и в тази връзка проектните предложения, които ще бъдат оценявани от УО на ПРР след одобрение на концепциите за ИТИ, ще трябва да отговарят на тези изисквания. Затова те трябва да бъдат взети предвид при подготовката на концепциите.

За интервенции в сектори **пътна инфраструктура, образователна инфраструктура, здравеопазване, социална политика и култура** ще се изисква съответствие на картите на нуждите в сектора, изготвени от съответните ведомства.

Хоризонтално изискване към всички мерки и дейности по програмата е принос за осигуряването на равенство, социално включване и недискриминация.

Хоризонтално изискване към всички интервенции по програмата е осигуряването на достъпна среда за хората с увреждания.

Хоризонтално изискване за всички интервенции в сгради, независимо от групата допустими дейности или типа инфраструктура, е изпълнението на мерки за ЕЕ с цел постигане най-малко клас на енергопотребление „В“ на сградата и най-малко 30% намаляване на преките и непреките емисии на парникови газове в сравнение с предварителните емисии. Процентът на спестяванията се изчислява от сертификата за енергийни характеристики на сградата, обект на интервенция, на генерирани емисии преди и след въвеждане на енергоспестяващите мерки (ЕСМ).

Следва да се отбележи, че **поне 30% от средствата по ПРР трябва да имат принос към климатичните цели**. На етапа на подготовка и оценка на подробните проектни предложения приносът на всяко проектно предложение ще бъде проверяван на базата на разпределението на средствата в бюджета му по кодове на интервенции. Приложимите кодове на интервенции по ПРР с принос към целите за климата са изброени в Приложение Б7.

1.7. Хоризонтални принципи

В дейностите, включени в концепции за ИТИ, финансирани със средства от ПРР 2021-2027 г., следва да бъдат отчетени заложените в програмата хоризонтални принципи, както следва:

❖ Устойчиво развитие

Изпълнението на дейностите трябва да е съобразено с принципа за ненанасяне на значителни вреди по смисъла на Регламент (ЕС) 2020/852, като предвид тяхната същност се очаква същите да не оказват съществено негативно влияние върху околната среда.

В случай на ново строителство или обновяване на сграда, изпълнението на **всички необходими мерки за енергийна ефективност** ще бъде задължително изискване.

❖ Насърчаване на равенството между мъжете и жените и на недискриминацията. Достъпност за хората с увреждания.

Мерките, финансирани по ПРР, свързани с предоставянето на социални, здравни и образователни услуги, следва да се планират и изпълняват в съответствие с изискванията и ангажиментите на ниво програма, описани в **Приложение 5 към ПРР „Допълнителна информация към поле „Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация“ (Уязвими групи)“** (вж. в т. 12 „Документи за информация“).

При изпълнението на дейностите следва да бъдат предвидени действия за **гарантиране на равенството, приобщаване и недискриминация** чрез: мерки за насърчаване на достъпа до качествено, приобщаващо и предотвратяващо всички форми на сегрегация образование на всички нива, жилищно настаняване, здравеопазване, социални и дългосрочни грижи, основни несегрегирани услуги за всички и по-специално за маргинализирани групи като роми, хора с мигрантски произход, хора с увреждания и други специални нужди, възрастни хора, бездомни и др.

Задължителна мярка за всички видове интервенции ще бъде осигуряването на **достъпна физическа среда** за хората с увреждания в съответствие с изискванията на националното законодателство и в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

Мерките в социалната и здравната инфраструктура трябва да се основават на резултатите от **индивидуалните оценки на нуждите** и картирането на инфраструктурата и услугите. Индивидуалната оценка на потребностите ще включва възможностите, които са били предложени на засегнатите лица, и преглед на това, което са избрали. Трябва да е ясно дали хората биха предпочели варианти, които все още не съществуват, но за които са необходими инвестиции. В този случай трябва да се даде приоритет на тяхното реализиране. Инвестициите трябва да са в съответствие и да

допринасят за стратегията за деинституционализация и политиките и правните рамки на ЕС за правата на човека: Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, включително Общ коментар 5 и заключителните бележки на Комитета на ООН по правата на хората с увреждания, Европейския стълб на социалните права и Стратегията за правата на хората с увреждания, при надлежно зачитане на принципите на равенство, свобода на избор, право на независим живот, достъпност и забрана на всички форми на сегрегация. **Никоя инвестиция не може да бъде стъпка назад в стратегията за деинституционализация или да допринесе за създаването на нови услуги, които не са напълно в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.**

При подготовката и изпълнението на интервенциите бенефициентите следва да се съобразят с поетите ангажименти по ПРР.

ВАЖНО!

Следвайки **принципа на партньорство**, независими организации в областта на основните права и правата на човека следва да участват в изпълнението, мониторинга и оценката на инвестициите в **социална инфраструктура**, за да се гарантира спазването на принципите на независим живот, несегрегация и недискриминация.

В тази връзка при подготовката и изпълнението на концепциите за ИТИ кандидатите/партньорите следва да осигурят участието на такива организации с ангажимент да следят за спазването на изброените принципи. Участието на организациите може да бъде под формата на партньорство за изпълнение на конкретни дейности, издаване на положително становище/писмо за подкрепа на съответната дейност, участие в обществени обсъждания и други събития и др., по преценка на партньорите в концепцията за ИТИ.

При оценката на проектните предложения за инфраструктура за социални услуги, както и при мониторинга на изпълнението на проектите, УО на ПРР ще използва експертизата на такива организации, като бенефициентите ще трябва да се съобразят с техните препоръки (когато има отправени такива). УО на ПРР ще проследява за недопускане на едни и същи организации да участват в оценката и в мониторинга на едни и същи проектни предложения за социална инфраструктура по ПРР, с оглед недопускане на конфликт на интереси.

В случай на **мерки за устойчива градска мобилност**, които предвиждат доставка на превозни средства или интервенции по спирки и гари, ще се изисква да се вземат под внимание нуждите на хората с увреждания. Мерките за подпомагане на междуселищния транспорт и устойчивата мобилност в селските общини също прилагат принципите на равнопоставеност и недискриминация, тъй като осигуряват достъп до градски услуги за населението на по-малките населени места.

Инфраструктурните мерки по ПРР, насочени към маргинализирани групи, в т.ч. роми, следва задължително да се съчетават с други видове интервенции, включително такива в областта на образованието, здравеопазването, социалното приобщаване и заетостта, като се осигури анти-сегрегационния характер на интервенциите.

В случай на интервенции, свързани с жилищно настаняване, десегрегационният характер на модела следва да бъде осигурен чрез подкрепа за жилища, чието физическо местонахождение осигурява пространствена интеграция на маргинализираните групи в обществото и не допринася за тяхната сегрегация, изолация и изключване, като не се допуска създаването на обособени територии. Физическото местонахождение на жилищата следва да осигурява техническа инфраструктура (комунална – вода, електричество, газ и други), достъп до социална, здравна и образователна инфраструктура (училища, детски ясли и градини, социални услуги, здравни заведения).

ВАЖНО!

За да се гарантира, че въздействието на интервенциите върху уязвимите групи от населението се измерва още по време на изпълнението на програмата и за да се улесни нейната оценка, УО на ППР, съвместно с НСИ, ще разработи специфична методология за събиране на данни. При подготовката и изпълнението на конкретни проектни предложения, адресиращи уязвими групи от населението, бенефициентите ще трябва да поемат ангажимент за събирането и/или отчитането на данните в съответствие с въпросната методология.

При подбора на проектни предложения за енергийна ефективност на жилищни сгради от страна на УО на ППР ще се осигури преференциално третиране на семейства и лица с ниски доходи

1.8. Приложими режими на държавна помощ

Индикативна информация за приложимите режими на помощ по ППР е представени по-долу за всяка от допустимите групи дейности. Следва да се има предвид, че на база на одобрените концепции за ИТИ ще бъде допълнително преценявано кои са най-подходящите режими на помощи в тази връзка изброените по-долу разпоредби не са изчерпателни, а е възможно да се използват други приложими документи в областта на държавните помощи. Това ще бъде допълнително уточнено в Насоките за кандидатстване по отделните процедури, които ще разработи УО на ППР.

➤ *Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност*

За обновяване или изграждане на публична инфраструктура с отворен достъп, подпомагането не представлява държавна помощ. За всички останали мерки ще бъдат прилагани следните режими (ако спецификите на проектите го позволяват):

- ✓ Минимална помощ (помощ „de minimis”) в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013, съгласно който общият размер на помощта de minimis, предоставяна във всяка държава членка на едно и също предприятие, не надхвърля 200 000 EUR за период от три бюджетни години⁹.
- ✓ Помощи съгласно чл. 56 от Регламент (ЕС) № 651/2014. Интензитетът на помощта може да достигне 100% като размерът на помощта не надхвърля разликата между допустимите разходи и оперативната печалба от инвестицията. Оперативната печалба се приспада от допустимите разходи предварително, въз основа на реалистични предвиждания или чрез механизъм за възстановяване на средства).
- ✓ Други помощи в режим на групово освобождаване съгласно Регламент (ЕС) № 651/2014 по преценка на ФМФИБ.

Според спецификата на мерките е възможно да бъде приложен и друг подход, като това ще бъде допълнително уточнено на база на одобрените концепции за ИТИ, включващи инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност. Следва да се има предвид, че този тип мерки са най-подходящи за финансиране с финансов инструмент, включително като комбинирано финансиране (едновременно безвъзмездна помощ и заемни средства) в рамките на една операция.

➤ *Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни и обществени сгради, вкл. студентски и ученически общежития*

Мерките от тази група дейности ще представляват непомощ, когато сградите не се ползват за изпълнение на стопански дейности (такива са в общия случай мерки в жилищни сгради, ученически

⁹ Предстои промяна на регламента, с която ще бъде увеличен минималния праг на 300 000 евро. След изменението ще бъдат прилагани условията на новия регламент.

обществения и в публични сгради на общинската и държавната администрация). В противен случай възможните режими са:

- ✓ Минимална помощ (помощ „de minimis”) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, съгласно който общият размер на помощта de minimis, предоставяна във всяка държава членка на едно и също предприятие, не надхвърля 200 000 EUR за период от три бюджетни години¹⁰.
- ✓ Помощи съгласно чл. 38 или чл. 39 от Регламент (ЕС) № 651/2014. По чл. 38 допустимите разходи са допълнителните инвестиционни разходи, необходими за постигане на по-високо равнище на енергийна ефективност като интензитетът на помощта не надхвърля 30 % от допустимите разходи, като може да се увеличи с 20 процентни пункта за помощи, предоставени на малки предприятия, и с 10 процентни пункта за помощи, предоставени на средни предприятия, както и с 15 процентни пункта за инвестиции, осъществени в слабо развитите региони, и 5 процентни пункта в ЮЗР.

Чл. 39 се отнася до подпомагането с финансови инструменти, като в този случай размерът на погасяването от страна на собствениците на сградата към фонда за енергийна ефективност или друг финансов посредник е не по-малък от номиналния размер на заема.

В преобладаващата си част мерките за енергийна ефективност ще бъдат финансирани като комбинация от безвъзмездна помощ и финансов инструмент.

➤ ***Устойчива мобилност, вкл. градска мобилност***

В режим непомощ попадат дейностите по изграждане на общодостъпна инфраструктура, като рехабилитация на улични мрежи, тротоари и пешеходни зони, велосипедни алеи, мостове, тунели и др., които няма да бъдат експлоатирани по икономически начин. Инфраструктурата се използва по неикономически начин, когато общината не реализира приходи от управлението или ползването ѝ, или ако реализира приходи от тази инфраструктура, те са в резултат на дейност, която е неделима и спомагателна спрямо неикономическата. Такива са например приходите от ползване на части от тротоари, алеи и пешеходни зони за търговска дейност или приходите от такси за паркиране на места/зони за паркиране по уличното платно, тротоарите и други част от общата транспортна инфраструктура, чието основно предназначение не е за паркиране. Към тази група мерки спадат също дейностите по:

- разработване на планове за управление на трафика и внедряване на интелигентни транспортни системи, включително автоматизирани билетни системи;
- подобряване на достъпността на спирките на масовия градски транспорт и довеждащата до тях инфраструктура;
- обновяване на транспортна инфраструктура (включително трамвайни линии, гнездова и контактна мрежа, ако впоследствие те биват отдавани за ползване въз основа на открита, прозрачна, недискриминационна и безусловна процедура) с изключение на обслужващата инфраструктура като депа и бази за ремонт, поддръжка и оборудване;
- осигуряване на системи за защита от шума;
- обновяване на общински автогари, които не генерират приходи, както и предгарови пространства общинска собственост или спирки на масовия градски транспорт.

¹⁰ Предстои промяна на регламента, с която ще бъде увеличен минималния праг на 300 000 евро. След изменението ще бъдат прилагани условията на новия регламент.

Останалите дейности по тази група мерки, за които не може да бъде обоснован режим „непомощ“ ще бъдат прилагани разпоредбите на:

- ✓ Регламент (ЕО) 1370/2007 относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт. Размерът на помощта се определя с финансов анализ.
- ✓ В случай на зарядна инфраструктура - чл. 36а от Регламент (ЕС) № 651/2014. Помощта се предоставя чрез състезателна тръжна процедура въз основа на ясни, прозрачни и недискриминационни критерии.
- ✓ В случай на превозни средства – чл. 36 и чл. 37 от Регламент (ЕС) № 651/2014.

По чл. 36 допустимите разходи включват допълнителните инвестиционни разходи, необходими на предприятията да надвишат приложимите стандарти на Съюза или да повишат равнището на опазване на околната среда при липса на стандарти на Съюза. Интензитетът на помощта не надхвърля 40 % от допустимите разходи и може да се увеличи с 10 процентни пункта за помощи, предоставени на средни предприятия, и с 20 процентни пункта за помощи, предоставени на малки предприятия, както и с 15 процентни пункта за инвестиции, осъществени в слаборазвитите региони, и 5 процентни пункта в ЮЗР.

По чл. 37 допустимите разходи включват допълнителните инвестиционни разходи, необходими за постигане на равнище на опазване на околната среда, което е по-високо от равнището, заложено в приложимите стандарти на Съюза. Интензитетът на помощта не надхвърля:

- а) 20 % от допустимите разходи за малки предприятия, 15 % от допустимите разходи за средни предприятия и 10 % от допустимите разходи за големи предприятия, ако изпълнението и приключването на инвестицията са настъпили повече от три години преди датата на влизане в сила на новия стандарт на Съюза;
- б) 15 % от допустимите разходи за малки предприятия, 10 % от допустимите разходи за средни предприятия и 5 % от допустимите разходи за големи предприятия, ако изпълнението и приключването на инвестицията са настъпили между една и три години преди датата на влизане в сила на новия стандарт на Съюза;

Интензитетът на помощта може да се увеличи с 15 процентни пункта за инвестиции, осъществени в слаборазвитите региони, и 5 процентни пункта в ЮЗР.

➤ ***Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност***

Мерките от тази група дейности в общия случай не представляват държавна помощ.

➤ ***Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства***

Мерките от тази група дейности в общия случай не представляват държавна помощ, защото се осъществяват върху обществената инфраструктура с отворен достъп. Когато инфраструктурата ще се експлоатира икономически, приложимите режими са:

- ✓ Минимална помощ (помощ „de minimis“) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013. Не може да се надвишава допустимия праг на минимална помощ съгласно регламента – 200 000 EUR за период от три бюджетни години⁹.
- ✓ Мерки за инвестиционни помощи за местни инфраструктури в съответствие с чл. 56 на Регламент (ЕС) № 651/2014. Интензитетът на помощта може да достигне 100% като размерът на помощта не надхвърля разликата между допустимите разходи и оперативната печалба от инвестицията. Оперативната печалба се приспада от допустимите разходи предварително, въз основа на реалистични предвиждания или чрез механизъм за възстановяване на средства).

➤ **Образователна инфраструктура**

За общинска и държавна образователна инфраструктура, вкл. ученически общежития, в общия случай може да бъде обоснован режим непомощ. В случай на икономическа експлоатация на инфраструктурата е възможно да се прилагат:

- ✓ Минимална помощ (помощ „de minimis”) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 Интензитетът на помощта е 100%, но не може да надвишава допустимия праг на минимална помощ съгласно регламента – 200 000 EUR за период от три бюджетни години¹¹.
- ✓ Помощи съгласно чл. 14, чл. 17 или чл. 26 от Регламент (ЕС) № 651/2014. По чл. 14 интензитетът на помощта, изразен в брутен еквивалент на безвъзмездна помощ, не надхвърля максималния интензитет на помощта, определен в картата на регионалните помощи, която е в сила към момента на предоставяне на помощта в засегнатия регион, като бенефициерът осигурява финансов принос от най-малко 25 % от допустимите разходи чрез свои собствени ресурси или чрез външно финансиране във форма, която не включва държавно подпомагане.

По чл. 17 интензитетът на помощта не надхвърля 20 % от допустимите разходи за малки предприятия и 10 % от допустимите разходи за средни предприятия.

По чл. 26 интензитетът на помощта не надхвърля 50 % от допустимите разходи.

➤ **Здравна инфраструктура**

Ако не може да бъде обоснован режим непомощ за тези мерки ще се прилага или Решение на ЕК 2012/21/ЕС от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес.

➤ **Социална инфраструктура**

За тези мерки ще бъде обоснован режим „непомощ“.

➤ **Жилищно настаняване**

Средствата за изграждане или обновяване на жилища на достъпни цени ще се предоставят като помощ за услуги от общ икономически интерес в съответствие с Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7 от 11.1.2012 г.).

➤ **Култура, спорт и туризъм**

Когато подпомаганата инфраструктура е достъпна за обществеността безвъзмездно, не е на лице държавна помощ.

Когато от посетителите на културна институция или от участниците в културна дейност или дейност за опазване на културното или историческо наследство, в това число опазване на природата, открита за широката общественост, се изисква да плащат някаква сума, която покрива само една малка част от реалните разходи, не променя нестопанското естество на тази дейност, тъй като платената сума

¹¹ Предстои промяна на регламента, с която ще бъде увеличен минималния праг на 300 000 евро. След изменението ще бъдат прилагани условията на новия регламент.

не може да се счита за истинско възнаграждение за предоставената услуга. Подпомагането на такива дейности също попада в режим „непомощ“. Незаменяеми дейности по опазване на културното или историческо наследство като, например, съхраняването на обществени архиви, съдържащи уникални документи също отговарят на критериите за нестопанско естество. С оглед на посоченото подпомагането на читалища и обществени библиотеки попада извън обхвата на правилата по държавните помощи.

За инфраструктури от тази група дейности, за които може да се обоснове чисто местно значение и които е малко вероятно да привлекат ползватели или посетители от сходни оферти в други държави членки, подпомагането също няма да представлява държавна помощ.

За всички останали случаи, за които не може да се обоснове липса на държавна помощ, ще се прилага един от следните режими:

- ✓ Минимална помощ (помощ „de minimis“) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013
- ✓ Помощи съгласно чл. 53 (за културна инфраструктура), чл. 55 (за спортна и туристическа инфраструктура или чл. 56 (за местни инфраструктури) от Регламент (ЕС) № 651/2014.

1.9. Срок за изпълнение на проектите

Планираната продължителност на предвидените за изпълнение проекти, финансирани по ППР 2021-2027 г., включително дейностите, предвидени в тях, не следва да надвишава 36 месеца.

2. ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 Г.

Мерки по ЕФСУ програма	Примерни дейности
Програма „Околна среда“	
Риск и изменение на климата	• Мерки за превенция и управление на риска от наводнения • Мерки за справяне с неблагоприятните геодинамични процеси
Въздух	• Зелени мерки в градската среда, вкл. изграждането на „зелени пояси/зони“ на територията на общини с нарушено качество на атмосферния въздух, в допълнение и разграничаване с мерките, финансирани по ПРР

Допустимо е предоставянето на 100% безвъзмездна финансова помощ, при условие че бенефициентите декларират, че няма да генерират приходи от инвестициите по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. (ПОС 2021-2027 г.) в срок от 5 години след реализиране на проектните дейности и приключване на проекта. В случай че бенефициентът е съгласен да не използва придобитите резултати в изпълнение на инвестициите от ПОС 2021-2027 г. за икономически цели в срок до 5 години след приключване на проекта, то не се изисква съфинансиране от страна на бенефициента/ партньора (когато такъв е допустим).

2.1. Допустими мерки по приоритети

А. ПРИОРИТЕТ „РИСК И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА“

След извършване на приоритизация на комбинираните и индивидуални концепции за интегрирани териториални инвестиции (преминали оценка на административно съответствие и допустимост) съгласно критериите по т. 9 от Единните указания, Управляващият орган на програмата за околна среда 2021-2027 г. ще пристъпи към директно предоставяне на БФП по реда на ЗУСЕФСУ за такива включени в одобрената Обща програмна концепция до изчерпването на определения финансов ресурс. Следва да се има предвид, че при разходването на средства по програмата приоритет ще бъде даван на комбинирани концепции с включени мерки по ПОС с цел спазването на принципа на партньорство и интегрираност на прилагания подход.

❖ А.1. Мерки за превенция и управление на риска от наводнения:

Обща информация

При предоставянето на безвъзмезден финансов ресурс програмата за околна среда поставя фокус върху избора на екологосъобразни решения, като създаването на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; възстановяване на връзките с воден басейн или на естественото състояние на речното корито, на стари меандри, на наводняеми зони с цел увеличаване на водозадържането; мерки за защита на речните брегове срещу ерозия - защита на брега с габиони и др. Следва да се има предвид, че при подбора на концепции (комбинирани и индивидуални) приоритет ще бъде даван на такива, които предвиждат изпълнението на подобни дейности, като когато е обосновано и приложимо, се допуска и изпълнението им в комбинация със сива инфраструктура – укрепване.

Няма да бъдат подкрепяни дейности изцяло за „сива инфраструктура“, като при извършване на оценка за административно съответствие и допустимост подобни проектни идеи ще бъдат определяни за недопустими за финансиране по ПОС 2021-2027 г.

При извършването на приоритизация на подадени комбинирани и индивидуални концепции на ниво „звено за предварителен подбор“ повече точки ще бъдат давани за проектни идеи, предвиждащи инвестиции в изцяло „зелени“ мерки, както и такива за райони със значителен потенциален риск от наводнения, предвидени в действащите Планове за управление на риска от наводнения.

Примерни допустими дейности:

- Възстановяване проводимостта на речното корито в комбинация с други екологосъобразни мерки за защита от наводнения;
- Възстановяване на връзката с воден басейн или на естественото състояние на речното корито;
- Биологично укрепване на бреговете – защита на бреговете с габиони, затревяване на откосите;
- Подобряване задържането на водите – възстановяване на естественото състояние на речното корито, на стари меандри, на наводняеми зони и др.;
- Изграждане на земно-насипни диги/ каменно-насипни;
- Охранителни/поясни канали;
- Изграждане на малки буферни басейни и управляеми полдери;
- Комбинация на гореизброените мерки със „сива инфраструктура“, пр. бетонни стени/диги при обоснована необходимост;

Допустими бенефициенти:

- Общини;
- Областни администрации.

Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 91 901 486,68 лв. (от Европейския фонд за регионално развитие и национално съфинансиране):

Югозападния регион за планиране	Благоевград, Кюстендил, Перник, Софийска област	9 098 533,72 лв.
	София-град	2 848 659,54 лв.
Южен централен регион за планиране		20 865 829,09 лв.
Югоизточен регион за планиране		17 237 651,67 лв.
Северозападен регион за планиране		15 238 064,47 лв.
Северен централен регион за планиране		12 796 778,19 лв.
Североизточен регион за планиране		13 815 970,00 лв.

Предвид спецификата на мерките по всеки приоритет на програмата, които ще се изпълняват чрез ИТИ, методиката за разпределяне на бюджета на ПОС 2021-2027 г. по региони използва три общи показателя: население (15%), територия (70%) и брутна добавена стойност (15%). При определяне тежестта на показателите програмата взема предвид и наложеното ограничение на подкрепата за инвестиции на територията на Югозападния регион за планиране.

Приложими индикатори:

- **за краен продукт:** Зелена инфраструктура, изградена или усъвършенствана с цел приспособяване към изменението на климата – хектари
- **за резултат:** Жители, ползващи се от мерки за защита от природни бедствия – брой

❖ **А.2. Мерки за превенция и защита при неблагоприятни геодинамични процеси – свлачища, срутища, ерозии, абразии:**

Обща информация

Допустимо е изпълнението на мерки в и извън урбанизирани територии, като проектиране и изпълнение на геозащитни мерки и дейности; минимизиране на риска чрез изграждане/възстановяване на контролно-измервателни системи за мониторинг на неблагоприятни геодинамични процеси с оглед ранно предупреждение, оповестяване и други превантивни действия.

Примерни допустими дейности:

- Проектно-проучвателни работи;
- Изграждане на укрепителни съоръжения;
- Изграждане на отводнителни съоръжения за понижаване нивото на подземните води и/или за отвеждане на повърхностни води извън обхвата на свлачището;
- Планировъчни мерки, повърхностна обработка и др. мерки за осигуряване устойчивостта на склона;
- Изграждане/възстановяване на контролно-измервателни системи.

Допустими бенефициенти:

- Общини;
- Областни администрации;
- Агенция Пътна инфраструктура.

Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 48 895 750,00 лв. (от Европейския фонд за регионално развитие и национално съфинансиране):

Югозападния регион за планиране	Благоевград, Кюстендил, Перник, Софийска област	4 840 831,70 лв.
	София-град	1 515 615,80 лв.
Южен централен регион за планиране		11 101 565,38 лв.
Югоизточен регион за планиране		9 171 210,79 лв.
Северозападен регион за планиране		8 107 339,91 лв.
Северен централен регион за планиране		6 808 465,13 лв.
Североизточен регион за планиране		7 350 721,29 лв.

Предвид спецификата на мерките по всеки приоритет на програмата, които ще се изпълняват чрез ИТИ, методиката за разпределяне на бюджета на ПОС 2021-2027 г. по региони използва три общи показателя: население (15%), територия (70%) и брутна добавена стойност (15%). При определяне тежестта на показателите програмата взема предвид и наложеното ограничение на подкрепата за инвестиции на територията на Югозападния регион за планиране.

Приложими индикатори:

- **за краен продукт:** Инвестиции в подкрепа на мерки за защита от неблагоприятни геодинамични процеси - нови или усъвършенствани
- **за резултат:** Жители, ползващи се от мерки за защита от природни бедствия – брой

Б. ПРИОРИТЕТ „ВЪЗДУХ“

- ❖ **Мерки за справяне с вторичното разпрашаване – зелена инфраструктура в градска среда (изграждане на "зелени поясни/зони", зелени стени, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни зелени решения.)**

Обща информация

Фокусът е върху качеството на атмосферния въздух (КАВ) чрез инвестиции в растителни видове с най-висока степен на ефективност по отношение улавянето на фини прахови частици (ФПЧ) и пречистването на въздуха по естествен път. Инвестициите следва да са насочени към изграждане на зелена инфраструктура в градска среда ("зелени поясни/зони", зелени стени, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни зелени решения.)

Целта на мярката е да се допринесе за подобряване качеството на атмосферния въздух (КАВ) чрез намаляване наднормените нива на фини прахови частици (ФПЧ10) на територията на общини с нарушено КАВ по този показател в периода 2017-2021 г. В този смисъл допустимите кандидати са предефинирани и не се предвижда приоритизация от РСР на подадените проектни предложения.

Б.1. Примерни допустими дейности:

1. Дейности за подготовка на проектното предложение:

- 1.1. Дейности, необходими за разработване на проектно предложение с цел подаването му за финансиране по процедурата, като проучвания, анализи, оценки, анализ на остойността и др.
 - 1.2. Дейности по изготвяне на предварително (прединвестиционно проучване) или на идеен проект;
 - 1.3. Дейности за подготовка на консолидирана документация за доказване на климатична устойчивост
- Максималните разходи за спомагателни дейности (дейности 1.1. и 1.2) са процентно ограничени в размер до 5% от допустимите разходи за дейност 2.

2. Основни дейности:

- 2.1. Изграждане на зелена инфраструктура за намаляване на вторичното разпрашаване в градска среда. Зелената инфраструктура може да включва зелени стени, зелени зони, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни/иновационни зелени решения;
- 2.2. Изграждане на поливни системи – разходите са процентно ограничени до 30% от общите допустими разходи за дейност 2.1.

3. Съпътстващи дейности:

- 3.1. Организация и управление;
- 3.2. Видимост, прозрачност и комуникация;
- 3.3. Подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки.

Б.2. Допустими бенефициенти:

Общините Асеновград, Враца, Горна Оряховица, Димитровград, Кърджали, Ловеч, Монтана, Несебър, Пазарджик, Перник, Смолян, Хасково и Шумен

Бел.: Общини с нарушено КАВ, които попадат в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ10 и неизпълнение на задълженията по Директива 2008/50/ЕО и регистрирани превишения на

среднодневните норми и/или средногодишната концентрация на ФПЧ10, отчетени в периода 2017-2021 г.

Б.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 59 650 457,35 лв. (общо ЕФРР и национално съфинансиране):

- Югозападен район за планиране (**ЮЗР**) – община Перник - 5 819 258,31 лв.;
- Южен централен регион за планиране (**ЮЦР**) – Асеновград - 4 892 334,64 лв.; Димитровград - 3 446 927,45 лв. Кърджали - 4 475 173,75 лв., Пазарджик - 6 764 030,95 лв.; Смолян - 2 709 872,23 лв.; Хасково - 6 927 122,30 лв.;
- Югоизточен район за планиране (**ЮИР**) – Несебър - 2 104 365,19 лв.;
- Северозападен регион за планиране (**СЗР**) – Враца - 5 174 701,74 лв.; Ловеч - 3 078 551,98 лв.; Монтана - 3 765 097,57 лв.;
- Северен централен регион за планиране (**СЦР**) - Горна Оряховица - 3 089 303,03 лв.;
- Североизточен регион за планиране (**СИР**) – Шумен - 7 403 718,21 лв.

Разпределението на бюджетите между общините с нарушено КАВ е на база данни за населението на НСИ от 2011 г.

Б.4. Приложими индикатори:

- **за краен продукт:** Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата – хектари
- **за резултат:** Жители, ползващи се от мерки за качеството на въздуха – лица

Б.5. Специфични изисквания, които следва да бъдат съобразени от кандидатите при подготовка на концепцията!

На интернет страницата на програмата <https://www.eufunds.bg/bg/opos/node/10500> са представени „Препоръки за зелени мерки в градска среда за намаляване на вторичното разпрашаване“, включващи:

- Списък на препоръчителни растителни видове с принос за намаляване на вторичното разпрашаване;
- Списък на инвазивни неместни видове;
- Опции за озеленяване на различните типове урбанизирани територии;
- Подбор на подходящи площи/локации за озеленяване за постигане на максимална ефективност по отношение на задържане на ФПЧ.

Б.6. Допустими разходи

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще бъдат взети под внимание само допустимите разходи съгласно изискванията на Глава пета „Финансово управление и контрол“ от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление и действащите подзаконовни нормативни актове на Министерския съвет, които не противоречат на разпоредбите на Регламент №2021/1060, Регламент №2021/1058, Регламент №2018/1046 и приложимото национално законодателство за програмен период 2021 – 2027 г.

Недопустими за финансиране ще бъдат разходите за операции, които са били физически завършени или изцяло изпълнени преди подаването на проектно предложение за оценка от УО, както и разходите, посочени в чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060.

Б.7. Хоризонтални принципи

Изпълнението на дейностите следва да бъде съобразено със следните хоризонтални принципи съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

1. Устойчиво развитие;
2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;
3. Равенство между половете.

При изпълнение на дейностите по процедурата следва да се спазват и основните хоризонтални принципи – законност, прозрачност и публичност.

Б.8. Срок за изпълнение на проектите

Планираната продължителност на предвидените за изпълнение дейности в проекти, финансирани по ПОС 2021-2027 г., не следва да надвишава крайният срок за допустимост на разходите 31.12.2029 г.

Б.9. Приложими режими на държавна помощ

Очаква се за допустимите мерки по програмата да се прилага режим „непомощ“ при спазване на определени условия, които ще бъдат предмет на конкретизация в рамките на условията за кандидатстване по реда на ЗУСЕФСУ.

Б.10. Осигуряване на климатична устойчивост на инфраструктурата за периода 2021-2027 г.

Съгласно изискванията на чл. 73, ал. 2, буква „й“ на Регламент (ЕС) 2021/1060 Управляващият орган следва да гарантира постигането на климатичната устойчивост на инфраструктурните инвестиции с очаквана продължителност (lifespan) най-малко 5 години, които програмата предвижда да подкрепи. Кандидатите следва да имат предвид, че при разработване на условията за кандидатстване по процедурите УО ще предостави методически указания за подготовка на консолидирана документация за доказване на климатична устойчивост (вкл. смекчаване изменението на климата и адаптиране към изменението на климата) в съответствие с представените от ЕК Технически насоки за осигуряване на климатичната устойчивост на инфраструктурата през периода 2021-2027 година с цел същите да подпомогнат кандидатите в подготовката на консолидирана документация за доказване на климатична устойчивост на проектните предложения по ПОС 2021-2027 г.

3. ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“ 2021-2027 Г.

Мерки по ЕФСУ програма	Примерни дейности
Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“	
Растеж и конкурентоспособност	Подкрепа за реализиране на жизнеспособни инвестиции, насочени към растеж и конкурентоспособност на МСП, установени на територията на индустриални паркове или във функционална близост около тях
Кръгова икономика	Подкрепа за предприятията в индустриалните паркове за насърчаване на развитието на чистите технологии, кръгови и нисковъглеродни индустрии

А. ПРИОРИТЕТ 1: ИНОВАЦИИ И РАСТЕЖ

Специфична цел (СЦ) 1.3: „Насърчаване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на МСП и създаване на работни места в МСП, включително чрез производствени инвестиции“

А.3.1. Допустими дейности:

В рамките на тази специфична цел в изпълнение на подхода ИТИ се предвижда предоставянето на подкрепа за изпълнението на дейности за реализиране на жизнеспособни инвестиции, насочени към растеж и конкурентоспособност на микро, малки и средни предприятия (МСП), установени на територията на индустриални паркове или във функционална близост около тях, като предпоставка за:

- създаване на подходяща среда за разработване на продукти с висока добавена стойност от страна на предприятията в областите на интелигентна специализация;
- осигуряване на възможност за привличане на StartUp компании и/или за разширение на предприятия в сектори с висока добавена стойност;
- осигуряване на възможност за клъстеризиране на бизнеса чрез концентриране в индустриалните паркове на дейността на различни и/или взаимосвързани производства в една локация;
- развитие на местната икономика съобразно местните нужди и потенциал за развитие.

А.3.2. Допустими бенефициенти:

Микро, малки и средни предприятия (по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия и Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия - ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36), **малки дружества със средна пазарна капитализация и дружества със средна пазарна капитализация** (съгласно чл. 5, ал. 2, б. в) от Регламент (ЕС) №2021/1058 и приложимия режим на държавни помощи), **установени на територията на индустриални паркове или във функционална близост около тях.**

А.3.3. Предвиден индикативен финансов ресурс

Предвиденият финансов ресурс за посочените интервенции е в общ размер на 70 508 493 (36 050 420 евро), в т.ч. 58 674 900 лв. (30 000 000 евро) от ЕФРР.

Бюджет по региони:

Категория регион	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ	Средства от Европейския фонд за регионално развитие	Национално съфинансиране

Регион в преход ЮЗР	Н/П	5 867 490 лв. (3 000 000 евро)	2514638 лв. (1 285 714 евро)
По-слабо развити региони, в т.ч.: СЗР СЦР СИР ЮЦР ЮИР	Н/П	52 807 410 лв. (27 000 000 евро)	9 318 954,94 лв. (4 764 706 евро)
Общо:		58 674 900 лв. (30 000 000 евро)	11 833 592,94 лв. (6 050 420 евро)

А.3.4. Допустими разходи

Индикативните **допустими разходи** включват инвестиционни разходи и разходи за оборотен капитал.

Подкрепата по тази СЦ за растеж и конкурентоспособност на МСП в рамките на нови/съществуващи индустриални паркове ще се изпълнява **единствено чрез дългови инструменти**.

А.3.5. Приложими индикатори

- RCO01 Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия)
- RCO03 Предприятия, получаващи подпомагане чрез финансови инструменти
- RCR02 Частни инвестиции, допълващи публичното подпомагане (в т.ч.: безвъзмездни средства, финансови инструменти).

А.3.6. Хоризонтални принципи

В дейностите, включени в концепции за ИТИ, финансирани със средства от ПКП 2021-2027 г. следва да бъдат отчетени заложените в програмата хоризонтални принципи, както следва:

- зачитане на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз;
- равенство между мъжете и жените, интегриране на принципа на равенство между половете и отчитане на социалните аспекти на пола;
- недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
- целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципът за ненанасяне на значителни вреди”.

А.3.7. Приложим режим на държавна помощ

Най-подходящият/те режим/и за предоставяне на държавна/минимална помощ ще бъде/ат определен/и след приключване на пазарните консултации на базата на дефинираните параметри на финансовите продукти.

А.3.8. Срок за изпълнение

Предвид тяхната специфика продължителността на изпълнение на дълговите инструменти е до края на програмния период (31.12.2029).

Б. ПРИОРИТЕТ 2: КРЪГОВА ИКОНОМИКА:

Специфична цел 2.6: „Насърчаване на прехода към кръгова и ресурсоефективна икономика”.

Б.3.1. Допустими дейности

Подкрепата чрез подхода ИТИ в рамките на тази специфична цел от ПКП цели насърчаване на развитието на производства в областта на **чистите технологии, кръговата и нисковъглеродната икономика чрез подкрепа за следните дейности:**

- насърчаване на промишлена симбиоза между предприятията;
- развитие на екологосъобразни модели на производство, дейности с нулеви емисии и ресурснезависими такива, които да служат като добра практика и нови бизнес модели в областта на кръговата икономика.

Изпълнението на посочените дейности ще допринесе за развитие на местната икономика съобразно местните нужди и потенциал.

Подкрепата за МСП по тази СЦ ще се предоставя **чрез безвъзмездни средства.**

Б.3.2. Потенциални бенефициенти/критерии за допустимост:

Микро, малки и средни предприятия (по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия и Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия - ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36), осъществяващи дейност на територията на индустриални паркове;

Изпълнение на мерки от страна на предприятията, свързани с чистите технологии, кръговата и нисковъглеродната икономика и които отговарят на целите на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028¹² или Стратегията за кръгова икономика 2021-2027¹³.

Б.3.3. Предвиден индикативен финансов ресурс

Предвиденият финансов ресурс за посочените интервенции е в общ размер на 162 324 653 лв. (82 995 277 евро), в т.ч. за региони в преход (ЮЗР) – 19 297 335,55 лв. (9 866 571 евро) и за по-слабо развити региони (останалите пет региона за развитие) – 143 027 317 лв. (73 128 706 евро).

Бюджет по региони:

Категория регион	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ	Средства от Европейския фонд за регионално развитие	Национално съфинансиране
Регион в преход ЮЗР	19 297 335,55 лв. (9 866 571 евро)	13 508 135,48 лв. (6 906 600 евро)	5 789 200,1 лв. (2 959 971 евро)
По-слабо развити региони, в т.ч.: СЗР СЦР СИР ЮЦР ЮИР	143 027 317 лв. (73 128 706 евро)	121 573 219,3 лв. (62 159 400 евро)	21 454 097,75 лв. (10 969 306 евро)

¹² <https://www.eufunds.bg/bg/node/8240>

¹³ <https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/>.

Общо:	162 324 652,6 лв. (82 995 277 евро)	135 081 354,78 лв. (69 066 000 евро)	27 243 297,83 лв. (13 929 277 евро)
--------------	--	---	--

Забележка: След получаване на актуална информация за разпределението на индустриални паркове на територията на страната, е възможно посоченото по-горе разпределение на бюджета да претърпи промяна, която да отчете посоченото обстоятелство.

Б.3.4. Допустими разходи

Индикативните **допустими разходи** включват разходи за придобиване на нови машини, съоръжения и оборудване и дълготрайни нематериални активи, както и разходи за консултантски услуги от инженерно-технически характер с цел реализиране на мерки в областта на чистите технологии, кръговата и нисковъглердоната икономика от страна на предприятията, позиционирани на територията на индустриални паркове.

Б.3.5. Приложими индикатори

- RCO01 Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия);
- RCO02 Подпомагани предприятия чрез безвъзмездни средства;
- RCR02 Частни инвестиции, допълващи публичното подпомагане (в т.ч.: безвъзмездни средства, финансови инструменти);
- SR06 Предприятия, участващи в промишлена симбиоза;
- SR08 МСП предприели мерки за ресурсна ефективност;
- SR09 МСП предприели мерки за подобряване управлението на отпадъците.

Б.3.6. Хоризонтални принципи

В дейностите, включени в концепции за ИТИ, финансирани със средства от ПК ИП 2021-2027 г. следва да бъдат отчетени заложените в програмата хоризонтални принципи, както следва:

- зачитане на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз;
- равенство между мъжете и жените, интегриране на принципа на равенство между половете и отчитане на социалните аспекти на пола;
- недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
- целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципът за ненанасяне на значителни вреди”.

Б.3.7. Приложим режим на помощта:

Интервенциите е планирано да се изпълняват в съответствие с правилата на:

- Минимална помощ (помощ „de minimis”) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, и/или

- „Регионална инвестиционна помощ” съгласно чл. 13 и чл. 14 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187/26.06.2014).

Б.3.8. Срок за изпълнение

Планираната продължителност на предвидените за изпълнение проекти с безвъзмездни средства не следва да надвишава 24 (двадесет и четири) месеца.“

4. ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ” 2021-2027 (ПНИИДИТ)

Обща информация

Средствата от ЕФРР за прилагането на подхода „Интегрирани териториални инвестиции” (ИТИ) по ПНИИДИТ са в размер на 86 429 000 евро, което представлява 10% от разпределените към програмата средства от ЕФРР (без техническа помощ).

ВАЖНО! Подходът за избор на интегрирани териториални инвестиции по ПНИИДИТ е „отдолу-нагоре“ – в зависимост от приоритетите на региона и от подадените териториални концепции. Програмата предвижда изпълнение на различни мерки по подхода ИТИ за преодоляване на регионалните дисбаланси чрез подпомагане на бизнеса от по-слабо развитите региони за улеснен достъп до НИРД. Важно е те да попадат в рамките на Приоритет 1 на програмата, Специфична цел: RSO1.1. Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии или Специфична цел: RSO1.4. Развитие на уменията за интелигентна специализация, промишлен преход и предприемачество. Потенциални бенефициенти съгласно одобрената ПНИИДИТ могат да бъдат Центровете за върхови постижения и Центровете за компетентност, научно-изследователските организации, висшите училища, предприятията (включително МСП, спин-оф компании и стартиращи компании), София Тех парк, консорциуми, институции и ведомства, работещи в областта на научно-изследователската и иновационна дейност, защитата на индустриалната и интелектуалната собственост.

Типовите дейности за интегрирани териториални инвестиции в ПНИИДИТ могат да включват, но не само, подкрепа за развитие на иновационни клъстери. Конкретно могат да се посочат мерките по:

- ✓ **Специфична цел (СЦ) 1.1: „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии”,**
 - **Приоритет 1: Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема,**
 - ✚ **Приоритетно направление 3: Трансфер на технологии и знания,**

Интервенциите са насочени основно към вече изградени иновационни клъстери, опериращи в тематичните области на ИСИС 2021-2027 г.¹⁴ и имат за цел подкрепа на тяхното по-нататъшно развитие, в т.ч. надграждане на капацитета им за работа с пространства от данни, изградени по Приоритет 2: „Цифрова трансформация на публичния сектор“ на ПНИИДИТ.

Интервенциите имат за цел също да създадат по-добра платформа за сътрудничество между съществуващите иновационни клъстери, особено тези, които работят в сходни тематични области. Целта е да се подкрепят жизнеспособни иновационни клъстери, които работят ефективно на регионално ниво и могат да демонстрират конкретни резултати.

Изборът на операции, които ще бъдат подкрепени, ще се фокусира и върху тяхното регионално измерение и концентрация на дейност и ще отчита наличието на сътрудничество с други регионални иновационни и бизнес медиатори като мрежата от европейски цифрови и иновационни хъбове и европейската мрежа на предприятията (EEN).

При подбора ще се стимулира развитието на транснационални, междурегионални и трансгранични инициативи на съществуващи клъстери с партньорите им от други държави-членки и ще се осигури синергия с целите на Европейската стратегия за Дунавския регион и Общата морска програма за Черно море. Възможен подход при изпълнението на мярката е да се обява в няколко прозореца за кандидатстване в рамките на периода на изпълнение на ПНИИДИТ.

¹⁴ <https://www.mig.government.bg/wp-content/uploads/2022/12/isis-2021-2027.pdf>

4.1. Допустими дейности

Изпълнението на проектите следва да води до реализиране на дейности, попадащи в тематичните области на ИСИС 2021-2027 (информатика и ИКТ; мехатроника и микроелектроника; индустрии за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии; нови технологии в креативни и рекреативни индустрии, чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика) на базата на регионалната специализация, заложенa в ИСИС 2021-2027.

1. Укрепване на иновационния и научно-изследователския потенциал на клъстера и създаване на сътрудничества:
 - a. Ресурсно обезпечаване на оперативната дейност на иновационния клъстер;
 - b. Организиране на обучителни програми, конференции и други събития за реализиране на сътрудничества и споделяне на опит;
 - c. Стимулиране на обмена на информация и създаването на специализирани и насочени към потребностите на бизнеса услуги;
 - d. Маркетинг на клъстера с цел привличане на нови членове и по-добра визуализация на дейността.
2. Развитие на иновационните клъстери в т.ч. и чрез надграждане на съществуващите активи (вкл. споделена инфраструктура и ноу-хау)
3. Свързаност с други клъстери и регионални иновационни организации като цифрови и иновационни хъбове, мрежата за подпомагане на предприятията и др.

4.2. Допустими бенефициенти:

Допустими за подкрепа са иновационни клъстери, които отговарят на определението за иновационен клъстер, посочено в чл. 2, ал. 92 от Регламент 651/2014, които оперират не по-малко от 3 години и са разпознаваеми на национално и европейско ниво.

4.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общ индикативен финансов ресурс за концепции ИТИ

Категория регион	Общ размер на БФП	Средства от ЕФРР	Национално съфинансиране
Регион в преход (ЮЗР)	40 247 720,75 лева (20 578 332,86 евро)	28 173 404,53 лв. (14 404 833 евро)	12 074 316,23 лв. (6 173 499,86 евро)
По-слабо развити региони, в т.ч.: СЗР, СЦР, СИР, ЮЦР, ЮИР	165 725 913,58 лева (84 734 314,12 евро)	140 867 026,54 (72 024 167 евро)	24 858 887,04 лв. (12 710 147,12 евро)
Общо:	205 973 634,33 лева 105 312 646,97 евро	169 040 431,07 лв. (86 429 000 евро)	36 933 203,26 лв. (18 883 646,97 евро)

Индикативен бюджет за дейност „Развитие на иновационни клъстери“

Категория регион	Общ размер на БФП	Средства от ЕФРР	Национално съфинансиране
------------------	-------------------	------------------	--------------------------

Регион в преход (ЮЗР)	9 546 314,35 лв. (4 880 952 евро)	6 682 419,82 лв. (3 416 667 евро)	2 863 894,49 лв. (1 464 286 евро)
По-слабо развити региони, в т.ч.: СЗР, СЦР, СИР, ЮЦР, ЮИР	39 308 347,61 лв. (20 098 039 евро)	33 412 095,52 лв. (17 083 333 евро)	5 896 252,44 лв. (3 014 706 евро)
Общо:	48 854 661,92 лв. (24 978 992 евро)	40 094 515 лв. (20 500 000 евро)	8 760 146,92 лв. (4 478 992 евро)

4.4. Допустими разходи

- Инвестиционни разходи за надграждане на иновационния клъстер, които включват материални и нематериални активи;
- Оперативни разходи на иновационния клъстер, които включват разходи за персонал, административни разходи, непреки разходи и други по отношение функционирането на дейностите на клъстера.

4.5. Приложими индикатори

- RCO10 Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски институции;
- RCR06 Подадени заявки за патент.

4.6. Хоризонтални принципи

В дейностите, включени в концепции за ИТИ, финансирани със средства от ПНИИДИТ 2021-2027 г. следва да бъдат отчетени заложените в програмата хоризонтални принципи, както следва:

- зачитане на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз;
- равенство между мъжете и жените, интегриране на принципа на равенство между половете и отчитане на социалните аспекти на пола;
- недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
- целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципът за ненанасяне на значителни вреди”.

4.7. Приложим режим на помощта:

Конкретните приложими режими на минимална/държавна помощ ще бъдат определени след съгласуване на схемата с Министерството на финансите.

Режим в съответствие с чл. 27 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора - ОВ L 187/26.06.2014).

Минимална помощ (помощ „de minimis”) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта.

4.8. Срок за изпълнение на проектите

Планираната продължителност на предвидените за изпълнение проекти с безвъзмездни средства не следва да надвишава 24 (двадесет и четири) месеца.

5. ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“ 2021-2027 Г.

Мерки по ЕФСУ програма	Примерни дейности
Програма „Образование“	
Приобщаващо образование и образователна интеграция	- Ограмотяване на възрастни, в т.ч.: - Реинтегриране в образователната система на лица, навършили 16 години, отпаднали от училище и/или без основно образование, чрез дейности за образователна медиация (мотивация за участие в образование, работа на образователни медиатори и др.); - Организиране и провеждане на курсове за ограмотяване на възрастни, и на курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование в координация с Агенция по заетостта и МТСП, с цел последващо включване във възможности за придобиване на професионална квалификация; - Популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и привличане на общественото внимание към ползите от повишаването на грамотността; - Включване в гъвкави форми за образование на тези, които не са завършили средно образование и осигуряване на условия за втори шанс чрез кариерно ориентиране и консултиране, доброволчество, менторство, др.; - Валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование; - Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда.
	- Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията, в т.ч.: - Превенция и недопускане на дискриминация в образователните институции в посока обучители и обучаеми, чрез подготовка на практически ръководства, информационни кампании, обучителни семинари, вкл. и за представители на местните власти; - Насърчаване на десегрегацията на училищата и класните стаи, осигуряване на подкрепяща образователна среда и формиране на подкрепяща обществена среда чрез междуучилищни дейности, подсибяване на партньорство с местните общности и гражданския сектор, допълнителна работа с учениците в приемните училища, допълнителна работа с родителите и други; - Преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност (включително чрез провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност;

	– Мобилност на учители и на ученици от сегрегирано в приемно – несегрегирано училище, с фокус върху социално слаби и уязвими групи; – Подготовка и въвеждане на адаптирани учебни материали и помагала за ученици, чийто майчин език е различен от българския език, чрез осъществяване на допълнително подпомагащо езиково обучение по български език в началното училище, заедно с интегрирана езикова подкрепа, целенасочено оказвана по всички предмети, която продължава и в горните класове. – Организиране на доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище
Връзка на образованието с пазара на труда	• Развитие на дуалната система за обучение в ПОО – Допълнителна професионална подготовка за ученици, информационни кампании, обучения на учители и наставници, кариерно ориентиране, пробно стажуване с фокус цифрова, зелена икономика, син растеж, индустрия 5.0 и ИСИС

ПРИОРИТЕТ 1 - ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква ж) от Регламент (ЕС) 2021/1057

А. ПРОЦЕДУРА: ОГРАМОТЯВАНЕ НА ВЪЗРАСТНИ

А.5.1. Допустими дейности:

- Реинтегриране в образователната система на лица, навършили 16 години, отпаднали от училище и/или без основно образование, чрез дейности за образователна медиация (мотивация за участие в образование, работа на образователни медиатори и др.);
- Организиране и провеждане на курсове за ограмотяване на възрастни, и на курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование в координация с Агенция по заетостта и МТСП, с цел последващо включване във възможности за придобиване на професионална квалификация;
- Популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и привличане на общественото внимание към ползите от повишаването на грамотността;
- Включване в гъвкави форми за образование на тези, които не са завършили средно образование и осигуряване на условия за втори шанс чрез кариерно ориентиране и консултиране, доброволчество, менторство, др.;
- Валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование;
- Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда.

В рамките на операцията се предвижда идентифициране на лица от целевите групи, вкл. комуникация и координация с отговорни институции (като Агенцията за социално подпомагане, Дирекции „Бюро

по труда“ към Агенцията по заетостта, общини, Регионални управления на образованието, Държавната агенция за бежанците и др.), които са асоциирани партньори и/или допустими кандидати/партньори по други програми, залегнали в концепцията, др.; мотивация на идентифицираните лица от целеви групи за включване в курсове по ограмотяване (за придобиване на начален етап от основно образование) и курсове за придобиване на компетентности от прогимназиалния етап на основно образование (5, 6 и 7 клас от прогимназиалния етап на основно образование и за придобиване на основно образование), чрез персонални консултации, работа в семейството, мотивационни кампании, лектории, „добри практики“ и др.

Курсовете за ограмотяване и курсовете за придобиване на компетентности от прогимназиален етап на основното образование, включително оценяване и сертифициране на резултатите от тях, се провеждат съгласно чл.169, ал.2 от ЗПУО по програми, утвърдени от министъра на образованието и науката, ориентирани към резултатите от обучението, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка за начален и прогимназиален етап. Прилагат се разработените в рамките на проект BG05M2OP001-3.004-0001 „Нов шанс за успех“ и утвърдени от МОН учебни планове и учебни програми, адаптирани за възрастни, актуализираната и адаптирана цялостна методология за ограмотяване и обучение на възрастни, актуализирана в частта си за обучение на възрастни за придобиване на компетентности за класовете в прогимназиалния етап и съответните методически материали – работни листове за обучаемите (които могат да се приспособяват от съответното училище по проекта) и наръчници за оброчителите. За оценяване на резултатите следва да се прилагат специфичните методи и форми на оценяване съгласно утвърдените адаптирани програми за обучение на възрастни, като при подготовка на изпитните тестове училищата могат да ползват като образец разработения инструментариум (изпитни задачи, изпитни материали и др.) по проект „Нов шанс за успех“ на МОН по ОПНОИР 2014 – 2020 г.

Предвиждат се и дейности за валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование.

В рамките на процедурата представителите на целевите групи ще бъдат информирани за подходящи професии чрез групови/индивидуални събития за запознаване с професии; диагностика за определяне и консултиране според придобитото по проекта образование за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; насочване към Агенция по заетостта за придобиване на професионална квалификация и реализация на пазара на труда и др. В рамките на дейност *„Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда.“* могат да бъдат подкрепени само представители на целевите групи, които са включени в допустими дейности за *реинтегриране в образователната система на лица и/или в курсове за ограмотяване на възрастни и в курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени и/или включване в гъвкави форми за образование и осигуряване на условия за втори шанс и/или валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование.*

Дейностите по ПО са с обхват формалното образование, при условията и по реда на приложимите държавни образователни стандарти за предучилищно и училищно образование и ще се осъществяват в рамките на образователния процес. В рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния/общинския бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. С цел недопускане на двойно финансиране, в процеса на изпълнение на проектите ще се извършва демаркация по отношение на дейностите и целевите групи, финансирани по операцията по ПО и с

други публични финансови източници. Недопускане на дублирането на целевите групи и дейности ще се наблюдава както на етап кандидатстване с проектни предложения (чрез декларации) и на етап договаряне (чрез проверки за двойно финансиране), така и по време на изпълнението на проектите чрез проверки за двойно финансиране, списъци на участници и др.

Целеви групи

Лица над 16 години с основно и по-ниско образование (без завършени класове от началния и/или прогимназиалния етап; неграмотни или слабо грамотни лица; лица, отпаднали от системата на образованието; безработни лица) – младежи, възрастни извън задължителната училищна възраст, лица със специални образователни потребности, младежи и възрастни от маргинализирани групи като роми, както и такива търсещи или получили международна закрила и/или право на убежище.

А.5.2. Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори

3.1. Допустими кандидати: общини, държавни, общински, частни училища, действащи институции в системата на образованието, които осигуряват условия за завършване на етап, клас и и/или за придобиване на степен на образование съгласно чл.25 от ЗПУО, ЮЛНЦ за осъществяване на дейност в обществена полза с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и работа с допустимите целеви групи.

3.2. Допустими партньори¹⁵: общини, държавни, общински, частни училища, ЮЛНЦ за осъществяване на дейност в обществена полза с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и работа с допустимите целеви групи, Центрове за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР), регионални управления на образованието (РУО).

3.3. Асоциирани партньори¹⁶: структури на АЗ, ДАБ, АСП, МОН – РУО, социални партньори, независимо дали са или не са допустими кандидати/партньори по други мерки от концепцията за ИТИ за същия планов регион.

В случай, че кандидатът е училище, партньорството с община/ЮЛНЦ/друго училище/ЦПЛР не е задължително!

В случай, че кандидатът е община/ЮЛНЦ, партньорството с поне едно училище е задължително!

А.5.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 65 190 468 лв.

Регион в преход: ЮЗР - 12 738 368 лв.

По слабо развити региони:

ЮЦР- 10 490 420 лв.

ЮИР- 10 490 420 лв.

СЗР- 10 490 420 лв.

СЦР- 10 490 420 лв.

СИР -10 490 420 лв.

Минимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение: 250 000 лв.

Максимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение : 750 000 лв.

¹⁵ Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23 от 13 февруари 2023 година за определяна на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 – 2027 г. (ПМС №23/2023 г.) „Партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ“ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които участват съвместно с кандидата в подготовката и/или техническото изпълнение на проекта или на предварително заявени във формуляра за кандидатстване дейности от проекта и разходват средства от безвъзмездната финансова помощ.“

¹⁶ Съгласно § 1, т.1 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23 /2023 „Асоциирани партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ“ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които са заинтересовани от реализирането на проекта и участват в изпълнението на дейностите по него, но не разходват средства от безвъзмездната финансова помощ. Асоциираните партньори не могат да бъдат определяни за изпълнители по проекта по смисъла на чл. 49 от ЗУСЕФСУ.“

Предоставяната БФП е в размер на 100% - не се изисква съфинансиране от страна на кандидатите/партньорите.

А.5.4.Допустими разходи

Бюджетът (преки и непреки разходи) на проектните предложения ще се планира в съответствие с разработени от УО на ПО опростени варианти на разходите съгласно чл. чл.53 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, приложение към Насоките за кандидатстване с проектни предложения.

А.5.5.Приложими индикатори

За изпълнение:

- ЕЕСО09 Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниско (*задължителен*)
- ЕЕСО02 Безработни, включително трайно безработни
- ЕЕСО04 Неактивни
- ЕЕСО05 Заети, вкл. самостоятелно заети
- ЕЕСО15 Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите) (*задължителен*)

!! В случай че се планира да бъдат обхванати безработни, включително трайно безработни, неактивни и заети, вкл. самостоятелно заети, следва задължително да бъде включен съответният индикатор за изпълнение.

За резултат:

- ЕЕСР01 Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа
- ЕЕСР03 Участници, които при напускане на операцията получават квалификация (*задължителен*)

ПРИОРИТЕТ 1 - ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква й) от Регламент (ЕС) 2021/1057

Б. ПРОЦЕДУРА: КОМПЛЕКСНИ ПРОГРАМИ НА ОБЩИНСКО НИВО ЗА ДЕСЕГРЕГАЦИЯ НА УЧИЛИЩАТА, ПРЕВЕНЦИЯ НА ВТОРИЧНАТА СЕГРЕГАЦИЯ И ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЯТА

Б.5.1. Допустими дейности:

- Превенция и недопускане на дискриминация в образователните институции в посока обучители и обучаеми, чрез подготовка на практически ръководства, информационни кампании, обучителни семинари, вкл. и за представители на местните власти;
- Насърчаване на десегрегацията на училищата и класните стаи, осигуряване на подкрепяща образователна среда и формиране на подкрепяща обществена среда чрез междуучилищни дейности, подсибяване на партньорство с местните общности и гражданския сектор, допълнителна работа с учениците в приемните училища, допълнителна работа с родителите и други;
- Преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност (включително чрез провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност);
- Мобилност на учители и на ученици от сегрегирани в приемно – несегрегирани училища, с фокус върху социално слаби и уязвими групи;
- Подготовка и въвеждане на адаптирани учебни материали и помагала за ученици, чийто майчин език е различен от българския език, чрез осъществяване на допълнително подпомагащо езиково

обучение по български език в началното училище, заедно с интегрирана езикова подкрепа, целенасочено оказвана по всички предмети, която продължава и в горните класове.

- Организиране на доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище.

Десегрегационният подход в образованието е залегнал като ангажимент на национално ниво. МОН провежда системни политики за гарантиране на правото на образование в съответствие с основните принципи в ЗПУО. Дейностите по проект/и се реализират с оглед на ангажиране с процеса на децентрализация за изграждане на капацитета на местната власт и обвързването им с образованието на маргинализираните групи и ще се изпълняват на база доказаните териториални нужди на местно/регионално ниво. Дейностите ще бъдат насочени не само към подкрепа за деца и ученици от уязвими групи, но и към увеличаване на социалните им перспективи чрез съвместното им обучение с деца и ученици от немаргинализирани групи в условията на занимания по интереси, както и към насърчаване на местните общности в политиките за десегрегация. Подкрепата на програмата е насочена към общини с утвърден общински план/стратегия с мерки за приобщаване/интеграция на ромите.

Насърчава се междуучилищният обмен и споделяне на образователни ресурси, включително съвместни дейности между училища с концентрация на уязвими групи и такива с ниска или без концентрация на уязвими групи, включително обменни визити, екскурзии, зелени училища и др.

Предвидените дейности по процедурите по тази СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Процедурата допринася за прилагането на **Европейска гаранция за децата** за подкрепа на целевите действия и структурните реформи за борба с детската бедност.

Дейностите по ПО са с обхват формалното образование, при условията и по реда на приложимите държавни образователни стандарти за предучилищно и училищно образование и ще се осъществяват в рамките на образователния процес. В рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния/общинския бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. С цел недопускане на двойно финансиране, в процеса на изпълнение на проектите ще се извършва демаркация по отношение на дейностите и целевите групи, финансирани по операцията по ПО и с други публични финансови източници. Недопускане на дублирането на целевите групи и дейности ще се наблюдава както на етап кандидатстване с проектни предложения (чрез декларации) и на етап договаряне (чрез проверки за двойно финансиране), така и по време на изпълнението на проектите чрез проверки за двойно финансиране, списъци на участници и др.

⇒ *Допустими целеви групи*

Ученици от уязвими групи като роми, търсещи или получили международна закрила, с пропуски в усвояването на учебното съдържание, ученици в риск от отпадане от образователната система, от образователни институции с висока концентрация на уязвими групи и ученици от училища с по-ниска или без концентрация на уязвими групи, ученици от други уязвими групи, родители, учители, педагогически специалисти и непедагогически персонал, служители в общинската администрация.

Б.5.2. Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори

Институциите в системата на училищното образование, обществени съвети към образователните институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата на образованието.

1.1. *Допустими кандидати* – общини, училища.

1.2. *Допустими партньори*¹⁷ - общини, училища, РУО, ЮЛНЦ за осъществяване на дейност в обществена полза с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и работа с допустимите целеви групи.

1.3. *Допустими асоциирани партньори*¹⁸ – РУО, обществени съвети към училищата.

Във всяко проектно предложение следва да участват най-малко две училища, където ще се осъществяват дейностите, от които поне едно училище с висока концентрация на уязвими групи¹⁹ (група 4 и група 5 от Приложение 6а на Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование) **и поне едно училище с по-ниска концентрация** (1-3 група от Приложение 6а на Наредбата) **или без концентрация на уязвими групи.**

Б.5.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 26 124 851 лв.

Регион в преход: ЮЗР - 5 104 856 лв.

По слабо развити региони:

ЮЦР- 4 203 999 лв.

ЮИР- 4 203 999 лв.

СЗР - 4 203 999 лв.

СЦР- 4 203 999 лв.

СИР - 4 203 999 лв.

Минимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение: 250 000 лв.

Максимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение : 750 000 лв.

Предоставяната БФП е в размер на 100% - не се изисква съфинансиране от страна на кандидатите/партньорите.

Б.5.4. Допустими разходи

Бюджетът (преки и непреки разходи) на проектните предложения ще се планира съгласно разработени от УО на ПО опростени варианти на разходите в съответствие с чл.53 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, приложение към Насоките за кандидатстване с проектни предложения.

Процедурата ще допринесе за прилагането на **Европейската гаранция за децата** за подкрепа на целевите действия и структурните реформи за борба с детската бедност.

Б.5.5.Приложими индикатори

За изпълнение:

- ЕЕСО15 Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите) (*задължителен*)
- SOI 1.4 Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа (*задължителен*)
- SOI 1.5 Педагогически специалисти и непедагогически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи (*задължителен*)
- SOI 1.6 Брой училища обхванати в дейности за десегрегация по програмата (*задължителен*)

За резултат:

- ЕЕCR03 Участници, които при напускане на операцията получават квалификация (*задължителен*)
- SRI 1.2 Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията (*задължителен*)

¹⁷ Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23/2023 г.

¹⁸ Съгласно § 1, т.1 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23 / 2023

¹⁹ Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, Приложение 6а „Разпределение на институциите в групи по критерий „образователно ниво на родителите (настойниците)“”. https://www.mon.bg/upload/30636/sredstva-ujazvimi_13052022.pdf. В случай на актуализация, проверката се извършва спрямо последно актуализираното утвърдено разпределение към датата на обявяване на процедурата.

ПРИОРИТЕТ 3. ВРЪЗКА НА ОБРАЗОВАНИЕТО С ПАЗАРА НА ТРУДА

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква д) от Регламент (ЕС) 2021/1057

В. ПРОЦЕДУРА: РАЗВИТИЕ НА ДУАЛНАТА СИСТЕМА НА ОБУЧЕНИЕ В ПОО

В.5.1. Допустими дейности:

- Допълнителна професионална подготовка за ученици, информационни кампании, обучения на учители и наставници, кариерно ориентиране, пробно стажуване с фокус цифрова, зелена икономика, син растеж, индустрия 5.0 и ИСИС.

Подкрепата за развитието на дуалната система на обучение ще осигури допълнителна професионална подготовка за учениците от първи гимназиален етап, включително от маргинализирани общности, като ромите деца и ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи и възможност за преминаване от дневна в дуална форма за учениците от втори гимназиален етап. С осигуряване на допълнителна професионална подготовка за учениците се очаква да се засили интересът и мотивацията им за учене чрез работа и да се намалят причините за отпадането от училище. Предвижда се предоставяне на допълнителна подкрепа за ученици от първи гимназиален етап (VIII, IX и X клас) в дуална система на обучение посредством участия в „пробно стажуване“ в партниращи предприятия, с цел запознаване с реалните работни условия в предприятията за мотивиране и предоставяне на възможност за избор на работодател за обучение чрез работа. За учениците, които се обучават в X-ти клас на първи гимназиален етап се предвижда провеждане на допълнителни занимания по професионална подготовка. Часовете за „пробното стажуване“ или за допълнителна професионална подготовка са извън учебните часове от учебния план, т.е. са допълнителни. Предварителното опознаване между ученици и работодатели ще допринесе за по-пряко участие на бизнеса в процеса на подготовката на бъдещите специалисти, които да отговарят на изискванията на пазара на труда с оглед на бъдещата им реализация.

В продължение на придобития опит ще продължи провеждането на информационни кампании и кампании за осведоменост на работодателите, родителите и учениците, обучения на учители и наставници, подкрепа, в т.ч. методическа за наставници, подготовка на учебно съдържание, адекватно на актуалните и перспективни потребности на пазара на труда, кариерно ориентиране и др. При подкрепата за дейностите за дуалната система на обучение, ще бъде поставен фокус върху провеждане на дуалното обучение в сектори, свързани с прехода към цифровизация, въглеродно-неутрална икономика, както и свързани с модернизация и повишаване на конкурентоспособността на икономиката.

С предвидените дейности ще се надгради и доразвие подкрепата за разширяване на дуалната система на обучение, започнала през 2020 г. с изпълнението на проект по ОПНОИР „Подкрепа за дуалната система на обучение“, който се предвижда да приключи през 2023 г. Една от целите на подкрепата за дуалната система е свързана с подобряване на връзката "ученик - училище - родител - работодател" и популяризиране на дуалната система на обучение. Включването на повече работодатели изисква дейностите да се прилагат поне на ниво район на планиране за отразяване на конкретните нужди на местната икономика. Местната икономика в по-малките населени места е доминирана от микро и малък бизнес, и участието на работодателите в предоставянето на практическо обучение и на дуални форми на обучение е сериозно предизвикателство, което се предвижда да получи допълнителна подкрепа. Предвижда се да се реализират целенасочени усилия, за да се осигури достъп на учениците, включително и от маргинализирани групи, като роми, ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи в системата на ПОО до практическо обучение на качествени работни места. Дейността, свързана с развитие на дуалната система на обучение в ПОО, с оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво, ще се изпълнява чрез подхода за Интегрирани териториални инвестиции.

Дейностите по ПО са с обхват формалното образование, при условията и по реда на приложимите държавни образователни стандарти за училищното професионално образование и ще се осъществяват в рамките на образователния процес. В рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния/общинския бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. С цел недопускане на двойно финансиране, в процеса на изпълнение на проектите ще се извършва демаркация по отношение на дейностите и целевите групи, финансирани по операцията по ПО и с други публични финансови източници. Недопускане на дублирането на целевите групи и дейности ще се наблюдава както на етап кандидатстване с проектни предложения (чрез декларации) и на етап договаряне (чрез проверки за двойно финансиране), така и по време на изпълнението на проектите чрез проверки за двойно финансиране, списъци на участници и др.

⇒ *Целеви групи*

Ученици, в т. ч. ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи, педагогически специалисти, непедagogически персонал, в т. ч. образователни медиатори, преподаватели по професионална подготовка, наставници, родители.

В.5.2. Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори

1.1. Допустими кандидати

Професионални гимназии и училища с паралелки за професионална подготовка, обучаващи в гимназиален етап на средно образование, в т.ч. частни училища.

1.2. Допустими партньори²⁰

РУО

1.3. Асоциирани партньори²¹:

- Национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите в България, браншови и професионални организации.
- Работодатели, участващи в партньорство с училище за дуална система на обучение – задължителни асоциирани партньори.
- РУО.

В.5.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 86 782 552 лв.

Регион в преход: ЮЗР - 15 314 568 лв.

По слабо развити региони:

ЮЦР- 14 293 597 лв.

ЮИР- 14 293 597 лв.

СЗР- 14 293 597 лв.

СЦР- 14 293 596 лв.

СИР - 14 293 597 лв.

Минимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение: 250 000 лв.

Максимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение : 750 000 лв.

²⁰ Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23/2023 г.

²¹ Съгласно § 1, т.1 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23 от 13 февруари 2023 година за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 – 2027 г.

Предоставяната БФП е в размер на 100% - не се изисква съфинансиране от страна на кандидатите/партньорите.

В.5.4.Допустими разходи

Бюджетът (преки и непреки разходи) на проектните предложения ще се планира съгласно разработени от УО на ПО опростени варианти на разходите в съответствие с чл.53 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, приложение към Насоките за кандидатстване с проектни предложения.

В.5.5.Приложими индикатори

За изпълнение:

- EESCO09 Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниско (*задължителен*)
- EESCO15 Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)
- EESCO05 Заети, включително самостоятелно заети
- SOI 3.3 Брой училища въвели дуална система на обучение (*задължителен*)

За резултат:

- SRI 3.1 Ученици и студенти, започнали да търсят работа (*задължителен*)
- EECR03 Участници, които при напускане на операцията получават квалификация (*задължителен*)
- EECR04 Участници, които при напускане на операцията имат работа (*задължителен*)

5.6. СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ

НП

5.7. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ

Изпълнението на дейностите по ще бъде съобразено със следните хоризонтални принципи съгласно и чл.9 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

1. Устойчиво развитие;
2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;
3. Равенство между половете.

при спазване на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

5.8. ПРИЛОЖИМИ РЕЖИМИ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

Предоставянето на БФП за съответните дейности по процедурите по ПО, които ще се реализират, чрез подхода ИТИ се отпуска при следните условия:

1.Режим „непомощ“ съгласно Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01).

Режим „непомощ“ Съгласно т. 28 - 29 от Известието, чл. 107, §1 от ДФЕС се прилага, когато публично правни субекти действат „в качеството си на публични органи“, каквито са държавните и общински училища. Съгласно чл. 25 от ЗПУО училището е институция в системата на образованието, в която се обучават, възпитават и социализират ученици и се осигуряват условия за завършване на клас и етап и/или за придобиване на степен на образование. Дейностите могат да се считат за нестопански, когато за изпълнението им в нормативен акт същите са посочени като такива, които следва да бъдат изпълнявани от структури на Министерството на образованието и науката, т.к. са „дейности, които са

обект на държавна политика“ съгласно §1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗПУО и в съответствие с т. 28 - 30 от Известието. В тази връзка, за държавните и общински училища – кандидати и партньори, както и за **Центровете за подкрепа и личностно развитие (ЦПЛР)**-партньори се прилага **режим „непомощ“** за всички дейности по операциите по ПО, които ще се изпълняват чрез подхода ИТИ.

Агенцията по заетостта, Държавна агенция за бежанците, Агенция за социално подпомагане не попадат в обхвата на приложимите правила в европейското и национално законодателство в областта на държавните и минимални помощи. Посочените агенции са публични субекти – изпълнителна агенция, второстепенен разпоредител с бюджет за изпълнение на държавната политика в определена област. В тази връзка подпомагат съответния първостепенен разпоредител с бюджетни средства при упражняване на публичната власт. Същите са орган на изпълнителната власт, изпълняват функции преди всичко от неикономически характер и извън обхвата на правилата за държавни и минимални помощи. В процедурите по ПО, които ще се реализират чрез подхода ИТИ не е предвидено посочените институции да разходват средства, същите участват като асоциирани партньори.

Общините представляват публични субекти – структури на местната власт и основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Общините са създадени като териториални органи на изпълнителната власт за изпълнение на държавната политиката в интерес на териториалната общност от местно значение. Във връзка с разпоредбите на Известието на Европейската комисия (ЕК) относно понятието за държавна помощ, посочено в чл.107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз и разясненията на ЕК по прилагане на т.17 и 18 от раздел "Упражняване на публичните правомощия", икономическата дейност и упражняването на публична власт са "неделими по своя характер", т.е. когато икономическата дейност е необходима за упражняването на публичната власт, дейностите като цяло не се считат за икономически характер. Същото важи и за случаите, в които икономическата дейност не е абсолютно необходима за упражняването на публична власт, а я улеснява или я подкрепя (дело C-113/07 P Selex System Integrati срещу Комисията). Предвид гореизложеното, **общините са орган на местната власт**, които получават подкрепа по ПО за дейност/и във връзка с публичните функции на общините и правомощията им да упражняват публична власт, съответно същите се предоставят в режим „непомощ“.

Национално представените организации на работниците и служителите и на работодателите в България, участват в партньорство с включена в процедурата образователна институция, за изпълнението на дейности в качеството на асоциирани партньори, като не разходват средства от БФП. **Организациите/работодателите**, в които ще се провежда дуална форма на обучение имат изцяло обучителна функция, насочена към осигуряване на допълнителна практическа подготовка на учениците в реална работна среда, която не е свързана с икономическа дейност, дори организацията да може да се определи като „предприятие“ по основната си дейност. Определеният от работодателя наставник ръководи провеждането на практическото обучение на ученици в реална работна среда и в тази връзка той представлява част от образователния процес, като предоставяното възнаграждение **не се счита за минимална помощ**.

В случай, че изпълнението на дейности/част от дейности е предвидено да се възложи на външни изпълнители по реда на действащото законодателство в областта на обществените поръчки, въз основа на открити, прозрачни, в достатъчна степен публични, недискриминационни и безусловни процедури по смисъла на чл. 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01), същите се изпълняват в режим „непомощ“.

2. Режим на минимална помощ (de minimis) съгласно Регламент на Комисията относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis. **Режим на минимална помощ (de minimis) се прилага по отношение на Кандидатите /партньорите – ЮЛНЦ** съгласно т. 7-12 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01), които **се считат за предприятия, независимо от правния им статут**. За ЮЛНЦ – кандидати и партньори се прилага режим на минимална помощ и за допустимите за тях дейности, включително непреките дейности. ЮЛНЦ осъществяват стопанска дейност по процедурите по ПО и следва да имат

разграничение по отношение на приходите, разходите, активите и пасивите, свързани с тях чрез система за водене на аналитична счетоводна отчетност, която отделя икономическата от неикономическата им дейност. В случай, че ЮЛНЦ възлага изпълнението на дейности/част от дейности на външен изпълнител по реда на действащото законодателство в областта на обществените поръчки въз основа на открити, прозрачни, в достатъчна степен публични, недискриминационни и безусловни процедури по смисъла на чл. 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/C 262/01), , същите се реализират в режим „непомощ“.

Режим на минимална помощ (*de minimis*) се прилага и по отношение на частните училища съгласно чл.40 (1) от ЗПУО, които са търговски дружества, ЮЛНЦ или кооперации, които по реда на ал.2 от същия член осъществяват дейността си като образователни институции в системата на образованието след вписване в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование при условията и по реда на ЗПУО.

Частните училища, в качеството им на кандидати или партньори, се считат за предприятия по смисъла на и за целите на чл. 107, параграф 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС) за дейностите, финансирани от родителите, а не от държавния бюджет. Частните училища съгласно чл. 40 ал. 1 от ЗПУО са търговски дружества, ЮЛНЦ или кооперации, които по реда на чл. 40, ал. 2 от ЗПУО осъществяват дейността си като образователни институции в системата на образованието след вписване в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование при условията и по реда на закона. **Съгласно чл. 52 ал. 3 от ЗПУО частните институции в системата на предучилищното и училищното образование се финансират при условията и по реда на закона, по който са учредени.** Съгласно ЗПУО и Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование всички частни училища получават средства от държавния бюджет по реда на чл. 283, ал. 3 от ЗПУО за подпомагане на равния достъп и подкрепата за личностно развитие по чл. 283, ал. 1, т. 1, 3 и 9 от ЗПУО, както и средствата по чл. 283, ал. 1, т. 6 от ЗПУО в частта им за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане на ученици със специални образователни потребности.

Дейностите на **частните училища** в рамките на предлаганата от тях образователна услуга, финансирани от държавния бюджет като дейности, обект на държавна политика, попадат в приложното поле на т. 28 – 29 от Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в чл. 107, параграф 1 от ДФЕС, могат да се считат за нестопански. От друга страна за частните образователни институции, дейности в рамките на предлаганата от тях образователна услуга, които се финансират от родителите чрез такси и други плащания - за допълнителни занимания/обучения извън учебния план, за занимания по интереси, за транспорт, за материално-техническа база, мероприятия и др., поради наличие на пазар на частни училища, са стопански дейности, които попадат в приложното поле на т.30 от Известието на Комисията. Съгласно т. 30 от Известието, когато **преимуществената част от оперативните разходи на дадена образователна институция се финансира от частни средства**, в т.ч. от такси, заплащани от учениците или техните родители, Съдът приема, че тези образователни институции действат като предприятия, тъй като целта им е да предлагат услуги срещу заплащане. За стопанските си дейности частните училища се считат за предприятия по смисъла на чл.107, §1 от ДФЕС, т.к. един и същи правен субект може да се разглежда като предприятие само за стопанските дейности, които извършва.

В тази връзка, **частните училища** може да участват в дейности по процедурите по ПО, които ще се реализират, чрез подхода ИТИ и да разходват средства, в **режим на минимална помощ** по реда на Регламент на Комисията относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis*. В случай, че частно училище възлага изпълнението на дейности/част от дейности на външен изпълнител по реда на действащото законодателство в областта на обществените поръчки въз основа на открити, прозрачни, в достатъчна степен публични, недискриминационни и безусловни процедури по смисъла на чл. 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/C 262/01), , същите се реализират в режим „непомощ“.

5.9. СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ

Проектните предложения за финансиране от ПО 2021-2027 могат да бъдат с продължителност до 24 месеца.

6. ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021-2027 Г.

Обща информация

Определените за допустими за подхода ИТИ мерки от обхвата на ПРЧР 2021-2027 попадат в следните три приоритета на програмата:

Приоритет 1: НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА И РАЗВИТИЕТО НА УМЕНИЯ

Приоритет 2: СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

Приоритет 3: НАСЪРЧАВАНЕ НА МЛАДЕЖКАТА ЗАЕТОСТ

Всяка от мерките/дейностите, избрана за включване в концепция за ИТИ трябва да има ясен принос към някой от изброените приоритети и към конкретна специфична цел на съответния приоритет. Важна особеност за ПРЧР е задължителното насочване на избраните дейности към конкретна/и целева/и група/и, която следва да бъде ясно определена. За избраната целева група се посочва индикатор/и за изпълнение и индикатор/и за резултат, съобразени с дейности, с които ще се въздейства върху целевите групи. Възможно е група дейности да допринасят общо за един индикатор.

ВАЖНО!

Всяка мярка, за която в концепцията за ИТИ се търси финансиране от ПРЧР, следва да съдържа следните елементи, които ще бъдат търсени при оценката на допустимостта на концепцията за финансиране със средства от ПРЧР 2021-2027:

- приоритет и специфична цел от ПРЧР, по която се определя мярката;
- цели на мярката и очаквани резултати;
- целева група или групи и идентифицирани техни проблеми и потребности, които мярката адресира. Посочва се конкретен брой на целевата група с техни конкретни характеристики;
- за всяка мярка е обоснована връзката с местни/регионални нужди и проблеми, включени в Интегрираната териториална стратегия за развитие;
- допустими дейности/група от дейности, насочени към избраните целеви групи съобразно техните потребности;
- индикатори за краен продукт и за резултат, които отразяват търсения ефект върху целевата/и група/и, с положителни стойности различни от „0“;
- допустими типове бенефициенти;
- бюджет на мярката, съфинансиране, ако се предвижда такова от потенциалните бенефициенти.

За осигуряване на съответствие с ПРЧР, приоритетите, специфичните цели, мерките с дейности, потенциалните бенефициенти, целевите групи и индикаторите задължително се избират от посочените по-долу в таблицата:

Приоритети/Специфични цели		Мерки за изпълнение с ИТИ ²²	Целеви групи	Потенциални бенефициенти	Приложими индикатори за изпълнение (брой, включени в мярката)	Приложими индикатори за резултат
Приоритет 1 "Насърчаване на заетостта и развитието на умения"	Специфична цел 1 - Подобряване на достъпа до трудова заетост и мерки за активизиране на всички лица, търсещи работа, и най-вече за младите хора, по-специално чрез изпълнението на гаранция за младежта, за дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение на пазара на труда и за неактивните лица, както и чрез насърчаване на самостоятелната заетост и	Подкрепа на активни мерки за достъп до пазара на труда: Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи за участие на пазара на труда чрез обучения и др.	Неактивни лица (на възраст над 29 години)	работодатели; общини; НПО;	Безработни, вкл. продължително безработни; Участници в неравностойно положение; Неактивни;	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица ; Участници, които при

²² Дейности за реализация на мерките са посочени по-долу.

	социалната политика.					напускане на операцията са придобили дигитални умения
		Подкрепа за предприемачеството на уязвими групи	Безработни и неактивни лица (на възраст над 29 години)	предприятия; общини; НПО	Безработни, вкл. продължително безработни; Участници в неравностойно положение; Неактивни;	Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица
		Развитие на социалната икономика и насърчаване на заетостта в социални предприятия.	Лица в неравностойно положение, вкл. хора с увреждания; заети в социални предприятия/ организации, субекти на социалната и солидарна икономика	Общини/общински и предприятия, НПО, работодатели, субекти на социалната и солидарна икономика - кооперации, социални предприятия.	Участници в неравностойно положение	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица
	Специфична цел 3 - Насърчаване на балансирано участие на половете на пазара	Осигуряване на по-добър баланс между професионалния и личния живот, вкл. чрез:	Работодатели	Работодатели; Доставчици на социални услуги	Общ брой участници	Участници, които при напускане на операцията имат работа,

	на труда, на равни условия на труд и на равновесие между професионалния и личния живот, вкл. чрез финансово достъпни грижи за деца и зависими лица.	- гъвкави форми на работа и иновативни форми на организация на труда; - достъп до грижи за деца и до услуги за други зависими членове на семейството.	Безработни/неактивни лица, полагащи грижа за зависим член от семейството; Зависими от грижи членове на семейства			вкл. като самостоятелно заети лица
	Специфична цел 4 - Насърчаване на адаптирането на работниците, предприятията и предприемачите към промените, на активен живот за възрастните хора и остаряване в добро здраве, както и на здравословна и добре приспособена работна среда, която отчита рисковете за здравето.	Адаптиране на работната среда за справяне с рисковете за здравето. Осигуряване на здравословна, безопасна и продуктивна работна среда, съобразена с възрастовите потребности на работещите и с новите предизвикателства Адаптиране на предприятията и работещите към промените на икономическата среда, вкл. реакции при кризи;	Заети лица	Работодатели – предприятия, регистрирани по Търговския закон	Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица; Работодатели	Брой предприятия, подобрили организацията на труда и на работните процеси и/или въвели гъвкави и/или иновативни форми на заетост в резултат на интервенция от ЕСФ+.

		Практики, насърчаващи професионалната и географска мобилност. Осигуряване на възможности за транспортиране на работещите от/до населени места, в които липсва ежедневен обществен транспорт				
		Подкрепа за активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве	Възрастни лица; Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети.	НПО; читалища; общини; работодатели; доставчици на здравни услуги;	Участници на 55 и повече години; Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети	Участници на 55 и повече години, получили подкрепа чрез мерки за активен начин на живот; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация
	Специфична цел 5 - Насърчаване на учението през целия живот, по-специално гъвкавите	Повишаване на квалификацията, уменията и компетентностите на заетите спрямо нуждите на бизнеса на	Заети, включително самостоятелно заети	Работодатели	Заети, включително самостоятелно заети	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация

	възможности за повишаване на квалификацията и за пре-квалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност.	територията на съответния район от ниво 2				
Приоритет 2 "Социално включване и равни възможности "	Специфична цел 1 - Поощряване на активното приобщаване с оглед на насърчаването на равните възможности,	Активно приобщаване с цел подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение; интегрирана подкрепа; специализирани	Лица в неравностойно положение и техните семейства	НПО, доставчици на социални услуги, работодатели	Участници в неравностойно положение	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при

	недискриминацията и активното участие и подобрата пригодност за работа, по-специално за групите в неравностойно положение.	подкрепящи мерки на работните места за хората в неравностойно положение				напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица
	Специфична цел 2 - Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите	Интеграция на маргинализираните общности като ромите: Подкрепа за подобряване достъпа до заетост, умения и квалификация Дейности в областта на социалното включване и достъп до здравеопазване Дейности срещу дискриминацията и за преодоляване на негативните	Лица, представители на маргинализирани общности като ромите; Деца в нужда²³ и техните семейства	работодатели; общини; читалища; неправителствени организации; социални предприятия; доставчици на социални и здравни услуги;	Малцинства (включително маргинализиран и общности като ромите); Деца на възраст под 18 г.	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа, , вкл. като самостоятелно заети лица;

²³ Лица на възраст под 18 г., изложени на риск от бедност или социално изключване

		стереотипи и нагласи в общностите				Участници, подкрепени чрез социални или здравни услуги; Участници с променени нагласи в резултат от информационни и/или общностни кампании
	Специфична цел 3 -Подобряване на равния и навременен достъп до качествени и устойчиви услуги, който стимулират достъпа до жилищно настаняване и ориентирани към индивида грижи, включително здравеопазване; модернизиране на системите за социална закрила, вкл. насърчаване	Мерките, насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за социално уязвими групи над 18 г. Мерки за подкрепа в домашна среда за семействата с лица над 18г., зависими от грижи. <i>(Мерките за дългосрочна грижа за възрастни не се включват в изпълнението чрез ИТИ.)</i>	Лица в неравностойно положение и техните семейства, възрастни и хора с увреждания, Младежи и възрастни, включително с увреждания, ползващи социални услуги и техните семейства;	Общини, доставчици на социални и здравни услуги, НПО	Участници в неравностойно положение	Участници в неравностойно положение с подобрени условия на живот в резултат на интервенция от ЕСФ+

	на достъпа до социална закрила с особено внимание към децата и групите в неравностойно положение; подобряване на достъпността, вкл. за хора с увреждания, ефективността и устойчивостта на системите за здравеопазване и на услугите за полагане на дългосрочни грижи.	Мерките, насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за деца до 18 г. Мерки за подкрепа полагането на грижи в ранна детска възраст на семействата на деца с увреждания.	Деца в нужда и техните семейства; Деца и младежи, включително с увреждания, ползващи социални услуги и техните семейства Лица в неравностойно положение	Общини, доставчици на социални и здравни услуги, НПО	Деца на възраст под 18 г. Участници в неравностойно положение	Деца на възраст под 18 г. с подобрени условия на живот в резултат от интервенция от ЕСФ+ Участници в неравностойно положение с подобрени условия на живот в резултат на интервенция от ЕСФ+
--	--	--	---	--	---	--

Приоритет 3 "Насърчаване на младежката заетост"	Специфична цел 1 - Подобряване на достъпа до трудова заетост и мерки за активиране за всички лица, търсещи работа, и най-вече за младите хора, по-специално чрез изпълнението на гаранцията за младежта, за дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение на пазара на труда и за неактивните лица, както и чрез насърчаване на самостоятелната заетост и социалната икономика.	Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни младежи и продължително безработни младежи; Повишаване на уменията, компетенциите и квалификацията на младежите с отчитане на регионалните възможности на пазара на труда; Трудово консултиране, кариерно развитие; Стажове или обучение на работното място	Безработни младежи, вкл. продължително безработни; Младежи с основно и по-ниско образование и без квалификация; Неактивни младежи и младежи NEETs (не участващи в заетост, обучение и образование)	Общини; Неправителствен и организации; Работодатели;	Неактивни младежи; Безработни младежи;	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при напускане на операцията имат работа, , вкл. като самостоятелно заети лица; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията са придобили дигитални умения
--	---	---	---	---	---	---

6.1. Допустими дейности

За мерките, посочени в таблицата, се избират само тези дейности, които са необходими за целевите групи и за постигането на целите и резултатите, към които е насочена конкретната мярка. Избраните дейности могат да бъдат допълнително развити и пояснени в описанието на мярката. Не е задължително в една мярка по дадена специфична цел да се включат всички посочени към нея дейности.

Посочените в таблицата мерки могат да включват следните примерни дейности:

Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи за участие на пазара на труда (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 1 и по Приоритет 3):

- ✓ за неактивни лица: идентифициране на неактивните лица; трудово консултиране и професионално ориентиране, мотивиране за включване на пазара на труда, както и за регистрация в Дирекция „Бюро по труда“ на Агенция по заетостта; дейности за преодоляване на липсата на навици, мотивация за работа; включване в обучения за придобиване на квалификация или умения/компетенции; намиране на работа и предоставяне на субсидирана заетост;
- ✓ за безработни лица: трудово консултиране и професионално ориентиране, включване в обучения; намиране на работа и предоставяне на субсидирана заетост; (за младежи по приоритет 3) стажове, обучение на работното място.

Подкрепа за предприемачеството на уязвими групи (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 1):

- ✓ Обучение в предприемачески умения за ръководене на самостоятелен бизнес; менторство за развитие на бизнес идеи и оценка на бизнес идеи, подпомагане разработването на бизнес план за стартиране на самостоятелна стопанска дейност; подкрепа за регистрация и развитие на бизнес дейност и др.

Развитие на социалната икономика и насърчаване на заетостта в социални предприятия (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 1):

- ✓ Подкрепа за стартирането на социални предприятия - мотивиране на потенциални предприемачи, развитие и оценка на бизнес идеи, разработване на бизнес планове, обучения за предприемачески умения в областта на социалното предприемачество, подкрепа за регистрация на бизнес дейности и др.
- ✓ Подкрепа за съществуващи социални предприятия: наемане на лица в неравностойно положение на работа в социални предприятия - субсидирана заетост за устойчиви работни места; оборудване и обзавеждане на нови работни места; обучения за новонаети в социални предприятия за повишаване на уменията (вкл. дигиталните умения), компетенциите и професионалната квалификация; осигуряване на ментор на работното място за новоназначени лица; подкрепа за социална интеграция на работещите в социални предприятия спрямо индивидуалните потребности на отделните лица, консултиране, психологическа подкрепа, др.

Осигуряване на по-добър баланс между професионалния и личния живот (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 3):

- ✓ Въвеждане на гъвкави форми на работа и иновативни форми на организация на труда в предприятия за по-добро съчетаване на личния и професионалния живот;

- ✓ Подпомагане връщането на работа на безработни или неактивни лица, полагащи грижи за свои близки (деца или възрастни) чрез осигуряване на грижи за зависимите членове на семейството.

Адаптиране на предприятията и работещите към промените (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 4):

- Адаптиране на работната среда за справяне с рисковете за здравето, осигуряване на здравословна и безопасна работна среда;
- Адаптиране на работните процеси или работната среда за запазване по-дълго на възрастните работници на работа; дейности за приобщаване на възрастните работници към нови предизвикателства/иновации на работното място; дейности за предаване на опита и знанията на възрастните работещи на по-младите работници/служители и др.;
- Дейности за адаптиране на предприятията и работещите за реакции при кризи и структурни промени – дейностите следва да имат въздействие върху работещите в предприятията.
- Професионалната и географска мобилност. Осигуряване на възможности за транспортиране на работещите от/до населени места, в които липсва ежедневен обществен транспорт.

Подкрепа за активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 4):

- Дейности за насърчаване на възрастните хора за по-дълго участие на пазара на труда (мотивиране за работа, разясняване на възможностите за различни форми на труд, подпомагане за започване на надомна работа или работа от разстояние и др.), насочване към работодатели и помощ при кандидатстване за работа и др.
- Активиране на възрастните хора чрез насърчаване на активно социално поведение и доброволчество, включване в различни форми на участие в местни инициативи и инициативи за взаимопомощ.
- Дейности за осигуряване опазване на здравето чрез превенция на заболяванията и грижа за здравето, в т.ч. провеждане на информационни събития, обучение по първа помощ, бедствена готовност, психо-социална подкрепа и др., вкл. с активното участие на самите възрастни хора в организацията и провеждането.

Повишаване на квалификацията, уменията и компетентностите на заетите спрямо нуждите на бизнеса на територията на съответния район от ниво 2 (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 5):

- ✓ обучения за придобиване или повишаване на професионалната квалификация;
- ✓ обучения за придобиване на меки и преносими умения и компетенции;
- ✓ обучения за придобиване на специфични умения, свързани с особеностите на конкретни работни места, различни от горепосочените.

Активно приобщаване с цел подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение; интегрирана подкрепа; специализирани подкрепящи мерки на работните места за хората с увреждания (мярка по Приоритет 2, Специфична цел 1):

- ✓ Дейности за подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение чрез индивидуален подход и **интегрирана подкрепа** – посредничество за заетост – помощ при търсене на работа, връзки с работодатели и подготовка за включване в заетост, придобиване на квалификация, преквалификация, дейности за достъп до социални услуги и интегрирани здравно-социални услуги, образование и

здравеопазване) с цел подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение и техните семейства;

- ✓ Специализирани подкрепящи мерки на работните места за хората в неравностойно положение – чрез компенсация в случаите на по-ниска производителност на труда, менторство, наставник на работното място, психологическа подкрепа и други с оглед постигане на устойчивост на заетостта на лицето.

Интеграция на маргинализирани общности като ромите (мярка по Приоритет 2, Специфична цел 2):

- ✓ **Подкрепа за подобряване достъпа до заетост, умения и квалификация:**
 - Подкрепа на дейности по идентифициране, мотивиране и активиране на безработни лица; оценка на възможностите и стимулиране на неактивни лица за включване на пазара на труда;
 - Подкрепа за субсидирана заетост с оглед устойчива интеграция на пазара на труда;
 - Целенасочени мерки за младежи – за включването им на пазара на труда;
 - Предоставяне на трудово консултиране, трудова медиация и професионално ориентиране;
 - Подкрепа за самотните и многодетни родители и улесняване на достъпа им до пазара на труда и кариерното им развитие;
 - Мерки за подобряване на финансовата грамотност и улесняване на достъпа до образование и квалификация на лица от маргинализираните групи, вкл. роми.
- ✓ **Дейности в областта на социалното включване и достъп до здравеопазване:**
 - Предоставяне на услуги и интегрирани здравно-социални услуги за семейства с деца, вкл. с увреждания, чрез интегрирани услуги като семейно консултиране, семейно планиране и отговорно родителство, услуги за ранно детско развитие, формиране на родителски умения; превенция на изоставянето на деца, регулярни дейности на групите на майки и деца с цел стимулиране на взаимното учение и ранното детско развитие, в т.ч. осигуряване на експертна помощ според изразените от тях нужди.
 - Предоставяне на подкрепа с цел подобряване достъпа до здравни услуги и обществено здравеопазване на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост, вкл. чрез осигуряване на здравни медиатори.
 - Здравна профилактика и превенция, информираност за здравното обслужване на гражданите и достъпа до здравни грижи, включително популяризиране на здравната култура и ваксинапрофилактиката, особено в случаи на епидемии и / или пандемии. Информираниостта относно имунизационния календар.
 - Мерки за повишаване на здравната култура по отношение на репродуктивно здраве на жените, превенция на болести при децата и социално-значими болести при възрастните, необходимостта от профилактика на здравето; повишаване информираността относно социалните и здравните права.
 - Достъп до социални и интегрирани здравно-социални услуги в общността и в домашна среда за хора с увреждания и техните семейства, вкл. деца, възрастни хора в невъзможност за самообслужване и други уязвими групи; индивидуални консултации и социално-здравна медиация на представителите на целевите групи.
- ✓ **Дейности срещу дискриминацията и за преодоляване на негативните стереотипи и нагласи в общностите:**

- Повишаване на информираността за бедността като фактор за появата на негативни социални явления. Мерки за прекъсване на предаването на бедността от поколение на поколение. Работа с младите хора.
- Подкрепа за борба с дискриминацията, създаване на толерантност и благоприятна обществена среда за равнопоставеност, социално включване и възможности за участие – напр. мерки, вкл. кампании, за преодоляване на стереотипи и дискриминационни практики с респект към различието, ограничаване на езика на омразата и подкрепа за защита на основни човешки права и достойнство, насърчаване на мулти-културните дейности и на положителните примери и ролеви модели с постижения в работата, образованието, общественото положение и др., мерки за преодоляване на ограничителните патриархални стереотипи.
- Подкрепа на ромските деца и техните семейства за преодоляване на факторите, водещи до бедност. Кампании и дейности в общността за преодоляване на патриархалните стереотипи, които ограничават заетостта и реализацията на ромските жени, включително назначаване на общностни медиатори, за преодоляване на домашното насилие, ранните бракове и други практики на контрол и насилие.

Концепциите, които включват мерки по Приоритет 2, специфична цел 2, следва да прилагат комплексен подход за решаване на различни аспекти от проблемите и потребностите на маргинализираните общности като ромите. Дейностите срещу дискриминацията и за преодоляване на негативните стереотипи и нагласи в общностите **не се планират в самостоятелна мярка без дейности от останалите групи.**

Мерките, насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за социално уязвими групи – възрастни (на и над 18 г. възраст) (мярка по Приоритет 2, Специфична цел 3):

- ✓ Социални и интегрирани здравно-социални услуги в общността или в домашна среда за хора с увреждания, възрастни хора и хора в невъзможност за самообслужване;
- ✓ Подкрепа за семействата и лицата, които полагат грижа в домашна среда за пълнолетни лица с увреждания в невъзможност за самообслужване.

Мерките за дългосрочна грижа за възрастни, които са част от Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа **не се включват в подхода ИТИ.**

Мерките, насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за деца (до 18 г.) (мярка по Приоритет 2, Специфична цел 3):

- ✓ Социални и интегрирани здравно-социални услуги в общността или в домашна среда за деца в уязвимо положение - напр. развитие на услуги за превенция и реинтеграция, реализиране на дейности за превенция на възпроизвеждането на институционалния модел на грижа; повишаване на качеството и ефективността на услугите за подкрепа на децата и техните семейства.
- ✓ Дейности за осигуряване на интегрирана подкрепа в полагането на грижите в ранна детска възраст на родителите на деца с увреждания, вкл. услуги за ранна интервенция на уврежданията; промоция на здравето чрез подпомагане консултирането на детското здраве

Предоставяне на услуги за лица, пострадали от насилие, вкл. превенция; в т.ч. пострадали от домашно насилие, и жертви на трафик – могат да се планират към всяка от горепосочените две групи дейности в зависимост от възрастта на представителите на целевата група.

Мерките с изпълнение чрез ИТИ не могат да предоставят подкрепа за процесите на деинституционализация на деца и възрастни и дългосрочна грижа за възрастни, които ще се изпълняват от ПРЧР на национално ниво в допълнение към мерките на ПРР и ПВУ. Дейностите по СЦ 3 следва да се съобразени и да не се припокриват с мерките, заложи в национални планове за дългосрочна грижа, националните планове за деинституционализация на децата, както и с допълващите мерки по ПРЧР към тези, заложи в НПВУ (П39-Модернизиране на дългосрочната грижа).

При планиране на социални услуги, те трябва да са съобразени с националната карта на социалните услуги.

ВАЖНО: Мерките, предлагани за финансиране по ПРЧР, следва да отчитат демаркацията между програмите, описана в текста на ПРЧР 2021-2027 за дейностите по всяка специфична цел.

6.2. Допустими кандидати

Допустимите кандидати са посочени в колона „Потенциални бенефициенти“ в таблицата по-горе, към всяка специфична цел.

6.3. Предвиден финансов ресурс за посочените интервенции

Общо предвиден финансов ресурс - 445 691 238 лв., в т.ч:

- За Югозападен регион – ЮЗР (регион в преход): 35 282 786 лв.
- За останалите 5 региона - ЮИР, ЮЦР, СЗР, СЦР и СИР (по-слабо развити региони) - 410 408 452 лв.

6.4. Допустими разходи

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

Представяме неизчерпателен списък на типовете допустими разходи:

- разходи за възнаграждения;
- разходи за командировки;
- разходи за закупуване на материали и консумативи;
- разходи за дълготрайни материални активи – разходи за закупуване на обзавеждане, оборудване и превозни средства, когато тази покупка е необходима за постигане на целта на операцията, или тези вещи са напълно амортизирани по време на операцията или закупуването им е най-икономичният вариант;
- разходи за строително – монтажни работи (ако е приложимо за конкретната мярка – максимално до 10% от общите допустими разходи);
- разходи за обучения;

- разходи, произтичащи от договори за изработка/услуга или договори за поръчка, по реда на ЗЗД, пряко свързани и необходими за изпълнение на проектните дейности (например: за обучения, за наем на зали, за организиране на събития, за изготвяне на анализи и проучвания, за разработване на програми и др.);

- разходи за видимост, прозрачност и комуникация, разходи за организация и управление;

В концепциите следва да бъдат включени видовете разходи, които отговарят на включените дейности. За всяка една процедура в изпълнение на концепциите, при обявяване на процедурите, УО на ПРЧР ще посочва конкретно видовете разходи и какъв тип опростено отчитане ще е приложимо, както и указания за неговото прилагане.

Недопустими са следните разходи:

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;

- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;

- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, с изключение на случаите на предоставянето на финансова подкрепа чрез финансови инструменти;

- възстановим данък върху добавената стойност;

- разходи за закупуване на моторни превозни средства,

- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти;

- лихви по дългове, освен във връзка с безвъзмездни средства, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;

- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;

- разходи за закупуване на земя и недвижимо имущество, както и закупуването на инфраструктура;

- закупуване на дълготрайни материални активи втора употреба;

- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ.

6.5. Приложими индикатори

Индикаторите са посочени в колони „Приложими индикатори – за изпълнение и за резултат“ в таблицата по-горе, към всяка специфична цел.

6.6. Специфични изисквания (финансови параметри на проектите)

Когато изпълнението попада в обхвата на помощта под режим de minimis, максималният размер на общите допустими разходи за всяко предприятие е съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. и последващите негови изменения. Максималният интензитет на помощта е до 100 % от общата стойност на допустимите разходи. По преценка на кандидатите може в концепцията да се предвиди изискване за съфинансиране от бенефициентите.

Мерките по ПРЧР за **обучения на заети лица** може да се изпълняват и в съответствие с **Регламент (ЕС) № 651/2014** на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора, текст от значение за ЕИП (ОВ L 187/26.6.2014)

Максимално допустимият размер на помощта по чл. 4, пар. 1, буква „н“ от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014 за помощи за обучение е 2 млн. евро за проект за обучение.

Максималният интензитет на БФП следва да е в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията в зависимост от категорията на предприятието- бенефициент:

- За големи предприятия - не надхвърля 50% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.
- За средни предприятия - не надхвърля 60% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.
- За малки/микро предприятия - не надхвърля 70% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

6.7. Хоризонтални принципи

По ПРЧР се спазват принципите на чл. 2, ал. 1 и чл. 29, ал. 1 от ЗУСЕФСУ – свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация, публичност и прозрачност, спазване на основните права, устойчиво развитие, опазване на околната среда.

При обявяване на процедурите от УО на ПРЧР ще бъдат посочени конкретните принципи по съответната специфична цел, които следва да се спазват при изпълнение на дейностите от кандидатите.

Дейностите се изпълняват като се избягва всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, етническа принадлежност или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, имотно състояние, произход, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Не е допустимо дейностите в концепциите, финансирани по ПРЧР, да включват такива, свързани с дискриминация, расови предразсъдъци, пристрастия и реч на омразата.“

6.8. Режим на държавна/минимална помощ

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата на:

1. Минимална помощ (помощ „de minimis”) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г. и последващи изменения;

и/или

2. Мерките по ПРЧР за обучения на заети лица може да се изпълняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора, текст от значение за ЕИП (ОВ L 187/26.6.2014)

Максимално допустимият размер на помощта по чл. 4, пар. 1, буква „н“ от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014 за помощи за обучение е 2 млн. евро за проект за обучение.

Максималният интензитет на БФП следва да е в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията в зависимост от категорията на предприятието- бенефициент:

- За големи предприятия - не надхвърля 50% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.
- За средни предприятия - не надхвърля 60% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.
- За малки/микро предприятия - не надхвърля 70% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

При прилагането на Регламент (ЕС) № 651/2014 ще се изисква съфинансиране от бенефициентите, както следва:

- За големи предприятия - 50% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.
- За средни предприятия - 40% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.
- За малки/микро предприятия - 30% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Следва да се има предвид, че бенефициенти и/или партньори са недопустими да получат държавна помощ, съответно и да бъдат бенефициенти по мерките на ПРЧР за ИТИ, ако попадат в забранителните режими на помощ в съответствие с Регламент (ЕС) № 651/2014.

и/или

3. По отношение на общини и общински предприятия по чл. 52 от Закона за общинската собственост (ЗОС), когато кандидатстват за осъществяване на нестопански дейности се счита за приложим режим „непомощ“. При финансирането на стопански дейности, извършвани от общините и общинските предприятия, се прилага режим на държавна/минимална помощ.

Важно!

УО на ПРЧР ще определи приложимостта на режима на държавна помощ окончателно на етап Насоки за кандидатстване по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ. Режимът се съгласува с Министъра на финансите, който е националният орган, който отговаря за наблюдението, прозрачността и координацията на държавните помощи и минималните помощи.“

6.9. Срок за изпълнение

Проектните предложения за финансиране от ПРЧР 2021-2027 могат да бъдат с продължителност до 24 месеца.